

RAPORT

**O STANIE GMINY ŻARNÓW
ZA ROK 2018**

WÓJT GMINY ŻARNÓW

URZĄD GMINY w ŻARNOWIE

ul. OPOCZYŃSKA 5

26-330 ŻARNÓW

www.zarnow.eu

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. INFORMACJE OGÓLNE	7
1.1. Położenie i powierzchnia gminy	7
1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne	19
1.3. Sołectwa	21
1.4. Ludność i dynamika zmian	22
1.5. Gospodarstwa rolne	26
1.6. Podmioty gospodarcze	33
2. INFORMACJE FINANSOWE	37
2.1. Wykonanie budżetu Gminy Żarnów	37
2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych	53
3. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO	57
3.1. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności	57
3.2. Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego	57
3.3. Dochody z tytułu wykonywania praw własności	58
4. INFORMACJE O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	59
4.1. Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016 – 2020	59
4.2. Inne opracowania strategiczne obowiązujące w Gminie Żarnów przed uchwaleniem Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016 – 2020	60
4.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żarnów	61
4.4. Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Żarnów	63
4.5. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Żarnów na lata 2015 – 2020	64
4.6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Żarnów	66

4.7. Plan Gospodarki Odpadami w Gminie Żarnów	66
4.8. Opieka nad zabytkami	67
4.9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarnów	67
4.10. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarnów	68
4.11. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	69
4.12. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	69
4.13. Program przeciwdziałania narkomanii	70
4.14. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	70
5. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY	70
5.1. Szczegółowy wykaz uchwał	70
5.2. Omówienie realizacji uchwał	75
6. ZARZĄDZENIA WÓJTA GMINY ŻARNÓW	77
7. CZĘŚĆ ANALITYCZNA	85
7.1. Infrastruktura techniczna	85
7.2. Remonty dróg gminnych	87
7.3. Edukacja	88
7.4. Polityka społeczna	91
7.5. Kultura	105
7.6. Turystyka, sport i rekreacja	109
7.7. Gospodarowanie odpadami	112
7.8. Współpraca Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi	113
7.9. Działalność jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych	115
7.10. Sprawy obronne i wojskowe	115
7.11. Systemy i usługi informatyczne wspierające kontakt i obsługę z mieszkańcami	116
8. PODSUMOWANIE	118

WSTĘP

Raport o stanie gminy Żarnów opracowano w związku z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506).

Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Żarnów w roku 2018, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, a także uchwał Rady Gminy Żarnów.

Prace nad raportem były realizowane na podstawie Statutu Gminy Żarnów, przyjętego uchwałą nr IV/18/2011 Rady Gminy Żarnów z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Żarnów.

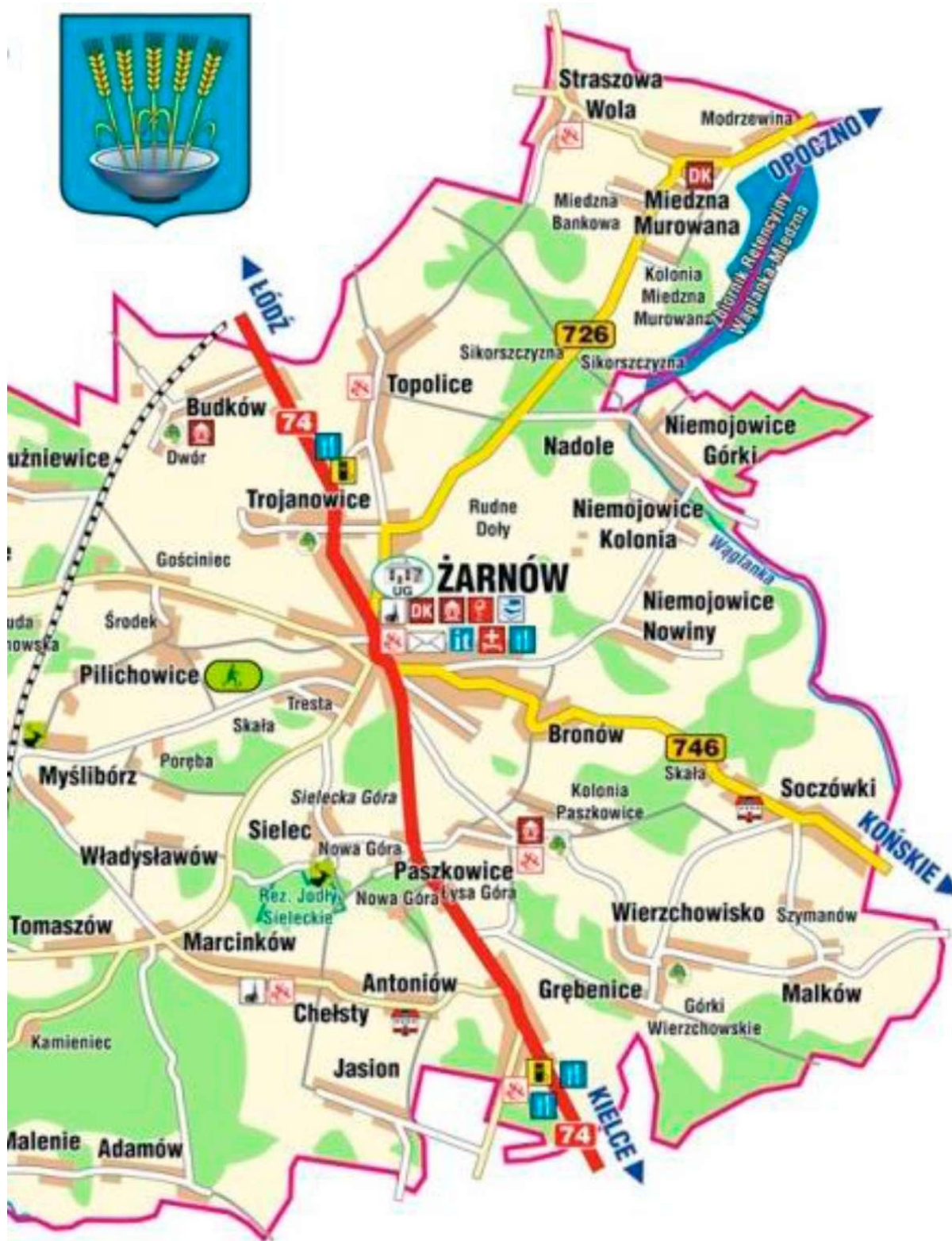
Celem przygotowania raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy Żarnów. Zgromadzone w nim zostały szczegółowe dane o aspektach funkcjonowania gminy w roku 2018. Raport stanowi kompendium wiedzy o działalności gminy za rok ubiegły i jest podstawą do obiektywnej oceny, opartej na faktach.

Dla opracowania raportu szczególnie cenna okazała się wiedza pracowników Urzędu Gminy Żarnów, gminnych jednostek organizacyjnych oraz szereg dokumentów, będących w posiadaniu Urzędu, a także informacje zamieszczone na stronach internetowych, jak również dane udostępnione przez Urząd Statystyczny w Łodzi.

Informacje zawarte w raporcie posłużą mieszkańcom Gminy Żarnów do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

Wschodnia część Gminy Żarnów

Gmina Żarnów

Zachodnia część Gminy Żarnów

Szczegółowy plan Żarnowa i Trojanowic

Metodologia analizy

Diagnoza społeczno-gospodarcza zawiera zestawienia danych statystycznych, charakteryzujących Gminę Żarnów wraz z ich syntetycznym opisem. Podzielona została ona na części. Znajdują się w nich dane opisujące ludność gminy oraz tendencje zaobserwowane w sferze demografii. Inne części dotyczą zagadnień rynku pracy, podmiotów gospodarczych oraz rolnictwa, a także diagnozy opisujące stan infrastruktury społecznej i technicznej. Bardzo ważną jest część przedstawiająca stan finansów publicznych Gminy Żarnów. Obszar ten jest szczególnie istotny z uwagi na rozpoczynający się nowy okres planowania w Unii Europejskiej oraz ogólny stan finansów publicznych w Polsce.

Dane z wymienionych obszarów przedstawione zostały w układzie dynamicznym, pokazującym zmiany wartości w czasie, pozwalającym zaobserwować trendy rozwojowe.

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Położenie i powierzchnia gminy

Gmina Żarnów położona jest w południowej części powiatu opoczyńskiego w województwie łódzkim, na pograniczu z powiatem koneckim i województwem świętokrzyskim. Zajmuje powierzchnię 14070 ha. Charakteryzuje się dobrą infrastrukturą komunalną i dogodnymi połączeniami komunikacyjnymi z Piotrkowem Trybunalskim, Łodzią, Kielcami, Opoczmem i Końskimi, poprzez drogę krajową nr 74 (Kielce - Żarnów -

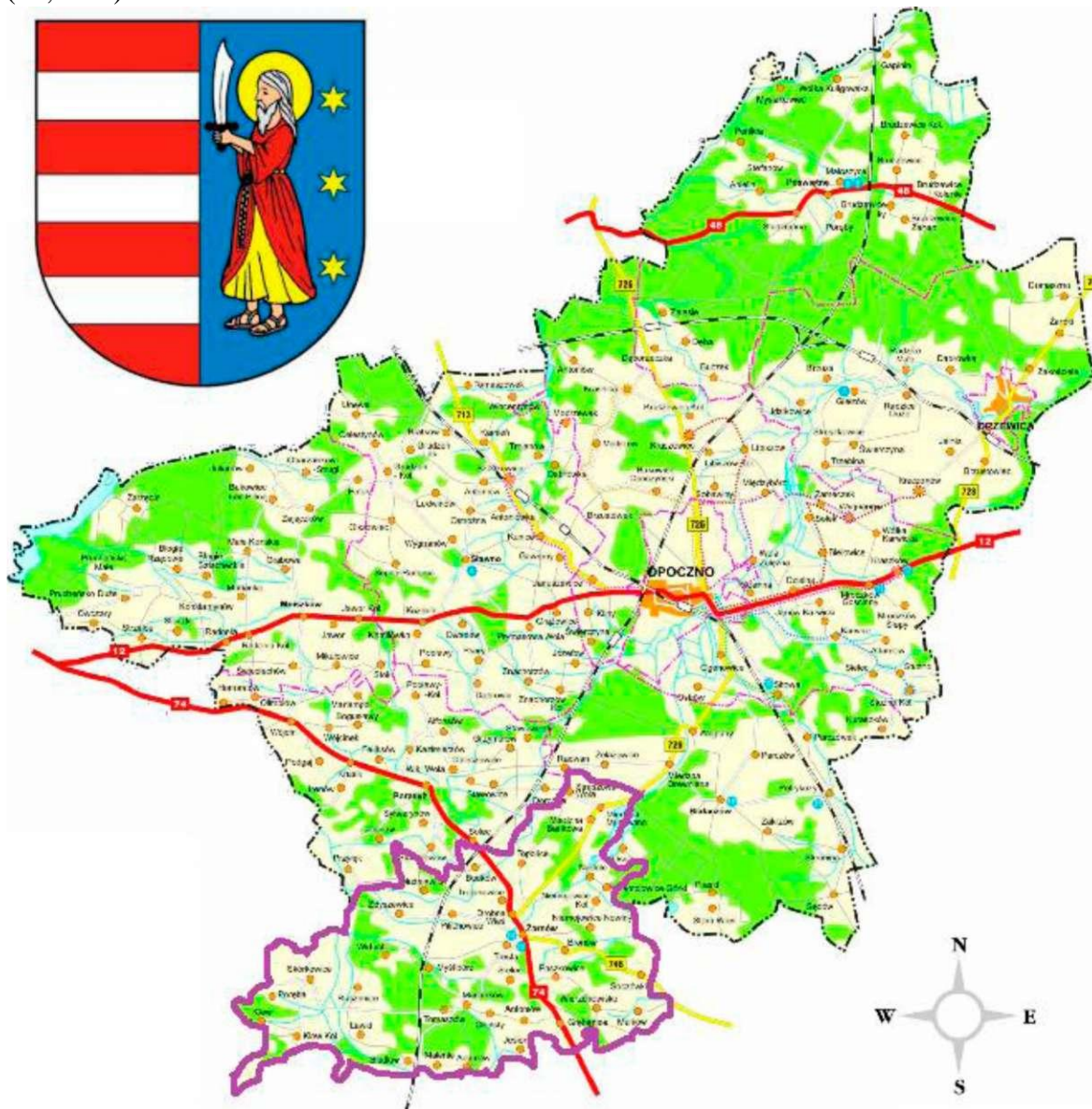

Sulejów) oraz drogi wojewódzkiej nr 726 (Żarnów - Opoczno - Inowłódz - Rawa Mazowiecka) i nr 746 (Żarnów - Końskie). Przez gminę Żarnów przebiega Centralna Magistrala Kolejowa (CMK), łącząca Śląsk z Warszawą i portami Trójmiasta.

Rozciągłość liniowa gminy wyraża się wartościami:

- z północy na południe - 13,5 km;
- z zachodu na wschód - 19,0 km; Łączna długość granic gminy wynosi 92 km.

Graniczy ona z gminami: Paradyż (19,5 km), Białaczów (15,5 km), Końskie (11,0 km), Ruda Maleniecka (14,0 km), Fałków (14,0 km), Przedbórz (0,5 km) i Aleksandrów (17,0 km).

Gmina Żarnów w powiecie opoczyńskim

Do gminy należy 44 miejscowości, wchodzących w skład 30 sołectw. Tymi miejscowościami są: Adamów, Afryka, Antonów, Bronów, Budków, Chelsty, Czersko, Dąbie, Dłużniewice, Grębenice, Jasion, Kamieniec, Klew, Klew-Kolonia, Ławki, Łysa Góra, Malenie, Malków, Marcinków, Miedzna Murowana, Młynek, Myślubórz, Nadole, Niemojowice, Nowa Góra, Odrowąż, Paszkowice, Pilichowice, Poręba, Ruszenice,

Ruszenice-Kolonia, Siedlów, Sielec, Skórkowice, Skumros, Soczówki, Straszowa Wola, Tomaszów, Topolice, Trojanowice, Widuch, Wierzchowisko, Zdyszewice i Żarnów.

Położenie gminy wyznaczają następujące współrzędne geograficzne:

- 51° 19' N - kraniec północny (rejon wsi Straszowa Wola - Dorobna Wola - Radwan);
- 51° 11' N - kraniec południowy (rejon wsi Klew - Reczków - Józefów Stary - Brzezie);
- 20° 16' E - kraniec wschodni (rejon wsi Malków - Grabków - Bedlno);
- 19° 59' E - kraniec zachodni (rejon wsi Klew - Reczków - Józefów Stary - Brzezie).

Od Opoczna - miasta powiatowego, Żarnów jest oddalony o 20 km, od Piotrkowa Trybunalskiego odległość wynosi 40 km, od Łodzi - 87 km, od Kielc 56 km, a od Warszawy 140 km. Powierzchnia gminy wynosi 14070 ha (140,7 km²), z której użytki rolne stanowią 66,84% (9404,062 ha), lasy i grunty leśne 25,78% (3627,246 ha) natomiast pozostałe grunty (wody, drogi, koleje i tereny zabudowane) stanowią 7,38% obszaru.

Rzeźba terenu

Rzeźba terenu jest jednym z podstawowych czynników mających decydujący wpływ na rolnicze zagospodarowanie danego regionu. Dla rolników najbardziej dogodną rzeźbą terenu są obszary równinne, nizinne, faliste oraz pagórkowate o niewielkich różnicach wysokości względnej i stoki o niedużym nachyleniu. Takie ukształtowanie powierzchni zapewnia ochronę przed erozją wodną oraz wietrzną gleb, przeciwdziała spływom powierzchniowym wód opadowych, a także gwarantuje zachowanie wilgoci. Ułatwia to także efektywniejsze i pełne zagospodarowanie obszarów uprawnych i pomaga przy prowadzeniu zbiorów. Mniej korzystne warunki w miejscach, gdzie strome stoki i znaczne pochyłości terenu utrudniają bądź też uniemożliwiają uprawę. Jest to także duża przeszkodą przy mechanicznych pracach rolnych (przy użyciu na przykład ciągnika) oraz podczas budowy dróg dojazdowych do pól.

Gmina Żarnów znajduje się na obszarze Wzgórz Opoczyńskich. Mezoregion ten jest częścią Wyżyny Przedborskiej, stanowiącej łagodne przejście z Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej do równin Mazowsza. Wzgórz te mają powierzchnię 1.460 km² sąsiadując od wschodu z Garbem Gielniowskim, a od południowego wschodu z Płaskowyżem Suchedniowskim. Od południa zaś ze Wzgórzami Łopuszańskimi oraz pasmem Przedborsko- Małogoskim. Zbudowane są one ze skał okresu jurajskiego, tworzące dwie płaskie antykliny oddzielone synkliną, którą wypełniają utwory wieku kredowego. Krajobraz ten z nieregularnie porozrzuconymi pagórkami pochodzenia morenowego, składa się głównie z dolin i wzgórz.

Terytorium gminy Żarnów jest wyżynne i pozostaje pod wpływem mezozoicznych linii północno-zachodniego obrzeża Gór Świętokrzyskich. Występujące tu wzgórza rozciągają się na tle falistych powierzchni wysoczyznowych. Są one w większości nachylone ku północnemu-zachodowi. Gmina charakteryzuje się nierówną konfiguracją. W krajobrazie gminy spotkać można wzniesienia o wysokości bezwzględnie ponad 285 m. n.p.m. (Diabla Góra - 285,1 m n.p.m. i Sielecka Góra - 285,6 m n.p.m.) oraz rozległe doliny dwóch różnych rzek w gminie:

- dolina Czarnej Koneckiej leżąca w południowej i zachodniej części z najniższym w gminie punktem (188 m. n.p.m.) w rejonie wsi Czersko.
- dolina Wąglanki, leżąca w północno-wschodniej części gminy.

Układ dolin w powiecie nawiązuje do dawnych form o charakterze wklęsłym, wytworzonych w najmniej odpornych utworach mezozoicznych. Obecnie zasypane są one przez osady plejstoceńskie. Doliny większych rzek Wzgórz Opoczyńskich dostosowywały się do dawnych obniżzeń, a także do nachylenia powierzchni ku północy. Na terenie gminy występują nieznaczne nachylenia stoków (średnio - 3,1%). Największe z nich zmierzono

w okolicach gór: Sieleckiej i Diablej (około 9,78%). W regionie nie stwierdzono występowania terenów osuwiskowych lub zagrożonych erozją wodną.

Warunki geologiczne

Na terenie gminy Żarnów występują liczne serie skał piaskowcowych pochodzenia lodowcowego z ery mezozoicznej. Nad nimi zalega seria skał luźnych, czwartorzędowych, pochodzenia lodowcowego. Pomiędzy tymi dwiema seriami, występują śladowo osady z okresu trzeciorzędowego, wytworzone w warunkach sedymentacji lądowej i jeziornej. Można pokusić się zatem o stwierdzenie, iż na obszarze gminy występują jedynie osady czwartorzędowe (holoceńskie i plejstocieńskie) oraz mezozoiczne (jurajskie). Mezozoiczne osady kredowe występują w północnej części Wzgórz Opoczyńskich, a triasowe – na południe od Żarnowa, w rejonie Rudy Malenieckiej, Fałkowa i Radoszyc.

Serię skał mezozoicznych (225 - 65 mln lat) należy określić mianem fundamentu, na którym później wytworzyły się pozostałe elementy współczesnej budowy geologicznej i rzeźby terenu. Jurajskie piaskowce, odznaczające się znaczną zwięzłością, przetrwały długotrwałe procesy niszczące i obecnie są widoczne jako kopulaste wzgórza, zwiastujące przejście od nizin Polski centralnej do wyżyn Polski południowej. W okresie trzeciorzędowym (65 - 2 mln lat), powierzchnia mezozoiku została nieco przekształcona wskutek deformacji tektonicznych oraz procesów niszczących.

Podczas zlodowacenia środkowopolskiego, lodolód w stadium maksymalnego zasięgu dotarł do północnego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, w rejon Końskich i Przysuchy, pozostawiając w jego brzeżnej strefie okazałe pagórki morenowe i powierzchnie teras kemowych. Owe pagórki to Wzgórze Koneckie z kulminacjami sięgającymi 400 m n.p.m. Na obszarze obecnej gminy, modelowanym przez lodowiec, wytworzyły się pagórkowate i równinne obszary moreny dennej, zbudowane z gliny zwałowej. Pomiędzy czwartorzędowymi, gliniastymi obszarami moreny dennej, znajdują się liczne wychodnie skał litych, eksploatowane na przestrzeni dziejów. Zachowało się wiele regionalnych nazw tych wychodni, np. *Skala, Na Skale, Na Skalce* itp.

Od powierzchniowego zróżnicowania osadów zależą typy i rodzaje gleb, warunkujące rozwój gospodarki rolnej. Ma ona największy związek z zasobnością w wody podziemne. Od dostępności do tych wód zależny był do niedawna rozwój osadnictwa. Jeszcze na początku XX wieku, obszary położone na dziale wodnym Czarnej i Wąglanki, gdzie pierwszy poziom wody podziemnej pojawiał się dopiero na głębokości ok. 30 metrów, pozostawały słabo zasiedlone.

W kilku miejscach na terenie gminy (rejon Tresty, Pilichowic, Zdyszewic i Diablej Góry) na utworach pochodzenia lodowcowego, wytworzyły się pola piasków eolicznych lub pagórki wydmore. Niektórym z tych form towarzyszą niecki deflacyjne, wypełnione torfem lub wodą. Lokalnie proces przeobrażania form wydmorewych w gminie trwa nadal, szczególnie tam, gdzie uprzednio usunięto pokrywę roślinną, na przykład przez wycięcie lasu.

Podłoże gminy zbudowane jest głównie z utworów plejstocieńskich i holocenijskich, a więc tworzące na przeważającym obszarze grunty sypkie, głównie piaski różnoziarniste z domieszką żwirów oraz kamieni i podrzędnie glin. Jedynie w okolicach Żarnowa, Paszkowic, Grębenic, Sielca i byłej wsi Tresta Wesoła zalegają warstwy utworów jurajskich, wykształtowanych w postaci margli, ilów i piaskowców oraz iłolupków z domieszką rudy.

W okolicach rzecznych występują sporadycznie obszary torfowisk o niewielkiej grubości osadów.

Warunki glebowe i ich ocena przydatności dla rolnictwa

Miejscowe gleby od dawna słynęły ze swej nieurodzajności, co w przeszłości niejednokrotnie znajdowało swe odbicie w twórczości ludowej. Krąży tu nawet opowieść, że szatan kusząc Chrystusa bogactwem różnych krain świata, zasłonił Opoczyńskie, gdyż wstydził się tutejszego ubóstwa. Powszechnie jest tutaj znane również przysłowie: „Opoczyńskie kraje - korzec siejesz, kopę zbierasz, kopa korzec daje”. Ponadto przed wiekami uważano, że tutejsze nieurodzajne ziemie dają takie plony, że „ziarno za ziarno, słoma za robotę, a plewy darmo”.

Gleby gminy Żarnów cechują się niską jakością i są na ogół mało urodzajne. Na większości terenu zalegają piaski polodowcowe o podłożu przepuszczalnym, na których rozwinęły się gleby bielcowe, nadające się głównie pod uprawę jęczmienia, żyta, owsa i ziemniaków. Pozostałe to gleby: bagienne, mułowo-bagienne, torfowe i rędziny (Ryc. 9). W gminie Żarnów dominują gleby klasy: IVa, IVb oraz V (Tab. 1.). Gleby klasy I i II na analizowanym terenie nie występują w ogóle. Najlepsze tutejsze gleby zaliczane są do III i IV kategorii bonitacyjnej pochodzenia organicznego występują jedynie w dolinach rzek: Wąglanki, Czarnej.

Tabela 1. Klasyfikacja gleb w gminie Żarnów

Gmina Żarnów	Klasa gleby									
	I	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI
powierzchnia [ha]	0	0	30,3	10,6	174,4	935,4	1335	1341	3329	2201,2
udział procentowy	0	0	0,3 %	0,1 %	1,9%	10,0%	14,3 %	14,3 %	35,6 %	23,5%

Gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu jest tu najwięcej w całym województwie, a mianowicie 71%. Również na samym końcu, powiat opoczyński (w tym gmina Żarnów) plasuje się z bardzo małą zawartością magnezu (53%). Z kolei wapniowania wymaga aż 55% gruntów w regionie.

Według nomenklatury, obowiązującej gleboznawców, na terytorium gminy występują następujące rodzaje gleb:

1. Gleby brunatne - wytworzone z różnych glin pochodzenia wodnego oraz z glin wietrzeniowych
2. Gleby luźne, wytworzone z piasków
3. Gleby słabo gliniaste, wytworzone z piasków
4. Gleby gliniaste, wytworzone z piasków
5. Gleby lekkie i średnie, wytworzone z glin zwałowych
6. Gleby wytworzone z utworów pyłowych, pochodzenia wodnego
7. Czarne ziemie, wytworzone z piasków
8. Gleby mułowo - bagienne (mułowo - błotne)
9. Gleby torfowe, wytworzone z torfów torfowisk niskich – dolinowych i niedolinowych
10. Mady rzeczne - lekkie, średnie i ciężkie
11. Gleby szkieletowe - początkowego stadium rozwoju o niewykształconym profilu (wytworzone ze skał osadowych)

Gleby gminy Żarnów są na ogół mało urodzajne, tak jak zresztą w całym Opoczyńskim. Na większości terenów zalegają piaski polodowcowe, o podłożu przepuszczalnym. W gminie zdecydowanie dominują dwa typy gleb: bielcowe i brunatne, zajmujące około 80% powierzchni terenu. Pierwsze z nich wytworzone zostały głównie z piasków, które zostały osadzone w zróżnicowanych procesach sedymentacyjnych.

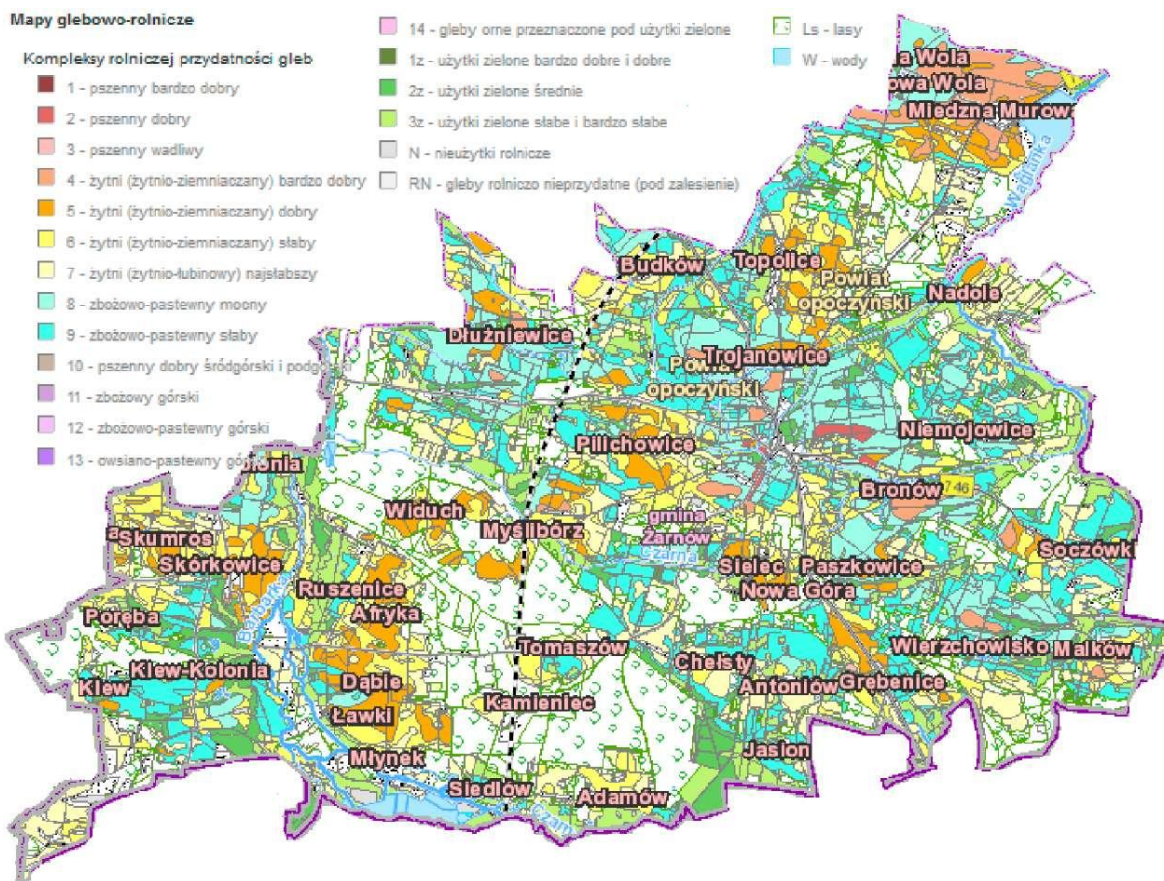

Powstały na terenach lasów iglastych oraz pokryte są dość grubą warstwą próchnicy składających się z trudno rozkładających się szczątków organicznych, substancji garbnikowych oraz żywicznych. Charakteryzują się one popielatym zabarwieniem, powstałym w procesie wymywania w środek gleby związków glinu, fosforu i żelaza (tzw. proces bielnicowania). Gleby te wykazują niekorzystne warunki rolnicze, ponieważ są za suche, zbyt przepuszczalne, silnie kwaśne oraz ubogie w składniki przyswajalne dla roślin.

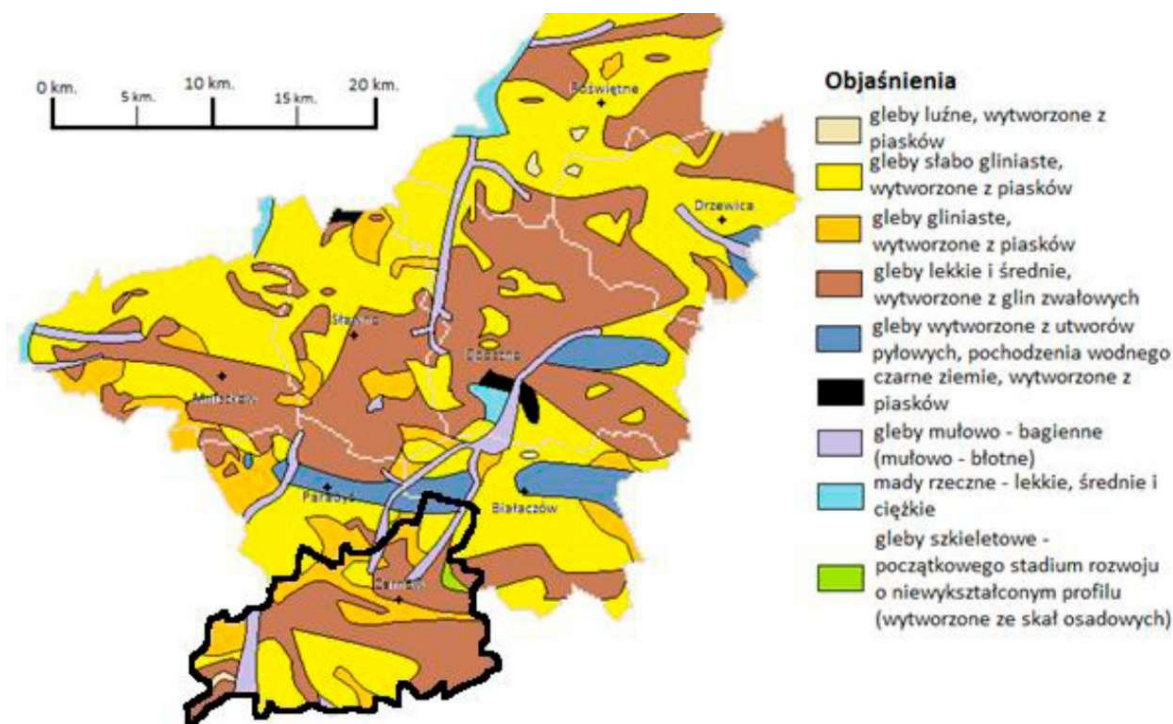
Gleby brunatne wytworzone są z glin, piasków, pyłów, utworów lessowych i iłów. Są one silnie zakwaszone jedynie w górnej części profilu. Niższe partie wskazują odczyn prawie obojętny. Uprawa roślin na tych terenach jest mocno utrudniona ze względu na niską zawartość składników pokarmowych. Gleby bagienne (zlokalizowane wyspowo) i mułowo- bagienne (wzdłuż większych cieków wodnych) zajmują 7% analizowanego terenu. Są one okresowo lub stale podmokłe, a w wyniku obniżenia poziomu wody oraz wnikania w głąb gleby powietrza, następuje uaktywnienie procesów mikrobiologicznych. Cechą charakterystyczną jest okresowy nadmiar wody wiosną oraz jej niedobór w lecie. Czarne ziemie i mady stanowią znikomy procent. Pierwsze z wymienionych powstały w warunkach dużego uwilgotnienia w obniżeniach terenu, przy udziale roślinności łąkowej. Wytworzyły się one na pyłach, iłach oraz utworach lessowych a ich przydatność rolnicza uwarunkowana jest stosunkami wodnymi. Należące do gleb napływowych mady powstały w ścisłym związku z wodą płynącą. Powstały na skutek osadzania materiału naniesionego przez rzekę na terasach zalewowych i w dolinach rzecznych (procesy aluwialne). Związane są one z obecnością roślinności leśnej, głównie lasy liściaste i zajmują wyższe położenie w dolinach.

Przedstawione warunki glebowe potwierdzają występującą przewagę kompleksów słabych, łatwo przepuszczających wody opadowe, charakteryzujące się dużym zróżnicowaniem poziomu wód gruntowych (od 0,5 – 1,5 m w okolicach rzecznych, do 2 – 4 metrów na pozostałych terenach) tworzą ograniczoną bazę do produkcji rolnej w gminie. Jest ona zbliżona do warunków, które z niewielkimi wyjątkami na ogół występują na terenie całego powiatu opoczyńskiego.

Intensyfikacja produkcji rolnej uwarunkowana jest wyższym nawożeniem, powiększeniem nakładów na uregulowanie stosunków wodnych w gminie i zwiększonymi nakładami agrotechnicznymi.

Mapa glebowo – rolnicza Gminy Żarnów. Rozmieszczenie gleb w powiecie opoczyńskim

Bogactwa mineralne

Gmina Żarnów zasobna jest w surowce mineralne, mające duże znaczenie dla regionu. Są one jej naturalnym bogactwem, źródłem dochodów, ale jednocześnie –

nieodnawialnym elementem środowiska przyrodniczego. Każda eksploatacja surowców, pozostawia nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym, mogące prowadzić do jego degradacji.

Do podstawowych bogactw mineralnych regionu należą: rudy żelaza, piaskowce drobnoziarniste i surowce ilaste.

Ruda żelaza, w przeważającej ilości złoża ilastego (choć przed laty stwierdzono tu również istnienie niewielkich ilości rud limonitowych), występuje w utworach gliny zwałowej i piaskowca we wschodniej części gminy i na terenach przyległych, należących do Konecczyny. Największe, od wieków eksploatowane kopalnie rudy, znajdowały się w Łysej Górze. Dostarczano z nich surowiec m.in. do pieców hutniczych w Kołońcu i Rudnej Górze koło Białaczowa. Ślady dawnych wyrobisk zauważalne są do dnia dzisiejszego. Świadczy o tym pofałdowany i znacznie przekształcony rejon przysiółka Rudne Doły, należącego do Niemojowic. Na terenie gminy występują złoża surowców mineralnych o znaczeniu krajowym i regionalnym. Są to gliny i ily ogniotrwałe, łatwo wypalające się, od lat eksploatowane dla potrzeb przemysłu, a także piaskowców drobnoziarnistych. Pochodzące z dolnej jury piaskowce, zalegające stosunkowo płytko pod powierzchnią ziemi są bardzo łatwe w obróbce, ze względu na swą miękkość. Dopiero po pewnym czasie nabierają odpowiedniej twardości. Pokłady piaskowców występują prawie na całym obszarze gminy i są eksploatowane z licznych odkrywek. Wyroby z żarnowskiego piaskowca, takie jak żarna, taczalniki, oselki, kamienie młyńskie, płyty, epitafia, pomniki, posągi i rozmaite elementy architektoniczne, były znane nawet w najbardziej odległych czasach i są bardzo trwałe a przykładem może być monumentalny Kościół św. Mikołaja. W czasach współczesnych, surowiec ten wykorzystywany jest do celów budowlanych i drogowych, a także do produkcji płytek elewacyjnych. Podłoże gminy zbudowane jest głównie z utworów plejstocenijskich i holocenijskich (Ryc. 11), a więc tworzące na przeważającym obszarze grunty sypkie, głównie piaski różnoziarniste z domieszką żwirów oraz kamieni i podrzędnie glin. Jedynie w okolicach Żarnowa, Paszkowic, Grębenic, Sielca, Wierzchowiska, Chełst, Antoniowa i byłej wsi Tresta Wesoła zalegają warstwy utworów jurajskich, wykształtowanych w postaci margli, iłów i piaskowców oraz iłołupków z domieszką rudy. Wykorzystywane są jako cenny surowiec do produkcji wyrobów kamionkowych i ogniotrwałych, a także płytek podłogowych i wykładzinowych.

W okresie współczesnym glinę eksploatuje się z kopalni odkrywkowej „Chełsty”. Jest ona własnością Zespołu Zakładów Płytek Ceramicznych „Opoczno” w Opocznie. Złoża glin ceramicznych wystarczą tam na ponad 100 lat. Rozciągają się one pod warstwą nadkładową, sięgającą od 3 do 17 metrów i mają od 12 do 22 metrów miąższości. Spośród żarnowskich glin, charakteryzujących się barwami: szarą, żółtą, białą lub czerwoną, w Chełstach występuje tzw. glina czerwono wypalająca się. Według specjalistów stanowi ona najwartościowszy surowiec do produkcji płytek ceramicznych. Kopalnia zajmuje 30 hektarów a pracuje w niej zaledwie kilkusobowa załoga. Przy pomocy nowoczesnych technik urobku surowca, wydobywa się tu kilkadziesiąt tysięcy ton gliny rocznie, co jest bardzo dobrym wynikiem.

W Polsce obecnie znajduje się 18 dużych zakładów wytwarzających ceramiczne wykładziny podłogowe oraz ścienne, z czego kilka z nich zlokalizowanych jest w powiecie opoczyńskim i koneckim, a produkcja płytek w Paradyżu i Opocznie nieustannie wzrasta z roku na rok. Fakt ten wiąże się ze stałym wzrostem wydobycia surowców w pobliskich kopalniach.

W gminie Żarnów stwierdzono także lokalne występowanie kruszywa naturalnego w postaci piasków i żwirów.

W holocenie (ostatnie 10 tysięcy lat) na niektórych obniżeniach terenu, w szczególności w opuszczonych odcinkach dolin rzecznych, powstały duże torfowiska o grubości osadów organicznych 3 - 4 m. Torf do niedawna był eksploatowany i używany jako materiał opałowy. Obecnie na skutek obniżenia wód gruntowych, spowodowanych powstaniem lejów depresyjnych, dużych torfowisk nie spotyka się na terenie żarnowskiej gminy.

W okolicach rzecznych występują sporadycznie obszary torfowisk o niewielkiej grubości osadów.

Warunki wodne

Gmina Żarnów położona jest na obszarze należącym do zlewni dwóch prawobrzeżnych dopływów Pilicy: Czarnej i Drzewiczki. Zlewnia Drzewiczki reprezentowana jest przez rzekę Wąglankę, jej główny lewobrzeżny dopływ. Przez teren gminy, Czarna i Wąglanka płyną po piaskowcach jurajskich, przykrytych gliną zwałową i piaskami akumulacji lodowcowej.

Rzeka Czarna (w odróżnieniu od innych rzek o tej samej nazwie, zwana także Czarną Konecką, Czarną Maleniecką lub Taraską), płynie przez Wyżynę Kielecko – Sandomierską (Płaskowyż Suchedniowski) i Wyżynę Przedborską (Wzgórza Opoczyńskie) na terytoriach województw kieleckiego i piotrkowskiego. Jej długość wynosi 85 km, natomiast powierzchnia dorzecza - 978,4 km kwadratowych. Swe źródła ma usytuowane na wysokości ok. 350 m n.p.m., między Wólką Zychową a Chlewiskami, na płn.-wsch. od Niekłania. Uchodzi do Pilicy, w odległości 5 km na południe od Sulejowa, na wysokości 173 m n.p.m. Średni spadek rzeki wynosi 1,3 %, średni przepływ w pobliżu ujścia – 5,63 metrów sześciennych na sekundę, natomiast rozpiętość wahań stanów wody w dolnym biegu wynosi aż 3,1 m.

Czarna na odcinku ok. 13 km przepływa przez gminę Żarnów, której na długości 2 km (Siedłów - Malenie) jest rzeką graniczną z gminą Falków. Na teren gminy wpływa na wysokości ok. 200 m n.p.m. i meandrując płynie na długości 6 km w kierunku zachodnim, czyniąc niezwykle atrakcyjnymi okolice wsi Adamów, Malenie, Siedłów, Młynek i Ławki. W pobliżu rozległej terasy, zwanej Fryszerka - Błonie, porośniętej łąką i poprzecinanej dziesiątkami rowów, rzeka zmienia swój kierunek na północny. Płynie w tym kierunku obok wsi Ruszenice, Klew i Skórkowice. Czarna ma charakter rzeki tworzącej liczne meandry, płycizny, wyspy, rozlewającej się szeroko wśród łąk (Skórkowice - Czersko), a gdzie indziej podcinającej wysokie i porośnięte lasem brzegi (Siedłów). Dolina Czarnej wypełniona jest bujną roślinnością szuwarową, torfowiskową, łąkową, zaroślową i leśną, stanowiącą niezastąpione refugium (ostoja, miejsce schronienia) dla bogatej fauny, zwłaszcza ptaków. Na odcinku od Siedłowa do Skórkowic, rzeka tworzy liczne starorzecza i mokradła. Koryto rzeki osiąga szerokość od 10 do 55 metrów. Na obszarze gminy Żarnów, rzecze towarzyszą znaczne kompleksy leśne, składające się przeważnie z drzewostanu sosnowego.

Czarna należy do najlepiej zachowanych, czystych rzek regionu. Ma charakter rzeki podgórskiej. Przed laty była jedną z „najpracowitszych” rzek Zagłębia Staropolskiego, gdyż dostarczała energii wielu zakładom przemysłowym, usytuowanym m.in. w Niekłaniu, Stąporkowie, Sielpi Wielkiej, Rudzie Malenieckiej, Maleńcu, Machorach i Kołońcu.

Rzeka zasila liczne stawy, z których najbardziej znany w Maleńcu, o powierzchni 16 ha, istniał już w czasach historycznych. Jest on jednak stosunkowo niewielki w porównaniu z innymi, okolicznymi zbiornikami wodnymi. Powierzchnie stawów w rejonie Rudy Malenieckiej i Cieklińska (stawy „Czapla”, stawy doświadczalne) oraz

w okolicach wsi Koliszowy (stawy „Praga”) przekraczają powierzchnię 100 ha, stawy w Kołońcu mają obszar 50 ha, natomiast w okolicach wsi Siedłów - 30 ha.

Na obszarze gminy Żarnów w rejonie - wspomianej wcześniej – terasy zalewowej Fryszerka - Błonie, do Czarnej wpływa rzeka Barbarka, będąca jej największym lewobrzeżnym dopływem. Długość Barbarki wynosi 20 km, natomiast powierzchnia jej dorzecza sięga 111 km². Okolice wsi Malenie - Kołonic, łączy odnoga głównego koryta rzeki, nosząca zagadkową nazwę „kanał Ulgi”. Prawobrzeżne dopływy – strumienie, mające swe źródła na terenie gminy Żarnów (rejon Sielca i Chelst) nie posiadają oficjalnej nazwy. Ponadto biegowi Czarnej towarzyszy bardzo gęsta sieć rozmaitych cieków, potocznie określanych mianem rowów. Owe młaki i strugi mają jednak niewielką długość, sięgającą najwyżej kilku kilometrów.

Drzewiczka jest rzeką o długości 81,3 km i dorzeczu równym 1082,9 km², wypływającą z wysokości 248 m n.p.m. na tzw. Garbie Gielniowskim, koło wsi Kacprów. Rzeka uchodzi do Pilicy w Nowym Mieście nad Pilicą, na wysokości 130 m n.p.m.

Największym lewobrzeżnym dopływem tej rzeki jest Wąglanka, tocząca swe wody z piaskowców triasowych koło miejscowości Nowe Brody, położonej tuż obok administracyjnych granic Końskich, na wysokości 240 m n.p.m. Uchodzi do Drzewiczki w Opocznie, na wysokości 177 m n.p.m. Powierzchnia jej dorzecza wynosi 289,7 km², a długość rzeki - 50,4 km. Prawie na całej swej długości, Wąglanka tworzy liczne meandry i przepływa w kierunku północnym, poprzez zabagnione obszary, pocięte siecią rowów melioracyjnych. Środkowa część biegu rzeki, o długości 12 km, płynie przez terytorium gminy Żarnów. Na obszar gminy wpływa na wysokości 205 m n.p.m. i prowadzi swe wody obok wsi Soczówki, Niemojowice Nowiny, Niemojowice Górki, Nadole i Miedzna Murowana. Z wyjątkiem rejonu wsi Niemojowice Górki - Nadole, rzeka Wąglanka stanowi granicę żarnowskiej gminy z gminami Końskie i Białaczów. W okolicach przysiółka Modrzewina, na wysokości ok. 190 m n.p.m. rzeka opuszcza granice gminy.

W latach 1974 – 1979, w dolinie rzeki Wąglanki, w obrębie wsi Miedzna Murowana - Ossa Białaczowska, kosztem ówczesnych 42 mln złotych wybudowano zalew. Budowało go Rejonowe Przedsiębiorstwo Melioracyjne w Końskich. Zalew posiada zaporę czołową, mającą długość 520 m i boczną, o długości 920 m. Woda magazynowana w zbiorniku, przeznaczona jest przede wszystkim dla potrzeb nawadniania użytków zielonych w dolinach rzek Wąglanki i Drzewiczki. Cała powierzchnia zalewu, noszącego oficjalną, urzędową nazwę „Wąglanka - Miedzna”, należy do terytorium gminy Żarnów. Pojemność zalewu przy rzędnej piętrzenia wody 195,75 m n.p.m., wynosi 3,8 mln m³ wody. Jednak jego maksymalna objętość może być większa i teoretycznie może osiągnąć 4,16 mln m³ wody. Powierzchnia lustra wody waha się od 175 do 185 ha, a największe piętrzenie może wynosić 6,85 m.

Wody zbiornika ze względu na swe przeznaczenie, winny odpowiadać II klasie czystości. Niestety, nie zawsze tak jest, co odbywa się ze szkodą dla licznych gatunków ryb, zamieszkujących wody zalewu, którymi są m.in. troć jeziorowa, leszcz, płoć, krąp, ukleja, karp, lin, szczupak i okoń. Ponadto, powstanie zalewu przyczyniło się do pojawienia wielu gatunków ptaków, niespotykanych lub sporadycznie występujących w tych stronach. Są to mowy śmieszki, rybitwy, kaczki nurkujące i inne.

Nad zalewem obserwuje się też sporo zjawisk niekorzystnych. Jest to zwłaszcza silna erozja brzegów, spowodowana falowaniem wody płytkiego zbiornika wodnego.

Na obrzeżach zbiornika rozwija się rekreacja. Nad brzegami zalewu znajdują się: Ośrodek Sportu i Rekreacji Gminy Żarnów, wodomistrzówka oraz przepompownię. Zalew przyciąga wielu amatorów sportów wodnych i wędkarzy. Stąd też ważnym zadaniem staje się ochrona czystości wody. Rozwój cywilizacji technicznej sprawia, iż wszelkie życie

w zalewie (oraz wszystkich rzekach) jest nieustannie narażane na śmiertelne zagrożenie. Intensywne uprawy rolne (nie tylko nad zalewem, ale i nad zasilającą zbiornik rzeką) zużywają duże ilości nawozów sztucznych, które pobudzają nadmierny rozwój glonów, których rozkład doprowadza do niedoboru tlenu w wodzie. Zużywanie coraz większej ilości wody do celów komunalnych i przemysłowych, a następnie (za pośrednictwem rowów i naturalnych obniżen terenu) wpuszczanie do rzek nieoczyszczonych ścieków, wprowadza do nich szkodliwe związki chemiczne i bakterie. Często dzieje się tak na skutek nieszczelności szamb przydomowych, za wiedzą lub niewiedzą użytkowników. Ścieki przeciekają wówczas do warstw wodonośnych i płyną, siłą grawitacji zasilając najbliższe rzeki.

Na terenie gminy występuje kilka lewobrzeżnych dopływów Wąglanki, bezimiennych cieków osiągających długość 5 - 6 km, płynących równoleżnikowo z zachodu na wschód. Nad jedną z tych strug, noszącej nazwę Scepa, leży Żarnów. Nazwa strugi pochodzi z czasów historycznych, kiedy określana była również mianem „strumienia Szepe”. Przed wiekami Scepa, będąca o wiele bardziej wartkim (niż obecnie) strumieniem, zasilala w wodę fosę żarnowskiego, średniowiecznego zamku.

Granice działu wodnego Czarnej i Wąglanki, wyznaczają wzniesienia wschodniej części gminy Żarnów. Wododział przebiega przez Górki Wierzchowskie (wchodzące w skład wsi Wierzchowisko), Grębenice, Łysą i Nową Górę, Sielecką Górę (obok Diablej Góry, jednego z dwóch najwyższych wzniesień Wzgórz Opoczyńskich, mierzących 285 m n.p.m.) oraz grunty wsi Tresta, Pilichowice, Trojanowice, Topolice i Straszowa Wola, pozostawiając w dorzeczu Wąglanki Żarnów. Stwierdzić zatem należy, iż około 70 % terytorium gminy Żarnów należy do zlewni rzeki Czarnej, a około 30% - rzeki Wąglanki.

Na terenie gminy brak jest jezior naturalnych. Występują tu jedynie niewielkie zbiorniki sztuczne, powstałe w wyrobiskach po eksploatacji piaskowców lub poprzez spiętrzenie niektórych cieków. Są one najczęściej wykorzystywane do hodowli ryb.

Wody podziemne, stanowiące podstawę zaopatrzenia ludności w wodę pitną, występują na terenie gminy w skałach różnego wieku, na różnych głębokościach i w różnych warunkach.

Doliny dwóch rzek: Czarnej i Wąglanki, przepływających przez gminę Żarnów, biegną ku zachodowi (rzeka Czarna na odcinku od Adamowa do Ruszenic) i północy (rzeka Czarna od Ruszenic do Siucic i rzeka Wąglanka na całej swej długości w obrębie gminy).

Najwybitniejszy rys rzeźbie gminy Żarnów nadaje jednak przede wszystkim dolina Czarnej. Ta dosyć rozległa (1-2 km) i stosunkowo głęboka dolina, wydaje się być przewodnią formą wklęsłą gminy. Jeden ze wschodnich dopływów Czarnej (mający źródła na gruntach wsi Sielec, na dziale wodnym z Wąglanką, a przepływający przez Władysławów [Kozłowy], Myślibórz i na północ od wsi Widuch) wraz z drugim dopływem (płynącym od Marcinkowa i Chelst na południe) obejmują wzgórze, określane potocznie mianem *Skaly Ruszenickiej* i stanowią naturalną granicę największych kompleksów leśnych w gminie. Ciekawe, że przestrzeń ograniczona przez Czarną i wymienione, bezimienne dopływy, jest całkowicie pozbawiona wód powierzchniowych. Prawdopodobnie brak cieków jest wynikiem działania tzw. leja depresyjnego, spowodowanego wzmoczoną eksploatacją piaskowca na tych terenach.

W dolinie Czarnej znajduje się również najniżej położone miejsce w żarnowskiej gminie. Znajduje się ono w okolicach wsi Czersko, na wysokości 188 m n.p.m. Z powyższego wynika, że różnica wysokości punktów ekstremalnych gminy Żarnów wynosi 97 metrów.

Doliny te charakteryzują się stosunkowo dużą rozległością (1-2 km), a więc dużą zdolnością akumulacyjną wód powierzchniowych. Stwarza to naturalne warunki do

budowania na tych rzekach dużych zbiorników wodnych, przy stosunkowo niewielkich nakładach finansowych na obiekty hydrotechniczne towarzyszące tym zbiornikom.

Przykładem wykorzystania takiego ukształtowania doliny rzeki Wąglanki jest wybudowany w połowie lat 70-tych zbiornik retencyjny "Wąglanka – Miedzna" o powierzchni 175 ha lustra wody położony na gruntach wsi Miedzna Murowana.

Warunki klimatyczne

Stosunkowo niewysokie wzniesienia (Wzgórza Opoczyńskie) nie stanowią dużej przeszkody dla przepływu masy powietrza różnego pochodzenia. Przyczynia się to do znacznej zmienności pogodowej omawianego obszaru. Zdecydowanie dominuje wpływ wilgotnej masy powietrza polarno - morskiego i polarno - kontynentalnego. W powiecie przeważają wiatry południowo - zachodnie i zachodnie, aczkolwiek dość wyraźnie zaznaczają się również te wiejące z kierunków północno - wschodniego i wschodniego. Pod względem nasłonecznienia obszar charakteryzuje się średnimi wielkościami, co jest typowe dla Polski. Średnia roczna temperatura osiąga tutaj 7,5°C. Luty odznacza się jako najchłodniejszy miesiąc z temperaturą -3°C, natomiast do najcieplejszego miesiąca w roku zalicza się lipiec, kiedy średnia temperatura powietrza oscyluje w granicach 17°C-18°C. Ilość opadów atmosferycznych jest tu wyższa niż na nizinnych terenach i wynosi rocznie średnio około 600 mm. W regionie mroźnych dni jest od 30 do 50 w ciągu roku, dni z przymrozkami, od 100 do 118, a pokrywa śnieżna zalega tutaj mniej więcej w przedziale 50-60 dni w roku. W regionie, okres wegetacyjny trwa średnio 235 dni (od 5 kwietnia do 4 listopada). Jego wartością progową jest izoterma +5°C.

Fauna i flora

Gmina Żarnów zalicza się do słabiej zalesionych. Według Statystycznego Vademecum Samorządowca 2018, wydanego przez Wojewódzki Urząd Statystyczny w Łodzi, powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gminie wynosi 3712 ha (37,12 km²), tj. 26,3%. Należy zaznaczyć, iż 2115 ha to lasy publiczne, a pozostała, dość znaczna część lasów stanowi własność osób prywatnych. 63 ha lasów należy do Gminy Żarnów.

Niestety, ów stosunek powierzchni lasów i gruntów leśnych do ogólnej powierzchni gminy jest niższy od średniej występującej w powiecie opoczyńskim (30,6%). Jednak na tle województwa łódzkiego, gdzie obszary leśne zajmują jedynie 20,6%, jest to nienajgorszy wynik.

Żarnowskie lasy występują głównie w środkowej i południowej części gminy oraz w rejonach wsi Klew, Sielec, Pilichowice, Dłużniewice, Nadole, Niemojowice, Wierzchowisko i Jasion. Istniejące lasy są pozostałościami dawnej Puszczy Pilickiej, we wczesnym średniowieczu łączącej się z prastarą i owianą licznymi legendami Puszcza Świętokrzyską. Przez obszary puszczańskie, w kierunku Pilicy, ongiś toczyło swe wody bardzo wiele rzeczek, przedzierających się miejscami przez bagna, wąwozy i rozlewiska. W puszczy przeważały dęby i sosny. Żyły w niej m.in. niedźwiedzie, tury, łosie, jelenie i bobry. Jej mieszkańcy zajmowali się bartnictwem i łowiectwem. Do stopniowego wyniszczenia puszczy, przyczyniło się przede wszystkim osadnictwo żarowe, a później – hutnictwo żelaza, oparte na węglu drzewnym.

Na terytoriach Wzgórz Opoczyńskich, leżących na obszarze Krainy Świętokrzyskiej, według analiz prowadzonych przez biologów, 80% wszystkich lasów to wyłącznie drzewostan sosnowy. Ponadto występują tutaj dęby, graby, osiki, jesiony, brzozy, wierzby, świerki, jodły i modrzewie. W tzw. podszycie znajduje się jałowiec, jarzab, kruszyna, tarnina, leszczyna, czeremcha, trzmielina i bez. Natomiast w najniższych partiach lasu występuje m.in. borówka czernica, borówka bagienna, żurawina błotna,

bagno, poziomka, jeżyna, malina, wrzos, żarnowiec, zawilec gajowy, przylaszcza, widłak, mchy i paprocie.

Poza tym, w krajobrazie otwartym, z drzew i krzewów występują najczęściej: modrzew polski, lipa drobnoziarnista i wielkolistna, klon zwyczajny, jawor srebrzysty jesionolistny, dąb szypułkowy, bezszypułkowy i czerwony, jesion wyniosły, wiąz górski, szypułkowy i polny, kasztanowiec, topola czarna, niekłańska i biała, wierzba krucha i purpurowa, iwa i rokita, olcha czarna, grusza polna, morwa biała, kalina koralowa, śliwa tarnina, głóg i ligustr pospolity.

Zadrzewień śródpolnych w regionie jest dosyć dużo. To dobrze, bowiem pełnią one bardzo ważne funkcje ochronne. Zasięg zadrzewień powoduje ograniczenie transpiracji roślin uprawnych oraz zmniejszenie parowania gleby, co w konsekwencji przyczynia się do zwiększenia zapasów wody w glebie, a tym samym do wzrostu plonów rozmaitych roślin. Są one ponadto oazą dla dziko żyjących, drobnych zwierząt, ptaków i owadów, które pełnią pożyteczną rolę wobec ochrony naturalności ekosystemów biocenotycznych.

Spośród wszystkich wymienionych drzew, bardzo wiele określanych jest mianem wiekowych. Związane są one z historią regionu i zapewne liczną grupą bezimiennych osób, chroniących owe zabytki przyrody ojczyznej, jako swoje „domowe drzewa”. Bo znaczna część drzew - zabytków przyrody - znajduje się na gruntach prywatnych, dlatego może tylko niewiele spośród nich zyskało ochronę prawną. Nie sposób zrozumieć postępowania ludzi, wycinających prastare drzewa, często opatrzone zresztą tabliczkami „Pomnik przyrody prawem chroniony”. Wszak drzewa czcili nasi przodkowie, a my dbałością o nie wyrażamy szacunek dla własnej przeszłości i kultury.

Badania flory i fauny dorzecza środkowej Pilicy, w obrębie której leżą Wzgórza Opoczyńskie, prowadzone przez biologów i zoologów z Uniwersytetu Łódzkiego, dostarczają licznych informacji na temat niemal wszystkich grup roślin zwierząt. Badania prowadzone są pod kątem objęcia ochroną prawną obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych i wartościach krajobrazowych, a także stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, fragmentów naturalnej szaty roślinnej lasów, torfowisk, muraw oraz cennych pojedynczych obiektów przyrodniczych.

Ze środowiskiem roślin związanych jest interesujący świat zwierząt. Spośród nich najlicniejszą grupę stanowią owady lądowe. Bardzo liczną grupę stanowią ptaki, wśród których obok pospolitych, występują kruki, puchacze, jarząbki, bociany i inne. Ponadto mieszkają tutaj swoje tokowiska cietrzewie. W żarnowskich lasach żyją także sarny, jelenie, dziki (wyrządzające znaczne szkody w uprawach), lisy oraz zające. Z rzadkich gatunków ssaków wielokrotnie stwierdzono tu obecność łosi wędrownych, łasic, kun, jeży czy danieli.

1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne

Administracja samorządowa

Gmina Żarnów jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego, powołaną do organizacji życia publicznego na swoim terytorium.

Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Gminy, a organem wykonawczym jest Wójt Gminy Żarnów, który kieruje bieżącymi sprawami oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Wykonuje on swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy i jest zwierzchnikiem wszystkich pracowników Urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

W skład Urzędu w dniu 31 grudnia 2018 roku wchodziły następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

1. Wójt Gminy
2. Zastępca Wójta
3. Sekretarz Gminy
4. Skarbnik Gminy
5. Kierownik USC
6. Zastępca Kierownika USC
7. Pełnomocnik ds. informacji niejawnych
8. Stanowiska ds. obsługi prawnej
9. Stanowisko ds. Ochrony Danych Osobowych
10. Stanowisko ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych
11. Stanowisko ds. wojskowych i obronnych
12. Referat Organizacyjny – Społeczny i Gospodarki Nieruchomościami
  - Kierownik Referatu Organizacyjno – Społecznego i Gospodarki Nieruchomościami
  - stanowisko ds. obsługi rady, komisji rady gminy i spraw społecznych
  - stanowisko ds. kadrowych i, organizacyjnych
  - stanowisko ds. obsługi sekretariatu
  - informatyk
  - stanowisko ds. ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa
  - stanowisko ds. oświaty, kultury i bhp
  - stanowisko ds. gospodarki gruntami
  - stanowisko ds. gospodarki nieruchomościami
  - stanowisko ds. promocji, kultury, sportu i turystyki
  - pomoc administracyjna
  - pracownik gospodarczy
13. Referat Finansowo
  - Kierownik Referatu – Skarbnik Gminy
  - stanowisko ds. księgowości budżetowej
  - stanowisko ds. księgowości jednostek organizacyjnych
  - stanowisko ds. księgowości budżetowej Organu
  - stanowisko ds. wymiaru podatków i opłat
  - stanowisko ds. księgowości podatkowej
  - stanowisko ds. rozliczeń podatków i opłat
  - stanowisko ds. płac i rozliczeń
  - stanowisko ds. płac i rozliczeń jednostek organizacyjnych
  - stanowisko ds. obsługi kasowej
14. Referat Rozwoju Strategicznego i Inwestycji
  - stanowisko ds. inwestycji
  - stanowisko ds. inwestycji i funduszy unijnych
  - stanowisko ds. projektów i dotacji
  - stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
  - stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego
  - stanowisko ds. inwestycji komunalnych
  - stanowisko ds. gospodarki komunalnej
  - stanowisko ds. gospodarki odpadami komunalnymi
  - pomoc administracyjna
  - pracownicy obsługi gospodarczej gminy
  - konserwatorzy urządzeń wodno-kanalizacyjnych

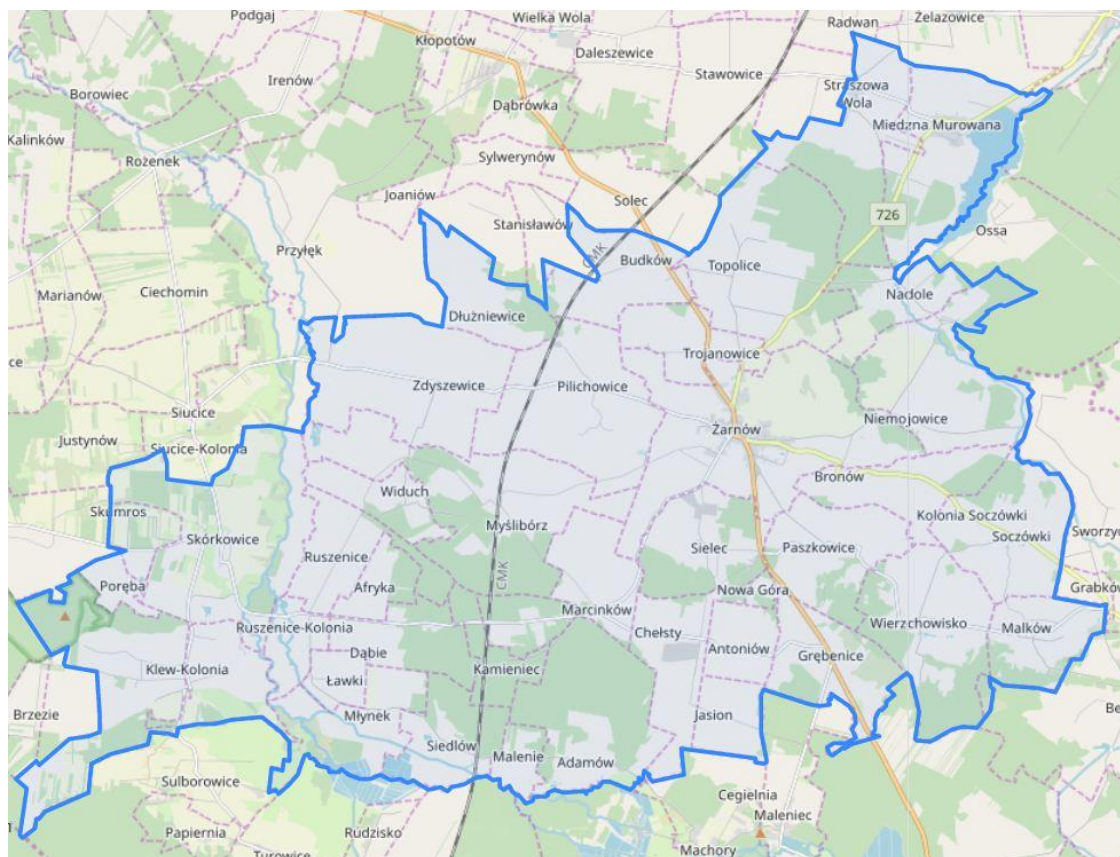
- operatorzy koparek
- kierowcy autobusów
- kierowcy samochodów OSP
- konserwator elektryk
- kierowca sprzętu do utrzymania zieleni.

Do jednostek organizacyjnych Gminy Żarnów należą:

- Szkoła Podstawowa im. Juliana Bartoszewicza w Żarnowie
- Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej - Curie w Klewie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie wraz z filiami w Miedznej Murowanej i Skórkowicach
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie
- Dom Dziennego Pobytu Senior – WIGOR w Niemojowicach.

1.3. Sołectwa

Gmina Żarnów jest podzielona na **30 sołectw**. Są nimi następujące miejscowości: Adamów, Afryka, Antoniów, Bronów, Budków, Dłużniewice, Grębenice, Chelsty, Jasion, Klew, Klew – Kolonia, Malków, Marcinków, Myślubórz, Miedzna Murowana, Młynek, Niemojowice, Nadole, Paszkowice, Pilichowice, Ruszenice, Sielec, Skórkowice, Soczówki, Straszowa Wola, Topolice, Trojanowice, Wierzchowisko, Zdyszewice, Żarnów. Pozostałymi miejscowościami, nie posiadającymi statusu sołectw są: Adamów, Dąbie, Kamieniec, Ławki, Łysa Góra, Malenie, Nowa Góra, Poręba, Ruszenice-Kolonia, Siedłów, Skumros, Tomaszów, Widuch. Granice sołectw ilustrują dwie mapy Gminy Żarnów.

Załącznik do Uchwały
Nr IV/18/2011
Rady Gminy Żarnów
z dnia 28 stycznia 2011 roku

GMINA ŻARNÓW

SKALA 1:50 000

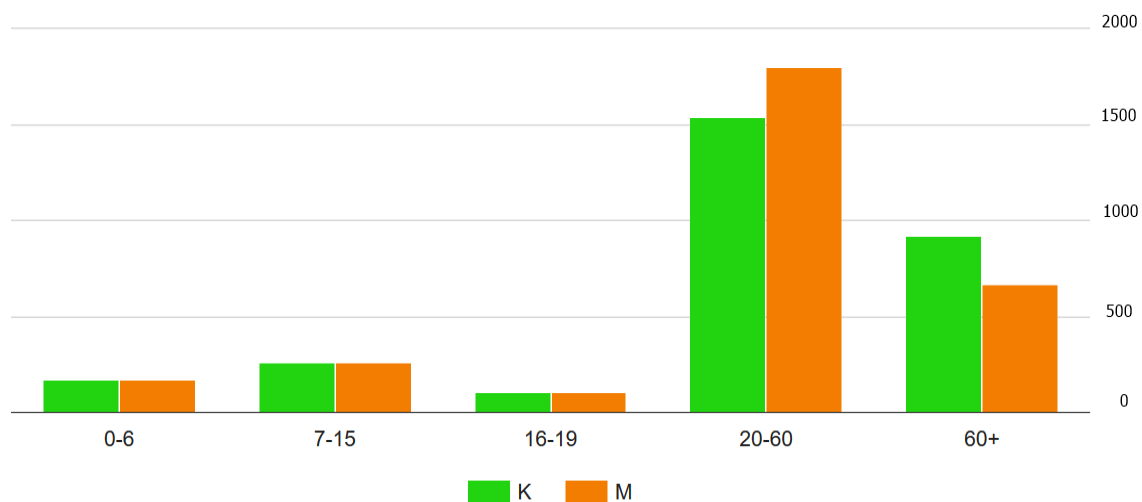

1.4. Ludność i dynamika zmian

Wybrane dane demograficzne Gminy Żarnów:

Liczba mieszkańców – 5994*, w tym 2990 kobiet i 3004 mężczyzn oraz 93 osoby zameldowane na pobyt czasowy

ludność według płci i wieku*

*stan na dzień 31.12.2018 r.

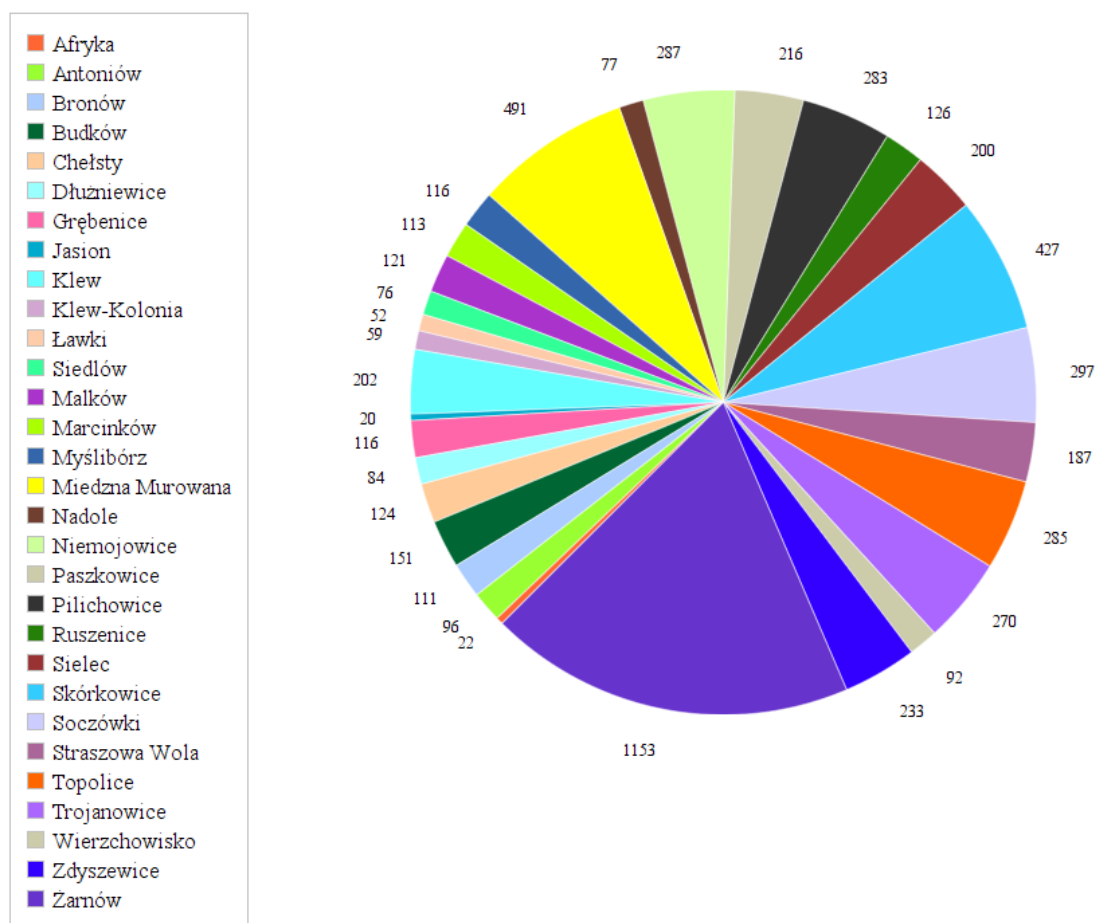
Liczba mieszkańców wg sołectw (stan na dzień 31.12.2018 r.)

Sołectwo	Stali mieszkańcy	Czasowi mieszkańcy	Łącznie
Afryka	19	3	22
Antoniów	95	1	96
Bronów	111	0	111
Budków	151	0	151
Chelsty	121	3	124
Dłużniewice	84	0	84
Grębenice	110	6	116
Jasion	18	2	20
Klew	202	0	202
Klew-Kolonia	58	1	59
Ławki	52	0	52
Siedłów	72	4	76
Malków	121	0	121
Marcinków	107	6	113
Myślibórz	116	0	116
Miedzna Murowana	482	9	491
Nadole	74	3	77
Niemojowice	283	4	287
Paszkowice	211	5	216
Pilichowice	281	2	283
Ruszenice	122	4	126
Sielec	197	3	200
Skórkowice	421	6	427
Soczówki	295	2	297
Straszowa Wola	187	0	187
Topolice	283	2	285
Trojanowice	269	1	270
Wierzchowisko	87	5	92
Zdyszewice	227	6	233
Żarnów	1138	15	1153
	5994	93	6087

Liczba mieszkańców w sołectwach w ujęciu graficznym

Dane dotyczące liczby mieszkańców w latach 2015 – 2018

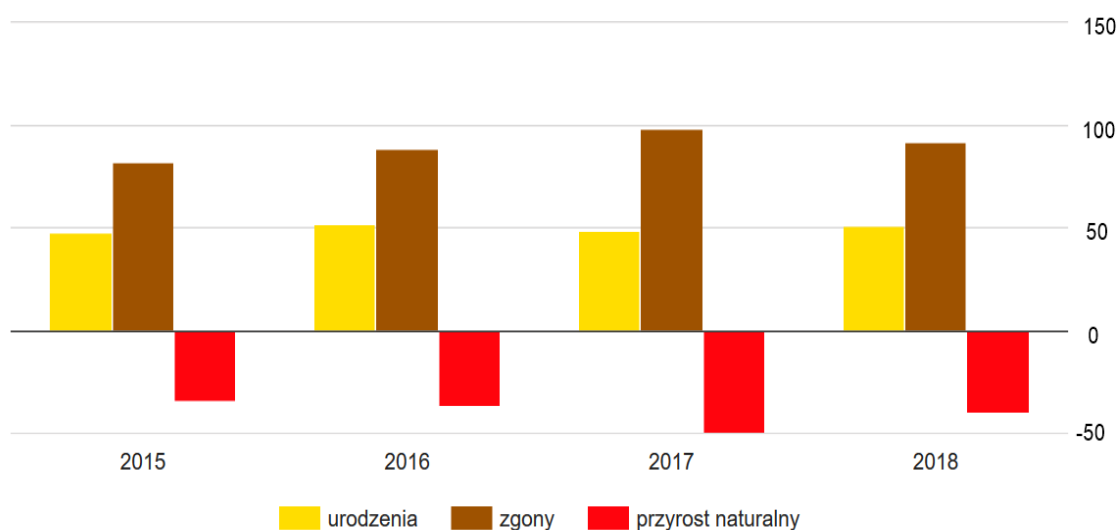
Lata	Liczba ludności	Kobiety	Mężczyźni
2015	6091	3044	3047
2016	6064	3035	3029
2017	6023	3002	3021
2018	5994	2990	3004

Poniżej – treści dotyczące ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym (kobiety: 18 – 60; mężczyźni: 18 – 65 lat) i poprodukcyjnym, a także liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Gminie Żarnów w 2018 roku:

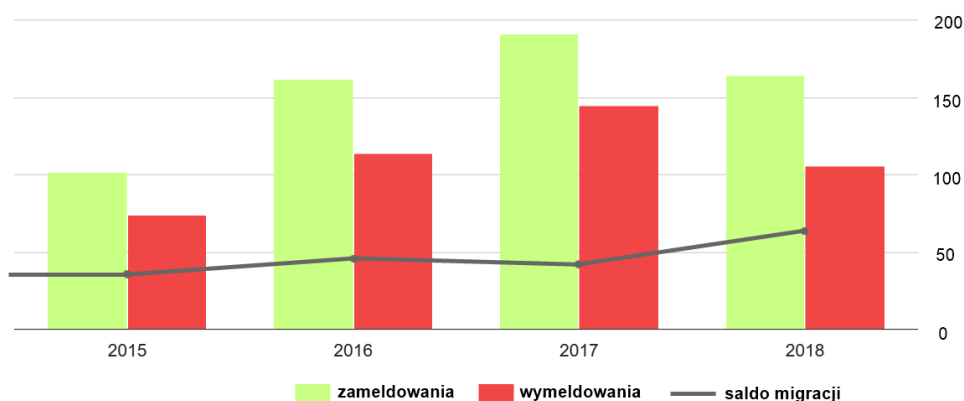
Wybrane dane demograficzne		Rok 2018
Ludność w wieku:	Przedprodukcyjnym (0-17)	1018
	Produkcyjnym (18-59/64)	3620
	Poprodukcyjnym(60/65+)	1356
Liczba urodzeń		58
Liczba zgonów		104
Przyrost naturalny		-46

przyrost naturalny w latach 2015-2018

Współczynnik Przyrostu Naturalnego (WPN) w roku 2018 wynosił -7,67 %. Mimo, iż od lat przyrost naturalny w Gminie Żarnów jest ujemny, to jednak saldo migracji (różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie)

Liczba zameldowań	164
Liczba wymeldowań	106
Saldo migracji	58

Liczba aktów stanu cywilnego sporządzonych w USC Żarnów w latach 2015 – 2018

Rok	Akty urodzenia (transkrypcje aktów urodzenia dzieci, urodzonych poza granicami kraju)	Akty małżeństwa	Akty zgonu
2018	3	29	45
2017	11	36	56
2016	7	32	63
2015	3	22	52

1.5. Gospodarstwa rolne

Warunki do rozwoju rolnictwa w gminie są słabe. Mimo korzystnego klimatu lokalnego o warunkach rozwoju decydują także: warunki glebowe (bonitacja gleb), stosunki wodne gruntów i rozdrobniona struktura gospodarstw indywidualnych.

Licząca 14070 ha powierzchnia gminy Żarnów, ma charakter wybitnie rolniczy. Fakt, iż procentowy udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni wynosił ponad 65%, świadczy dobitnie o rolniczym charakterze gminy. Strukturę zasiewów w gospodarstwach indywidualnych, po analizie zestawień statystycznych, można określić następująco: 58% - żyto, 16% - pszenica, 14% - pszenżyto i 12% - ziemniaki. Na ten profil produkcji, nazywany żytnio - ziemniaczanym, ma największy wpływ niska bonitacja gleb, która sprawia, że prawie wcale nie uprawia się na terenie gminy wysokodochoodowych roślin przemysłowych.

Przed laty, wyjątek stanowiła bardzo pracochłonna uprawa waleriany (nazywanej przez rolników walerianem), rośliny noszącej fachową nazwę „kozłek lekarski”. Ta bylina lecznicza, rosnąca w miejscach wilgotnych, której kłącza zawierają olejki eteryczne i inne związki lecznicze, jest tutaj uprawiana, sprzedawana agendum „Herbapolu” i przynosi rolnikom pokaźne dochody. Obecnie uprawiana jest ona w różnych miejscach gminy.

W ostatnich latach, będących dla rolnictwa nieustannym okresem recesji, zmniejszyła się znacznie liczba zwierząt gospodarskich w gminie. Zresztą zarówno jakość gleb, jak i wielkość pogłowia zwierząt, nie jest również wysoka w całym powiecie opoczyńskim. Pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, Gmina zajmuje ostatnie miejsce w powiecie. Na wielkość wskaźnika największy wpływ ma właśnie jakość gleb ale również i rzeźba terenu, warunki klimatyczne i warunki wodne środowiska.

W produkcji zwierzęcej dominuje hodowla bydła (mleko), a stale i systematycznie spada tucz trzody chlewnej. Intensyfikacja produkcji rolnej uwarunkowana jest wyższym nawożeniem, powiększeniem nakładów na uregulowanie stosunków wodnych w gminie i zwiększonymi nakładami agrotechnicznymi.

Na terenie gminy Żarnów na dzień 31 grudnia 2018 roku wszystkie opodatkowane grunty stanowiły powierzchnię 9363,1676 ha. Zestawienie gruntów według tzw. klasoużytków, szczegółowo przedstawia się w następujący sposób:

Urząd Gminy Żarnów System: Podatki - osoby fizyczne 2019.1.2.319.404 Operator: Małgorzata Kowalska		Zestawienie gruntów wg klasoużytków - szczegółowo Dla zakresu numerów: pełny;											Wszystkie grunty Powierzchnie fizyczne w ha	
Rodzaj	kl. I	kl. II	kl. III	kl. IIIa	kl. IIIb	kl. IV	kl. IVa	kl. IVb	kl. V	kl. VI	kl. VIz	bez kl.	Razem	
B-L						1,6263			0,7458	0,1500			2,5221	
B-Ps						4,5065			3,2328	2,2810			10,0003	
B-R			0,9501	4,1834		15,3890	15,3748	17,0173	18,0098	0,3050			71,2294	
Br-L		0,2140				2,1012			0,4699				2,7851	
Br-Ps		0,4955				10,2887			8,1145	3,9266			22,8253	
Br-R			1,3156	6,7431		24,2145	20,1968	36,4920	27,5572	1,3200			117,8392	
Lz-L		0,0398				7,0624			14,6139	2,1668			23,8829	
Lz-Ps		0,2790				3,4955			10,6923	10,6102		0,2600	25,3370	
Lz-R			0,7900	0,7999		6,8311	11,0082	36,2474	38,8107				94,2873	
Lzr-L						0,4085			0,8710				1,0795	
Lzr-P		0,1347				0,3699			0,8963	0,9976			2,3985	
Lzr-R							0,0765	1,5529	4,7643	4,3372	0,1000		10,8309	
Ł		18,7940				658,6084			745,2218	166,7421	41,9277	0,1300	1631,4240	
N												49,7500	49,7500	
Ps		18,4606				293,1736			367,5244	117,5886	32,4216		829,1688	
R			6,7940	145,3295		1223,9577	1230,3317	1986,8574	1605,1041	142,1607	0,1200		6340,6551	
S-L						0,8409			0,1027				0,9436	
S-Ps		0,5330				6,3165			4,0824	0,2300			11,1619	
S-R			1,0224	4,2837		20,5476	18,9632	17,3322	6,8781				69,0272	
W						0,0753			0,0135	0,0122		25,9712	26,0722	
W-L		0,1544				0,7904			0,9017	0,0580			1,9045	
W-Ps						0,6085			0,2917				0,9002	
W-R							0,2010	0,2673	0,2712	0,0342			0,7737	
Wsr												16,2343	16,2343	
Wsr-L						0,1346							0,1346	
Razem:		39,1050	10,8721	161,3396	990,4072	1291,2174	1297,6949	3256,5565	2005,2744	218,2350	92,4655		9363,1676	

Powierzchnia użytków rolnych przedstawiona w powyższym zestawieniu zawiera dane dotyczące klasoużytków na terenie gminy Żarnów we wszystkich sołectwach. W zestawieniu znajdują się grunty rolne, nieużytki oraz lasy.

Liczba jednostek opodatkowanych podatkiem rolnym leśnym i od nieruchomości na dzień 31.12.2018r. na terenie Gminy wynosiła 4967.

Opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Szczegółowy podział na miejscowości na terenie gminy Żarnów oraz na rodzaje nieruchomości w nich się znajdujące przedstawione zostały poniżej. Dane zawarte w poniższym zestawieniu zawierają informacje, dotyczące poszczególnych sołectw oraz liczbę gospodarstw z podziałem na zobowiązania w zależności od rodzaju posiadanych gruntów.

Liczba podatników posiadających grunty na terenie gminy Żarnów należące do własności, współwłasności, będące w użytkowaniu oraz w posiadaniu samoistnym na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 10 665 osób.

W wymienionej poniżej liczbie podatników wskazani są zarówno mieszkańcy gminy, jak również osoby posiadające gospodarstwa na terenie gminy ale jednocześnie posiadające adres zamieszkania poza obszarem gminy Żarnów

Raport o stanie Gminy Żarnów za rok 2018

Urząd Gminy Żarnów System: Podatki - osoby fizyczne 2019.1.2.319.404 Operator: Małgorzata Kowalska		Liczba jednostek wg obszarów dla zakresu numerów nieruchomości		A - jednostki aktywne (czynne) Tylko jednostki posiadające składnik Stan na dzień: 2019-01-01	
Nazwa obszaru:	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 0 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 2 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	2	
Nazwa obszaru: Adamów	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 9 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 44 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	54	
Nazwa obszaru: Afryka	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 11 Podatek leśny: 3 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 17 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	1	Razem dla obszaru:	32	
Nazwa obszaru: Antoniów	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 20 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 47 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	67	
Nazwa obszaru: Bronów	Podatek od nieruchomości: 2 Podatek rolny: 17 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 67 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	2	Razem dla obszaru:	86	
Nazwa obszaru: Budków	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 27 Podatek leśny: 2 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 70 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	1	Razem dla obszaru:	100	
Nazwa obszaru: Chelsty	Podatek od nieruchomości: 4 Podatek rolny: 18 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 86 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	4	Razem dla obszaru:	108	
Nazwa obszaru: Dąbie	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 13 Podatek leśny: 6 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 23 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	42	
Nazwa obszaru: Dłużniewice	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 34 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 42 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	1	Razem dla obszaru:	79	
Nazwa obszaru: Grębenice	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 37 Podatek leśny: 3 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 89 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	129	
Nazwa obszaru: Jasion	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 8 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 37 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	0	Razem dla obszaru:	45	

Raport o stanie Gminy Żarnów za rok 2018

Nazwa obszaru: Kamieniec Tomaszów	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 11 Podatek leśny: 6 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 39 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 56
Nazwa obszaru: Klew Wieś	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 33 Podatek leśny: 7 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 124 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 164
Nazwa obszaru: Klew-Kolonia	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 18 Podatek leśny: 3 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 56 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 77
Nazwa obszaru: Ławki	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 17 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 21 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 38
Nazwa obszaru: Malenie	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 1 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 27 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 29
Nazwa obszaru: Malków	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 25 Podatek leśny: 7 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 67 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 101
Nazwa obszaru: Marcinków	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 18 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 56 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 74
Nazwa obszaru: Miedzna Murowana	Podatek od nieruchomości: 8 Podatek rolny: 178 Podatek leśny: 6 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 232 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 425
Nazwa obszaru: Młynek	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 42 Podatek leśny: 2 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 31 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 75
Nazwa obszaru: Myślibórz	Podatek od nieruchomości: 2 Podatek rolny: 29 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 75 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 107
Nazwa obszaru: Nadole	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 19 Podatek leśny: 34 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 66 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 119
Nazwa obszaru: Niemojowice	Podatek od nieruchomości: 5 Podatek rolny: 39 Podatek leśny: 5 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 115 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 164

Raport o stanie Gminy Żarnów za rok 2018

Nazwa obszaru: Nowa Góra	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 5 Podatek leśny: 0 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 16 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 22
Nazwa obszaru: Paszkowice	Podatek od nieruchomości: 3 Podatek rolny: 31 Podatek leśny: 7 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 119 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 160
Nazwa obszaru: Pilichowice	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 40 Podatek leśny: 10 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 117 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 168
Nazwa obszaru: Poręba	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 7 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 10 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 18
Nazwa obszaru: Ruszenice -Kolonja	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 18 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 23 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 42
Nazwa obszaru: Ruszenice Wieś	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 25 Podatek leśny: 21 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 74 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 9	Razem dla obszaru: 129
Nazwa obszaru: Siedłów	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 11 Podatek leśny: 2 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 29 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 42
Nazwa obszaru: Sielec	Podatek od nieruchomości: 4 Podatek rolny: 39 Podatek leśny: 5 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 83 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 5	Razem dla obszaru: 136
Nazwa obszaru: Skórkowice	Podatek od nieruchomości: 4 Podatek rolny: 81 Podatek leśny: 3 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 172 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 261
Nazwa obszaru: Skumros	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 7 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 19 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 27
Nazwa obszaru: Soczówki	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 25 Podatek leśny: 9 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 144 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 179
Nazwa obszaru: Straszowa Wola	Podatek od nieruchomości: 4 Podatek rolny: 69 Podatek leśny: 34 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 133 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 240

Nazwa obszaru: Topolice	Podatek od nieruchomości: 2 Podatek rolny: 50 Podatek leśny: 13 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 136 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 202
Nazwa obszaru: Trojanowice	Podatek od nieruchomości: 1 Podatek rolny: 29 Podatek leśny: 3 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 101 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 134
Nazwa obszaru: Widuch	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 9 Podatek leśny: 1 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 13 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 23
Nazwa obszaru: Wierzchowisko	Podatek od nieruchomości: 0 Podatek rolny: 38 Podatek leśny: 18 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 97 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 0	Razem dla obszaru: 153
Nazwa obszaru: Zdyszewice	Podatek od nieruchomości: 2 Podatek rolny: 32 Podatek leśny: 2 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 136 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 1	Razem dla obszaru: 173
Nazwa obszaru: Żarnów	Podatek od nieruchomości: 38 Podatek rolny: 233 Podatek leśny: 6 Łączne zobowiązanie pieniężne (rolny): 405 Łączne zobowiązanie pieniężne (leśny): 3	Razem dla obszaru: 685
Razem dla wszystkich:		4967

Podatnikami podatku rolnego na terenie gminy Żarnów są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki, nieposiadające osobowości prawnej, które są:

- właścicielami gruntów;
- posiadaczami samoistnymi gruntów¹;
- użytkownikami wieczystymi gruntów;
- posiadaczami gruntów, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadanie:
  - wynika z umowy zawartej z właścicielem, z Agencją Nieruchomości Rolnych lub z innego tytułu prawnego albo
  - jest bez tytułu prawnego, z wyjątkiem gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub będących w zarządzie Lasów Państwowych; w tym przypadku podatnikami są odpowiednio jednostki organizacyjne Agencji Nieruchomości Rolnych i Lasów Państwowych.

Z podatku rolnego zwolnione są gminy i Skarb Państwa.

Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni kształtowała się następująco:

Lp.	Powierzchnia fizyczna gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw na terenie gminy Żarnów
1	0.00 – 0.00	18
2	0.0 – 0.5	1 405
3	0.5 – 1.0	669
4	1.0 – 1.5	601

5	1.5 – 2.0	377
6	2.0 – 3.0	485
7	3.0 – 5.0	516
8	5.0 – 7.0	234
9	7.0 – 10.0	148
10	10.0 – 15.0	90
11	15.0 – 20.0	31
12	20.0 – 30.0	19
13	30.0 – 50.0	8
14	50.0 – 100.0	2
15	100.0 –	1
	RAZEM	4 604

W tabeli powyżej zostały wskazane gospodarstwa mieszczące się na terenie gminy Żarnów z podziałem na wielkość. Największą liczbę stanowią gospodarstwa o powierzchni do 0.5 ha.

Pomoc publiczna dla rolników

Pomoc publiczna w rolnictwie z tytułu zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej dla producentów rolnych posiadających gospodarstwa rolne na terenie Gminy Żarnów: Rok 2018 – łącznie 286 746,85 tys. zł (616 wniosków)

Zestawienie umorzeń dokonanych w roku 2018

Liczba wydanych decyzji dotyczących umorzenia podatku – 43 decyzje, rozłożenia na raty – 1 decyzja, odroczenie terminu płatności – 1 decyzja.

1.	ROLNY	6 731,00 zł
2.	LEŚNY	804,00 zł
3.	NIERUCHOMOŚĆ	14 464,00 zł
4.	ODSETKI	2 107,00 zł
5.	RAZEM	24 106,00 zł

Zestawienie umorzeń dokonanych w roku 2018 JGU (Ewidencja i wymiar podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego)

1.	NIERUCHOMOŚĆ	4 179,85 zł
2.	ODSETKI	106,00 zł
3.	RAZEM	4285,85 zł

Podatek od środków transportowych

W 2018 r. gmina Żarnów posiadała 39 podatników, którzy łącznie zadeklarowali 140 pojazdów podlegających opodatkowaniu. Podatek od środków transportowych zadeklarowany na 2018 r. to kwota 143.641,88zł. W 2018 r. dokonano wpłat na kwotę 132.636,56zł, a pozostało do spłacenia już jako zaległość 11.005,32zł.

W wyniku różnych sytuacji losowych w 2018 roku, wpłynęło 5 wniosków o umorzenie i rozłożenie na raty zaległości podatkowej, z czego wydano 5 decyzji, kierując się tzw. ważnym interesem podatnika i udzielono ulg w postaci:

L.p.		Kwota w zł należności głównej	Kwota w zł odsetek	Łącznie
1.	Umorzenia	10.558,26	3.511,00	14.069,26zł
2.	Rozłożenia na raty	7.300,00	1.230,00	8.530,00zł

1.6. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w gminie Żarnów obejmowała 232 pozycje. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, przetwórstwo przemysłowe, przetwórstwo owoców i warzyw, obróbka drewna, handel i naprawy pojazdów samochodowych. Istotną rolę w rozwoju funkcji turystycznej odgrywa gastronomia. Poniżej – liczba wpisów wg rodzaju działalności gospodarczej.

Kod PKD	Opis kodu PKD	Ilość działalności
0125Z	Uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów	1
0161Z	Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	1
0220Z	Pozyskiwanie drewna	1
0240Z	Działalność usługowa związana z leśnictwem	2
0811Z	Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia dla potrzeb budownictwa, skał wapiennych, gipsu, kredy i łupków	2
0812Z	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu	1
1071Z	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	4
1413Z	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	1
1610Z	Produkcja wyrobów tartacznych	2
1623Z	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	6
1624Z	Produkcja opakowań drewnianych	1
1629Z	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	1
1812Z	Pozostałe drukowanie	2
1813Z	Działalność usługowa związana z przygotowywaniem do druku	1
2222Z	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych	1
2229Z	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	2
2361Z	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu	1
2370Z	Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia	5

2561Z	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale	1
2562Z	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	3
2572Z	Produkcja zamków i zawiasów	1
2599Z	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
3101Z	Produkcja mebli biurowych i sklepowych	1
3102Z	Produkcja mebli kuchennych	1
3109Z	Produkcja pozostałych mebli	2
3212Z	Produkcja wyrobów jubilerskich i podobnych	1
3213Z	Produkcja sztucznej biżuterii i wyrobów podobnych	1
4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	10
4211Z	Roboty związane z budową dróg i autostrad	4
4311Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	3
4312Z	Przygotowanie terenu pod budowę	1
4321Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	3
4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	1
4329Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	2
4331Z	Tynkowanie	1
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	2
4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	2
4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	10
4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	8
4399Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	6
4511Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	2
4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	11
4531Z	Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	1
4611Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą płodów rolnych, żywych zwierząt, surowców dla przemysłu tekstylnego i półproduktów	1
4613Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych	4
4618Z	Działalność agentów specjalizujących się w sprzedaży pozostałych określonych towarów	1
4621Z	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	1
4631Z	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	2
4637Z	Sprzedaż hurtowa herbaty, kawy, kakao i przypraw	1
4641Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów tekstylnych	1
4644Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów porcelanowych, ceramicznych i szklanych oraz środków czyszczących	1

4661Z	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia	1
4671Z	Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych	1
4673Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	4
4675Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych	1
4677Z	Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu	1
4690Z	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	2
4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	11
4719Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	1
4730Z	Sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	3
4752Z	Sprzedaż detaliczna drobnych wyrobów metalowych, farb i szkła prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4754Z	Sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4762Z	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4771Z	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4773Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	2
4775Z	Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4776Z	Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	3
4778Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4779Z	Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
4781Z	Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach	1
4782Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach	2
4789Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach	8
4791Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	1
4799Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	3
4932Z	Działalność taksówek osobowych	1
4939Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	1
4941Z	Transport drogowy towarów	11
5221Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	1
5610A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	3

5610B	Ruchome placówki gastronomiczne	1
6020Z	Nadawanie programów telewizyjnych ogólnodostępnych i abonamentowych	1
6201Z	Działalność związana z oprogramowaniem	2
6622Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	6
6910Z	Działalność prawnicza	1
7120B	Pozostałe badania i analizy techniczne	2
7410Z	Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	1
7420Z	Działalność fotograficzna	2
7490Z	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
7500Z	DZIAŁALNOŚĆ WETERYNARYJNA	1
7732Z	Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych	1
7739Z	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
8559A	Nauka języków obcych	1
8559B	Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
8621Z	Praktyka lekarska ogólna	1
8623Z	Praktyka lekarska dentystyczna	4
8690C	Praktyka pielęgniarek i położnych	1
8690E	Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
9001Z	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych	2
9329Z	Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna	1
9602Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	3
9603Z	Pogrzeby i działalność pokrewna	2
Suma:		232

Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej:

Kod sekcji	Ilość działalności
A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5
B – górnictwo i wydobywanie	3
C – przetwórstwo przemysłowe	39
F – budownictwo	53
G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	78
H – transport i gospodarka magazynowa	14
I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
J – informacja i komunikacja	3

K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6
M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8
N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2
P – edukacja	2
Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7
R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
S – pozostała działalność usługowa	5
Suma:	232

2. INFORMACJE FINANSOWE

2.1. Wykonanie budżetu Gminy Żarnów

FINANSE GMINY

Informacja dotycząca finansów Gminy Żarnów sporządzona została w oparciu o sprawozdania budżetowe. Polityka finansowa gminy Żarnów realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej obrazujący wydatki majątkowe.

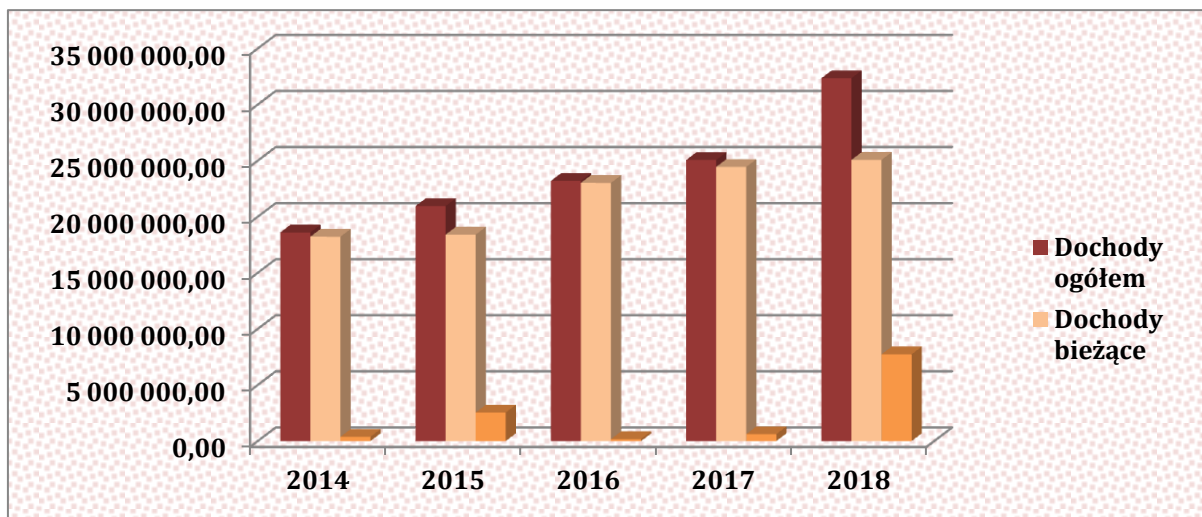
1. Dochody budżetu Gminy Żarnów

Poziom wykonania dochodów Gminy Żarnów w podziale na dochody bieżące i majątkowe w latach 2014 – 2018 obrazują poniższe dane:

Rok	Dochody ogółem	Dochody bieżące	Dochody majątkowe
2014	18 597 235,19	18 219 677,34	377 557,85
2015	20 951 551,13	18 406 649,68	2 544 901,45
2016	23 193 151,86	23 020 071,96	173 079,90
2017	25 058 824,39	24 444 333,24	614 491,15
2018	32 351 513,22	25 071 808,03	7 734 801,85

Na przestrzeni lat 2014 – 2018 zwiększyły się dochody ogółem z 18,6 mln zł. do 32,4 mln.

Pozycję finansową gminy określa wysokość osiągniętych dochodów budżetowych. Dochodami budżetu są: dochody własne, subwencje, dotacje celowe. Szczegółowe określenie źródeł dochodów gmin, zasady ich ustalania i gromadzenia oraz zasady ustalania i przekazywania subwencji oraz dotacji celowych z budżetu państwa określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W analizowanych latach obserwuje się tendencję wzrostową dla dochodów ogółem. Od 2016 roku nastąpił znaczny wzrost dochodów w tym dochodów bieżących, związanych z wprowadzeniem rządowego programu „Rodzina 500+” (ok 4 mln. rocznie), corocznym wzrostem dochodów własnych (powyżej 5 mln rocznie) oraz pozyskiwaniem środków zewnętrznych.

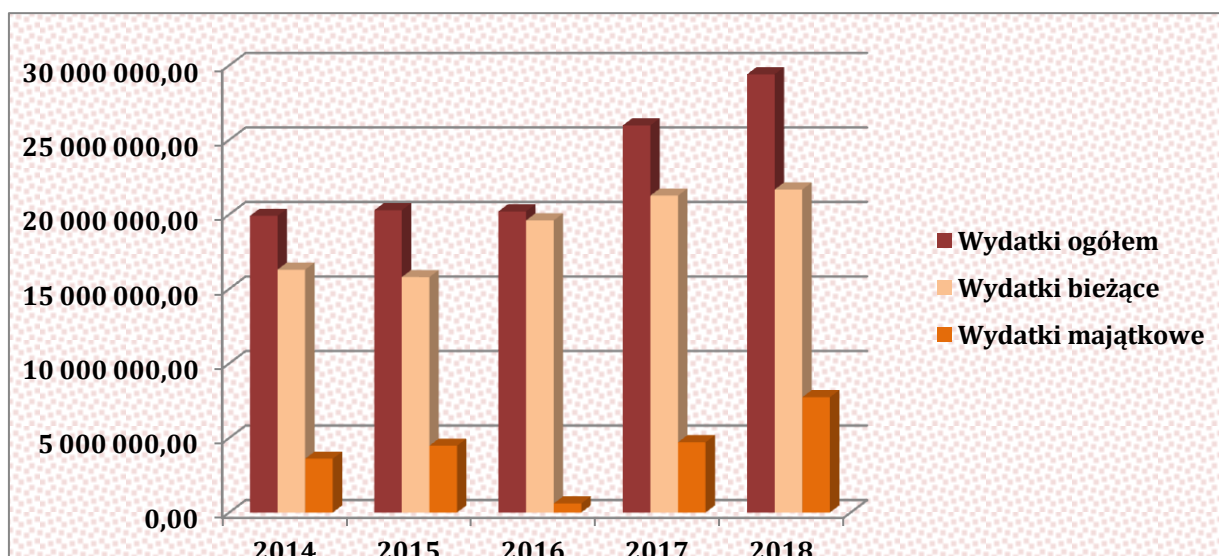
W poszczególnych latach można również zaobserwować wzrost lub spadek dochodów majątkowych. Powyższe podyktowane było natomiast dostępnością do zewnętrznych programów głównie z UE skierowanych dla jednostek samorządu terytorialnego oraz decyzjami dotyczącymi sprzedaży majątku gminy.

2. Wydatki budżetu Gminy Żarnów

Poziom wydatków Gminy Żarnów w podziale na wydatki bieżące i majątkowe w latach 2014-2018 obrazują poniższe dane:

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe
2014	19 904 166,19	16 295 878,36	3 608 287,83
2015	20 279 616,86	15 795 800,66	4 483 816,20
2016	20 207 700,25	19 602 105,78	605 594,47
2017	25 975 440,51	21 264 621,37	4 710 819,14
2018	29 406 169,48	21 671 367,63	7 734 801,85

Na przestrzeni lat 2014-2018 zwiększyły się wydatki ogółem z 19,9 mln zł. do 29,4 mln zł.

Gmina ponosi wydatki na realizację zadań, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Wydatki są odzwierciedleniem realizacji zadań wykonywanych przez gminę. W wielkości poszczególnych rodzajów wydatków znajdują odbicie kierunki i zakres zadań powierzonych gminie do wykonania. W strukturze wydatków bieżących największą część stanowią wydatki na finansowanie oświaty, pomocy społecznej i rodziny. Gmina ponosi również wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, która obejmuje m.in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie dróg, turystykę, oświetlenie ulic, gospodarowanie odpadami, kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, a także kulturę fizyczną.

W latach 2014-2016 poziom wydatków kształtował się na podobnym poziomie. Od 2017 można zaobserwować wzrost wydatków, który w znacznej mierze determinowany był wzrostem dochodów.

3. Pozyskane środki zewnętrzne przez Gminę Żarnów w latach 2014 – 2018 stanowią kwotę 14,2 mln zł, w tym środki europejskie – 8,5 mln zł.

Pozyskane środki zewnętrzne stanowią jedno z dodatkowych, a przy tym bardzo istotnych źródeł finansowania działalności. Wpływają na zwiększenie potencjału inwestycyjnego, przez co traktowane są jako istotny czynnik rozwoju lokalnego. Gmina pozyskała dofinansowanie zewnętrzne, w tym środki europejskie, głównie na niżej wymienione zadania.

I. Pozyskane środki zewnętrzne w 2014 roku w kwocie 1.223.559,20 zł:

- Doposażenie i modernizacja oddziałów przedszkolnych przy Szkołach Podstawowych w Gminie Żarnów,
- Uwierz w siebie,
- Mogę inaczej realizowane przez GOPS w ramach POKL,
- Środki na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie,
- Partnerski Program dla Szkół w ramach programu Comenius „Uczenie się przez całe życie”,
- Oznakowanie odcinka o długości ok. 38 km. „Piekielnego szlaku” wraz z zaprojektowaniem i budową towarzyszącej małej Infrastruktury turystycznej – trzynastu miejsc odpoczynku w miejscowościach: Adamów, Siedłów, Afryka,

Ruszenice, Klew, Diabla Góra, Skórkowice, Zdyszewice, Budków, Trojanowice, Żarnów, Nadole, Niemojowice, Miedzna Murowana,

- Rozbudowa placu zabaw w Żarnowie i budowa placów zabaw w miejscowościach: Soczówki, Pilichowie i Marcinków,
- Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego na drogę dojazdową do pól ul. Cicha.

II. Pozyskane środki zewnętrzne w 2015 roku w kwocie 3.179.119,50 zł:

- Organizacja Festynu Rodzinnego sukcesem na skuteczną promocję Piekielnego Szlaku,
- Organizacja wydarzeń turystycznych przy Piekielnym Szlaku – sesja popularno - naukowa, dotycząca 70-tej rocznicy walk Armii Krajowej na terenie Gminy Żarnów i rekonstrukcja bitwy pod Diablą Górą,
- PWP_Otwarta Szkoła Wspierania i Rozwoju - adaptacja i wdrożenie niemieckiego modelu OGS w Szkole Podstawowej im. Juliana Bartoszewicza
- „Mogę inaczej” realizowane przez GOPS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
- Promocja bogactwa historycznego Gminy Żarnów- obszaru LGD u źródeł – wykonanie materiałów informacyjnych
- „Mogę inaczej” realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Dotacja z Ministerstwa Gospodarki na zadanie „Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Żarnów”,
- Środki na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie,
- Środki na dofinansowanie zadania „Likwidacja barier w szkole podstawowej w Żarnowie”,
- Dotacja z WFOŚiGW na program edukacji ekologicznej Przyroda – Zagrożenie – Ochrona realizowanego przez Gimnazjum im. AK w Żarnowie,
- Konkurs „Moja wymarzona ekopracownia na zadanie „Pracownia Młodego Przyrodnika” w szkole podstawowej w Klewie,
- Budowa sieci kanalizacyjnej Niemojowice – Nadole - Miedzna Murowana
- Budowa instalacji prosumenckich na terenie Gminy Żarnów
- Oznakowanie „Piekielnego Szlaku” na terenie Gminy Żarnów wraz z obiektami małej architektury ”
- Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Pilichowice,
- Rewitalizacja historycznego rynku Żarnowa oraz centrum miejscowości Miedzna Murowana jako bazy wypadowej do poznawania zabytków regionu”
- Promowanie zdrowego trybu życia bez uzależnień poprzez tworzenie siłowni zewnętrznej „Herkules” w Żarnowie oraz dwóch miejsc sportowej rekreacji w Gminie Żarnów”
- Dotacja z WFOŚiGW na zadanie dotyczące budowy sieci kanalizacyjnej Niemojowice – Nadole – Miedzna Murowana,
- Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego na drogę dojazdową „Przebudowa drogi w miejscowości Sielec”.

III. Pozyskane środki zewnętrzne w 2016 roku w kwocie 947.550,66 zł:

- Dotacja na „Dom Dziennego Pobytu „Senior – Wigor w Niemojowicach” – utworzenie i wyposażenie,

- Mali odkrywcy-utworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej oraz rozszerzenie oferty zajęć oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Klewie, w Gminie Żarnów,
- Środki na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie,
- Dotacja z WFOŚiGW na zadanie „Eko-ostoja utworzenie Ekopracowni w Gimnazjum w Żarnowie,
- Dotacja z WFOŚiGW na zadanie dotyczące utworzenia Ekopracowni przy Szkole Podstawowej w Żarnowie,
- Środki na realizację projektu „WANT2LEARN w reintegracji edukacyjno-zawodowej młodzieży NEET z województwa łódzkiego”,
- Dotacja na drogę dojazdową do pól w 2016 r.

IV. Pozyskane środki zewnętrzne w 2017 roku w kwocie 1.311.951,90 zł:

- Mali odkrywcy - utworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej oraz rozszerzenie oferty zajęć oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Klewie,
- Środki na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie,
- Dotacja z WFOŚiGW na zadanie „Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Żarnów,
- Projekt Twoja szansa. Wsparcie aktywności zawodowej pozostających bez zatrudnienia osób po 29 roku życia z obszarów wiejskich w powiatach opoczyńskim, radomszczańskim i tomaszowskim,
- WANT2LEARN w reintegracji edukacyjno-zawodowej młodzieży NEET z województwa łódzkiego,
- Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Soczówki,
- Zakup i montaż obiektów małej architektury w sołectwie Skórkowice,
- Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów,
- Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań w zakresie zakupu sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem dla jednostek OSP,
- Dotacja z powiatu na realizację zadania Przebudowa drogi powiatowej nr 3125E Marcinków – Chełsty – Grębenice.

V. Pozyskane środki zewnętrzne w 2018 roku w kwocie 7.539.758,69 zł:

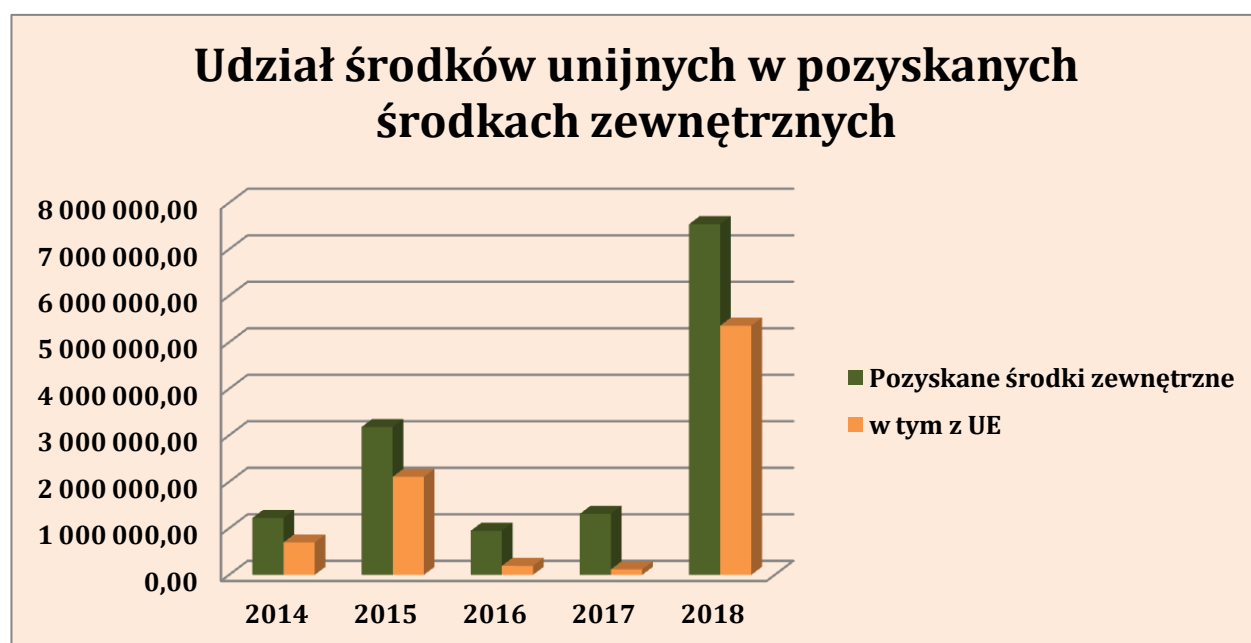
- Dotacja z funduszu pomocy pokrzywdzonym oraz pomocy postpenitencjarnej - fundusz sprawiedliwości,
- Dotacja na realizację programu ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Żarnów poprzez wymianę kotłów c.o.,
- Środki na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie,
- Projekt Twoja szansa. Wsparcie aktywności zawodowej pozostających bez zatrudnienia osób po 29 roku życia z obszarów wiejskich w powiatach opoczyńskim, radomszczańskim i tomaszowskim,
- Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Bronów,
- Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Budków,
- Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Chełsty,
- Umundurowanie dla Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Przebudowa drogi powiatowej nr 3125E Marcinków – Chełsty – Grębenice,

- Przebudowa drogi Soczówki- Wierzchowisko,
- Przebudowa drogi na ulicy Wesołej w Żarnowie,
- Przebudowa drogi w miejscowości Topolice,
- Przebudowa drogi Paszkowice,
- Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów,
- Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na zadania dotyczące Modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych za 2017 i 2018 r.,
- Dotacja w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wspieraniem Lokalnej Infrastruktury Drogowej Przebudowa drogi gminnej Malków-Grabków,
- Odnawialne Źródła Energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów – pompy ciepła,
- Odnawialne Źródła Energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów.

Udział środków unijnych w pozyskanych środkach zewnętrznych obrazują poniższe dane:

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Pozyskane środki zewnętrzne	1 223 559,20	3 179 119,50	947 550,66	1 311 951,90	7 539 758,69
w tym z UE	698 169,20	2 108 566,88	194 135,09	119 883,88	5 357 897,01

4. Poziom zrealizowanych inwestycji w latach 2014 – 2018 wynosił ponad 21,1 mln. zł.

Poziom wydatków inwestycyjnych na przestrzeni lat był wielkością znaczącą w budżecie gminy. Wysoki udział wydatków inwestycyjnych w strukturze wydatków wskazuje na prorozwojowy charakter gminy. Działalność inwestycyjna ukierunkowana jest nie tylko na rozbudowanie infrastruktury technicznej ale również infrastruktury społecznej. Wydatki inwestycyjne gminy są realizowane głównie dzięki pozyskanym środkom z Unii Europejskiej ale również z dotacji z budżetu państwa oraz współpracy między samorządami. Korzystanie z dofinansowania wymaga niejednokrotnie posiadania środków własnych gminy w tym również poszukiwania innych źródeł finansowania.

Udział procentowy wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Poziom zrealizowanych inwestycji w latach 2014 – 2018 obrazują poniższe dane:

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki inwestycyjne	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych
2014	19 904 166,19	3 608 287,83	18,13%
2015	20 279 616,86	4 483 816,20	22,11%
2016	20 207 700,25	605 594,47	3,00%
2017	25 975 440,51	4 710 819,14	18,14%
2018	29 406 169,48	7 734 801,85	26,30%

Wysoki poziom wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem świadczy o dużej samodzielności finansowej, oraz zdolności do obsługi zadłużenia, oraz racjonalnego korzystania z różnego rodzaju źródeł finansowania inwestycji.

Wykonanie planu wydatków majątkowych w 2018 r.

Dział	Rozdział	§	Nazwa	plan	wykonanie	% wyk.
010			Rolnictwo i łowiectwo	219 200,00	134 254,44	61,25
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	219 200,00	134 254,44	61,25
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	219 200,00	134 254,44	61,25
			<i>Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Kamieniec</i>	<i>10 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Zdyszewice</i>	<i>70 000,00</i>	<i>39 980,17</i>	<i>57,11</i>
			<i>Budowa sieci wodociągowej</i>	<i>3 600,00</i>	<i>3 515,70</i>	<i>97,66</i>

			<i>Żarnów, Niemojowice, modernizacja stacji wodociągowej w Żarnowie</i>			
			<i>Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Żarnów</i>	51 600,00	11 289,62	21,88
			<i>Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Żarnów</i>	74 000,00	72 313,91	97,72
			<i>Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Paszkowice</i>	10 000,00	7 155,04	71,55
400			Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	209 090,00	65 890,00	31,51
	40002		Dostarczanie wody	140 000,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	140 000,00	0,00	0,00
			<i>Dostawa i montaż agregatów prądotwórczych</i>	<i>140 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
	40003		Dostarczanie energii elektrycznej	69 090,00	65 890,00	95,37
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	69 090,00	65 890,00	95,37
			<i>Odnawialne Źródła Energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów</i>	<i>56 650,00</i>	<i>53 650,00</i>	<i>94,70</i>
			<i>Odnawialne Źródła Energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów – pompy ciepła</i>	<i>12 440,00</i>	<i>12 240,00</i>	<i>98,39</i>
600			Transport i łączność	2 747 028,16	2 613 042,34	95,12
	60016		Drogi publiczne gminne	2 491 428,16	2 378 700,47	95,48
		6050	Wydatki inwestycyjne	1 935 459,16	1 848 987,60	95,53

			jednostek budżetowych			
			<i>Przebudowa drogi Bronów - Paszkowice</i>	7 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa drogi gminnej Malków - Grabków</i>	1 630 959,16	1 620 446,24	99,36
			<i>Przebudowa drogi gminnej Marcinków – Mysłibórz – Ruszenice Nr 107355E</i>	45 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa drogi gminnej Nr 107011E w miejscowości Nadole</i>	8 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa drogi Ławki - Młynek - Siedłów</i>	1 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa drogi na ulicy Zielonej w Żarnowie</i>	1 000,00	0,00	0,0
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Topolice</i>	50 000,00	43 859,83	87,72
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Dłużniewice</i>	5 000,00	4 900,00	98,00
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)</i>	120 000,00	116 039,11	96,70
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice</i>	56 500,00	55 132,42	97,58
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Topolice – Straszowa Wola</i>	5 000,00	4 305,00	86,10
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Żarnów osiedle Bartoszewicza</i>	5 000,00	4 305,00	86,10
			<i>Przebudowa ulicy Targowej i Topolowej w Żarnowie</i>	1 000,00	0,00	0,00
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	344 969,00	337 056,29	97,71

			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Topolice</i>	125 709,00	122 007,90	97,06
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice</i>	219 260,00	215 048,39	98,08
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	198 000,00	192 656,58	97,30
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Topolice</i>	72 000,00	69 737,98	96,86
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice</i>	126 000,00	122 918,60	97,55
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	13 000,00	0,00	0,00
			<i>Nabycie działek w związku z zamianą działek pod drogi gminne Grębenice – Sielec - Nowa Góra</i>	13 000,00	0,00	0,00
	60017		Drogi wewnętrzne	255 600,00	234 341,87	91,68
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	255 600,00	234 341,87	91,68
			<i>Przebudowa drogi na ulicy Spacerowej w Żarnowie</i>	235 600,00	230 341,87	97,77
			<i>Przebudowa drogi w miejscowości Poręba</i>	12 000,00	4 000,00	33,33
			<i>Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Topolice</i>	8 000,00	0,00	0,00
630			Turystyka	5 472 972,93	4 747 450,25	86,74
	63095		Pozostała działalność	5 472 972,93	4 747 450,25	86,74
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 422 999,93	1 233 086,71	86,65
			<i>Zagospodarowanie brzegów zalewu</i>	1 422 999,93	1 233 086,71	86,65

			<i>w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów</i>			
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	3 442 477,04	2 987 209,01	86,77
			<i>Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów</i>	3 442 477,04	2 987 209,01	86,77
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	607 495,96	527 154,53	86,77
			<i>Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów</i>	607 495,96	527 154,53	86,77
700			Gospodarka mieszkaniowa	30 550,00	30 251,46	99,02
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	30 550,00	30 251,46	99,02
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	30 550,00	30 251,46	99,02
			<i>Zakup działki w Żarnowie nr 292/2 i 298/3</i>	30 550,00	30 251,46	99,02
750			Administracja publiczna	20 000,00	19 697,22	98,49
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	20 000,00	19 697,22	98,49
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	20 000,00	19 697,22	98,49
			<i>Programy komputerowe</i>	20 000,00	19 697,22	98,49
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 750,00	0,00	0,00

	75404		Komendy wojewódzkie Policji	5 750,00	0,00	0,00
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych	5 750,00	0,00	0,00
			<i>Dotacja dla policji na zakup samochodu</i>	<i>5 750,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
801			Oświata i wychowanie	171 000,00	2 360,00	1,38
	80110		Gimnazja	171 000,00	2 360,00	1,38
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	171 000,00	2 360,00	1,38
			<i>Wykonanie elewacji na budynku szkoły (gimnazjum)</i>	<i>171 000,00</i>	<i>2 360,00</i>	<i>1,38</i>
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	98 000,00	29 411,29	30,01
	90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	20 000,00	10 304,67	51,52
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	20 000,00	10 304,67	51,52
			<i>Budowa oczyszczalni ścieków w Żarnowie</i>	<i>10 000,00</i>	<i>9 874,17</i>	<i>98,74</i>
			<i>Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bronów, Budków, Topolice, Soczówki</i>	<i>1 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Wykonanie przyłącza energetycznego do pompowni ścieków w Miedznej Murowanej</i>	<i>3 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Zakup działki nr 1188/2 w Żarnowie (uregulowanie stanu prawnego pod przepompownią ścieków)</i>	<i>6 000,00</i>	<i>430,50</i>	<i>7,18</i>

	90015		Oświetlenie ulic, placów i dróg	55 000,00	34,85	0,06
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	55 000,00	34,85	0,06
			<i>Budowa oświetlenia ulicznego na ul. Leśnej w Żarnowie</i>	5 000,00	0,00	0,00
			<i>Budowa oświetlenia ulicznego w Paszkowicach - Kolonia</i>	5 000,00	34,85	0,70
			<i>Wykonanie oświetlenia ulicznego ul. Słoneczna w Miedznej Murowanej</i>	45 000,00	0,00	0,00
	90095		Pozostała działalność	23 000,00	19 071,77	82,92
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	21 000,00	19 071,77	90,82
			<i>Budowa hal magazynowych na działce nr 1622 obręb Żarnów</i>	20 000,00	19 071,77	95,36
			<i>Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie</i>	1 000,00	0,00	0,00
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie</i>	1 000,00	0,00	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 000,00	0,00	0,00
			<i>Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie</i>	1 000,00	0,00	0,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	112 300,00	91 444,86	81,43

	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	111 000,00	90 214,86	81,27
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	26 000,00	9 840,00	37,85
			<i>Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Malków</i>	<i>10 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Budowa świetlicy wiejskiej w Ruszonicach</i>	<i>5 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Doposażenie ogólnodostępnej świetlicy wiejskiej w Miedznej Murowanej</i>	<i>1 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Straszowej Woli</i>	<i>10 000,00</i>	<i>9 840,00</i>	<i>98,40</i>
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	85 000,00	80 374,86	94,56
			<i>Zakup nieruchomości zabudowanej z przeznaczeniem na świetlice wiejską w Budkowie</i>	<i>85 000,00</i>	<i>80 374,86</i>	<i>94,56</i>
	92195		Pozostała działalność	1 300,00	1 230,00	94,62
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 300,00	1 230,00	94,62
			<i>Renowacja rynku w Żarnowie</i>	<i>1 300,00</i>	<i>1 230,00</i>	<i>94,62</i>
926			Kultura fizyczna	27 000,00	999,99	3,70
	92601		Obiekty sportowe	2 000,00	999,99	50,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 000,00	999,99	50,00
			<i>Budowa trybuny przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie</i>	<i>1 000,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
			<i>Przebudowa i zagospodarowanie</i>	<i>1 000,00</i>	<i>999,99</i>	<i>100,00</i>

			<i>terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie</i>			
	92695		Pozostała działalność	25 000,00	0,00	0,00
		6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	25 000,00	0,00	0,00
			<i>Dotacja celowa dla OSP w Żarnowie na dofinansowanie inwestycji pn. „Budowa i wyposażenie ogólnodostępnej infrastruktury technicznej i rekreacyjnej”</i>	25 000,00	0,00	0,00
OGÓLEM				9 112 891,09	7 734 801,85	84,88
<i>w tym na programy finansowane z udziałem środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3,</i>				4 594 942,00	4 044 076,41	88,01

5. Poziom zadłużenia i jego obsługa

Podstawowym celem polityki długu jest zaspokajanie potrzeb pożyczkowych Gminy oraz minimalizowanie kosztów obsługi zadłużenia. Zaciąganie pożyczek i kredytów często współtowarzyszy w sfinansowaniu zamierzeń rozwojowych gminy ujętych w przedsięwzięciach w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wysokość zadłużenia jest planowana na bezpiecznym poziomie.

Stan zadłużenia gminy Żarnów na 01 stycznia 2018 r. wynosił **5.548.612,10 zł**.

W 2018 r. zaciągnięto zobowiązania w formie pożyczek w Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi w wysokości **274.295,52 zł**. Na zadania współfinansowane z środków UE w tym:

- 1) „Przebudowa drogi w miejscowości Topolice” – 99.195,91 zł.
- 2) „Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice” – 175.099,61 zł.

W 2018 r. dokonano spłaty rat pożyczek i kredytów w łącznej kwocie **3.311.582,42 zł** zaciągniętych w latach **2012– 2018**, w tym wobec:

- 1) Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, spłacono pożyczki na kwotę 182.022,80 zł,
- 2) Banku Gospodarstwa Krajowego spłacono pożyczki na kwotę 2.272.867,62 zł,
- 3) Banku Spółdzielczego w Żarnowie, spłacono kredyty na kwotę 856.692,00 zł.

Na dzień 31.12.2018 r. stan zadłużenia Gminy Żarnów wynosi – **2.511.325,20 zł**, w tym:

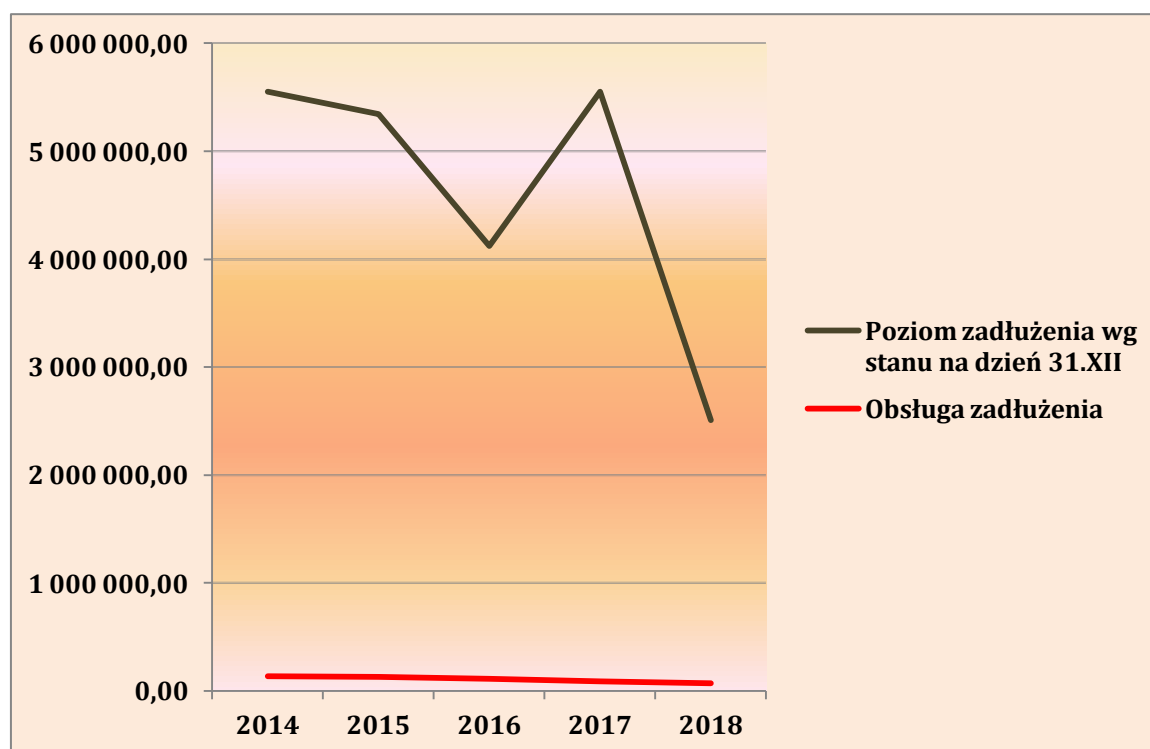

- ✓ pożyczki z WFOŚ i GW w Łodzi 430.994,20 zł,
- ✓ kredyty bankowe zaciągnięte w BS Żarnów 2.080.331,00 zł.

Poziom zadłużenia i koszty obsługi w latach 2014-2018 obrazują poniższe dane:

Poziom zadłużenia	2014	2015	2016	2017	2018
wg stanu na dzień 31.XII	5 551 180,75	5 341 761,99	4 121 666,20	5 548 612,10	2 511 325,20
Obsługa zadłużenia	137 969,02	132 067,74	111 934,95	89 948,18	72 753,58

Na realizację części inwestycji gmina Żarnów zaciągała pożyczki i kredyty latach 2014 – 2018, które sukcesywnie są spłacane, a stopień zadłużenia jest systematycznie zmniejszany.

Najwyższy wskaźnik zadłużenia do dochodów ogółem w analizowanych latach 2014-2018 wynosił 29% w roku 2014, najniższy 10% w roku 2018. Corocznie planowane i wykonane wskaźniki spłaty kredytów i pożyczek, obsługa długu oraz spłaty potencjalnych poręczeń i gwarancji do dochodów ogółem nie przekraczały wskaźników maksymalnego obciążenia z tytułu spłaty długu jednostki samorządu terytorialnego ustalonego zgodnie z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, jako średniej arytmetycznej obliczonej dla ostatnich 3 lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Wieloletnia prognoza finansowa gminy Żarnów na lata 2019-2024 przedstawia informację o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 cytowanej ustawy.

2.2. Wykonanie wydatków inwestycyjnych

W ramach zadań inwestycyjnych w roku 2018 zrealizowano zadania opisane poniżej:

1. Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice / Przebudowa drogi w miejscowości Topolice.

W ostatnim czasie zostały oddane do użytku kolejne drogi gminne. Wykonana została także potrzebna droga w miejscowości Paszkowice o długości 1,218 km, której całkowity koszt wyniósł **340 238,42 zł**, a środki pozyskane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich to **219 260,00 zł**. W wyniku realizacji operacji osiągnięty zostanie następujący cel: inwestycja wpłynie na poprawę standardu i jakości lokalnej sieci drogowej oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie gminy.

W tym samym czasie wykonano nawierzchnię bitumiczną w ramach zadania pod nazwą „Przebudowa drogi w miejscowości Topolice” o całkowitej długości 0,611 km, którego ogólny koszt inwestycji wynosił **233 005,71 zł**, z czego **125 709,00 zł** pochodziło z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W wyniku realizacji operacji osiągnięto cele: przebudowa drogi podniesie względy bezpieczeństwa, poprawi standard poruszania się po niej oraz przyczyni się do rozwoju gminy. Nowa droga łączy wieś Topolice bezpośrednio ze Stacją Paliw „Troja” w Trojanowicach i drogą krajową nr 74.

Przebudowa i poprawa infrastruktury dróg w Gminie Żarnów z całą pewnością, usprawni płynność ruchu oraz wpłynie na poprawę bezpieczeństwa dla ludzi i pojazdów korzystających z tych dróg. Może to z całą pewnością zaowocować stworzeniem warunków sprzyjających rozwojowi gospodarstwu i zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Bardzo ważnym elementem jest również poprawa standardu życia okolicznych mieszkańców. Realizacja inwestycji ułatwi bowiem dojazd do miejsc pracy, szkoły, ośrodka zdrowia, a pozostałym użytkownikom usprawni przejazd wyremontowanymi odcinkami. Gmina Żarnów realizując zaplanowane na ten rok inwestycje w postaci budowy dróg gminnych z całą pewnością przyniesie długoterminowe korzyści dla lokalnej społeczności.

2. Przebudowa drogi na ulicy Spacerowej w Żarnowie.

We wrześniu 2018 r. w samym Żarnowie została wykonana także ważna przebudowa ul. Spacerowej o długości 0,746 km, która stanowi drogę dojazdową do gruntów rolnych. Roboty drogowe kosztowały **268 072,35 zł**, a dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Łódzkiego pochodzących z tytułu wyłączenia z produkcji gruntów rolnych wyniosło **119 080,00 zł**. Przebudowana droga wpłynie także na estetykę Naszej okolicy, a także zwiększy atrakcyjność przyległych do nich działek czym miejmy nadzieję zachęcą mieszkańców do budowy nowych domów. Realizacja inwestycji ułatwi dojazd do miejsc pracy, szkoły, ośrodka zdrowia, a pozostałym użytkownikom usprawni przejazd wyremontowanymi odcinkami.

3. Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)

W dniu 13 kwietnia 2018 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na zadanie pn.: „Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)”. Za najkorzystniejszą uznano: Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „KAMI” Katarzyna Kmita Kurzelów, ul. Młynarska 12, 29-100 Włoszczowa.

Cena oferty brutto: **114 939,11 zł**. W zakres inwestycji wchodziły roboty drogowe w zakresie jezdni, poboczy i przepustów, m. in. przygotowanie terenu pod budowę, roboty ziemne, przepusty drogowe pod koroną dróg i zjazdów, podbudowę, wykonanie nawierzchni nawierzchnia, a także oznakowanie i urządzenia BRD.

4. Przebudowa drogi Malków – Grabków

W dniu 13.04.2018 r. do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi złożony został wniosek o przyznanie dotacji celowej w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej w ramach zadania pn.: „**Przebudowa drogi Malków – Grabków**”. Otrzymana dotacja celowa z budżetu państwa wyniosła **1 265 407,00 zł**. W dniu 15 czerwca 2018 r. ogłoszono przetarg nieograniczony na zadanie pn.: „Przebudowa drogi Malków - Grabków”. Za najkorzystniejszą uznano Zakład Robót Drogowych „DUKT” Sp. z o.o., ul. Zakładowa 17, 26-052 Nowiny.

Cena oferty brutto: 1 581 759,16 zł. Termin realizacji zadania: 30 listopada 2018 r.

Umowa z w/w Wykonawcą została podpisana w dniu 23 lipca 2018 r. Zadanie dotyczyło przebudowy drogi gminnej relacji Malków – Grabków o długości 2,013 km. Roboty polegały przede wszystkim na wzmocnieniu istniejącej nawierzchni bitumicznej poprzez jej sfrezowanie oraz wymieszanie z emulsją asfaltową i cementem oraz doziarnienie otrzymanej mieszanki kruszywem.

5. Granty sołeckie

W dniu 7 czerwca 2018 roku w Urzędzie Gminy w Żarnowie miało miejsce podpisanie umów o dofinansowanie realizacji projektów w ramach tzw. **Grantów sołeckich dla sołectw Bronów, Budków oraz Chelsty**.

Wszystkie trzy granty otrzymały dofinansowanie w ramach pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji małych projektów lokalnych realizowanych na terenach wiejskich. Pozyskane dofinansowanie zostało przeznaczone na zakup i montaż urządzeń małej architektury – karuzeli obrotowej, huśtawki wahadłowej pojedynczej oraz huśtawki wagowej a także uporządkowanie terenu wokół placów zabaw w poszczególnych miejscowościach.

W dniu 21 września 2018 r. zakończono realizację zadania pn.: „**Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Chelsty**”. Prace zostały wykonane w terminie zgodnie z umową oraz projektem budowlanym. W ramach zadania zostały dostarczone i zamontowane obiekty małej architektury, tj.: karuzela obrotowa, huśtawka wahadłowa pojedyncza i huśtawka wagowa. Wykonawca: „MABUD – BIS” Wojciech Stepanek, ul. Odlewnicza 9, 26-200 Końskie.

W dniu 21 września 2018 r. zakończono realizację zadania pn.: „**Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Budków**”. Prace zostały wykonane w terminie zgodnie z umową oraz projektem budowlanym. W ramach zadania zostały dostarczone i zamontowane obiekty małej architektury, tj.: karuzela obrotowa, huśtawka wahadłowa pojedyncza i huśtawka wagowa. Wykonawca: „MABUD – BIS” Wojciech Stepanek, ul. Odlewnicza 9, 26-200 Końskie.

W dniu 21 września 2018 r. zakończono realizację zadania pn.: „**Utworzenie ogólnodostępnego placu zabaw w sołectwie Bronów**”. Prace zostały wykonane w terminie zgodnie z umową oraz projektem budowlanym. W ramach zadania zostały dostarczone i zamontowane obiekty małej architektury, tj.: karuzela obrotowa, huśtawka wahadłowa pojedyncza i huśtawka wagowa. Wykonawca: „MABUD – BIS” Wojciech Stepanek, ul. Odlewnicza 9, 26-200 Końskie.

6. „Doposażenie ogólnodostępnej świetlicy wiejskiej w Miedznej Murowanej”.

W dniu 30 maja 2018 r. Gmina Żarnów złożyła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Departament Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich wniosek o przyznanie pomocy finansowej dla zadania pn.: „**Doposażenie ogólnodostępnej**”

światlicy wiejskiej w Miedznej Murowanej”. W dniu 26 października 2018 r. została podpisana umowa na dofinansowanie w/w zadania w wysokości **87 535,00 zł.** Realizacja zadania – w roku 2019.

7. Renowacja rynku w Żarnowie

W dniu 30 maja 2018 r. Gmina Żarnów złożyła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Departament Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich wniosek o przyznanie pomocy finansowej dla zadania pn.: „**Renowacja rynku w Żarnowie**”. W dniu 26 października 2018 r. została podpisana umowa na dofinansowanie ww. zadania w wysokości **329 760,00 złotych.**

Termin realizacji zadania: październik 2019 r.

8. „Odnawialne źródła energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów – Pompy Ciepła”.

W dniu 01 lutego 2018 r. Gmina Żarnów złożyła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Departament ds. Regionalnego Programu Operacyjnego wniosek o przyznanie pomocy finansowej dla zadania pn.: „Odnawialne źródła energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów – Pompy Ciepła”. Termin realizacji zadania: grudzień 2019 r. Dla 21 mieszkańców gmin Żarnów i Paradyż, którzy uprzednio zgłosili się do urzędów gmin, zostanie zrealizowana dofinansowana inwestycja zainstalowania pomp ciepła.

W dniu 22 stycznia 2019 r. została zawarta **umowa** pomiędzy Województwem Łódzkim, a Gminą Żarnów, dotycząca przyznania wsparcia na realizację projektu: „Odnawialne źródła energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów – Pompy Ciepła”. Przyznana kwota dofinansowania wynosi **1 201 928,70 zł.**, natomiast przedstawiona całkowita wartość projektu wynosi **1 556 324,40 zł.** Realizacja projektu będzie dofinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Celem nadrzędnym projektu jest osiągnięcie efektu ekologicznego, polegającego na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Celem bezpośrednim projektu jest zaprojektowanie, zakup, dostawa i montaż 21 instalacji gruntowych pomp ciepła, wykorzystujących OZE, służących do pokrycia zapotrzebowania gospodarstw domowych na ciepło.

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia efektu ekologicznego w postaci ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do atmosfery. W wyniku realizacji projektu 21 nieruchomości uzyskają dostęp do energii ze źródeł odnawialnych, w tym centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. W wyniku realizacji projektu z energii odnawialnej możliwe będzie wyprodukowanie 384,35 MWh energii rocznie.

9. Program ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Żarnów poprzez wymianę kotłów c.o.

W dniu 16 listopada 2018 r. została podpisana umowa o dofinansowanie w formie dotacji ze środków WFOŚiGW w Łodzi w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji - Edycja II pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi a Gminą Żarnów na zadanie pn.: „Program ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Żarnów poprzez wymianę kotłów c. o.”

Dotacja zostanie udzielona do kwoty **318 169,00 zł,** jednak w wysokości nie większej niż 50 % wartości kosztu kwalifikowanego zadania, przy czym wysokość dotacji dla odbiorcy końcowego nie może przekroczyć limitów określonych w Programie. Program zakłada realizację zadania w dwóch latach 2018 – 2019.

Gmina Żarnów na podstawie umów zawartych z Uczestnikami zgłoszonymi do realizacji w/w zadania w roku 2018 po weryfikacji złożonych dokumentów oraz kontroli w terenie wypłaciła dotację 6 osobom. Wypłata dotacji w roku 2018 w łącznej kwocie 44 574,37 zł na konta poszczególnych Uczestników nastąpiła w dniu 31.12.2018 r. Pozostałe środki zostaną wypłacone w roku 2019.

Jednym z priorytetowych zadań samorządów lokalnych jest stworzenie mieszkańcom możliwości życia w czystym środowisku. Wprowadzony program niskiej emisji umożliwia zmniejszenie zaangażowania środków własnych wydatkowanych na zmiany systemu ogrzewania co skutkuje wymiernymi korzyściami finansowo-ekonomicznymi.

Do udziału w przedmiotowym projekcie w pierwotnym terminie zgłosiło się 38 osób fizycznych. Wszyscy uczestnicy zadeklarowali chęć likwidacji kotłów węglowych starej generacji. Piece wykorzystywane do ogrzewania powierzchni mieszkalnych oraz ogrzewania wody emitują dużo zanieczyszczeń do atmosfery. Głównym celem programu jest zmniejszenie emisji tych szkodliwych substancji oraz poprawa jakości powietrza dzięki wprowadzeniu modernizacyjnych systemów ogrzewania budynków mieszkalnych. Modernizacja polegała na kompleksowej likwidacji istniejących, nieefektywnych źródeł ciepła. W celu osiągnięcia założeń wprowadzono ekologiczne, energooszczędne urządzenia grzewcze.

Prace polegały na demontażu istniejących instalacji oraz kotłów starej generacji, zakupie i montażu fabrycznie nowych urządzeń do produkcji energii z niezbędnym oprzyrządowaniem; wykonaniu lub modernizacji wewnętrznej instalacji c. o. lub c. w. u w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu oraz ewentualnym wykonaniu przyłącza i instalacji gazowej. Likwidacja starych źródeł ciepła pozwoliła na poprawę jakości życia w regionie poprzez poprawę jakości powietrza i zmniejszeniu zapotrzebowania na paliwa nieodnawialne użytkowane na cele grzewcze w budynkach mieszkalnych.

10. W dniu 19 stycznia 2018 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Departament ds. RPO w partnerstwie z Gminą Paradyż został złożony wniosek o dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.1. Odnawialne źródła energii Poddziałanie IV.1.2 Odnawialne źródła energii na zadania pn.: „**Odnawialne źródła energii na terenie Gmin Paradyż i Żarnów**”.

Celem bezpośrednim projektu jest zaprojektowanie, zakup, dostawa i montaż **275 mikroinstalacji OZE**, w tym 225 mikroinstalacji fotowoltaicznych, 30 instalacji kolektorów słonecznych i 20 kotłów na biomasę, służących do częściowego pokrycia zapotrzebowania gospodarstw domowych na energię elektryczną i na ciepło.

Podział instalacji pomiędzy gminy wygląda następująco:

- **135 mikroinstalacji OZE w gm. Żarnów**, w tym **122 mikroinstalacji fotowoltaicznych, 13 instalacji kolektorów słonecznych,**

- 140 mikroinstalacji OZE w gm. Paradyż, w tym 103 mikroinstalacji fotowoltaicznych, 17 instalacji kolektorów słonecznych i 20 instalacji kotłów na biomasę

Całkowity koszt realizacji projektu – **5 822 186, 31 zł**

Wnioskowana kwota dofinansowania – **4 424 134,68 zł**

Termin realizacji projektu planuje się na **2019 rok**.

11. Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów

Gmina Żarnów realizuje w latach 2017 – 2019 zadanie pn.: „Zagospodarowanie brzegów zalewu w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną Gminy Żarnów” współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Ramach zadania zachodni brzeg zalewu w Miedznej Murowanej zostanie poddany gruntownej przebudowie. Po realizacji zadania powstanie plaża z moło, obiekty małej architektury takie jak plac zabaw, siłownia zewnętrzna, parasole trzcinowe, ławki, kosze, stojaki na rowery, stanowiska wędkarskie w tym dla osób niepełnosprawnych, pole namiotowe, wiaty, budynek obsługi bazy turystycznej. Zostanie zakupiony też sprzęt wodny: kajaki, łódki i rowerki wodne z kapokami.

Wykonawcą zadania jest Firma Obsługa i Realizacja Inwestycji „CELIS” Janusz Kowalczyk z siedzibą w Niekłaniu Wielkim ul. Partyzantów 75, 26-220 Stąporków.

Ogólna kwota zadania: **5 508 398,65 zł**

Dofinansowanie: **3 453 337,50 zł**

Wkład własny: **2 055 061,15 zł**

Źródło finansowania: UM WŁ RPO WŁ na lata 2014 – 2020

3. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

3.1. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności

	2018	
	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]
Działki - Mienie komunalne	169,1339	2763686,66
Działki pod drogami pozostałymi	230,9603	1229200,68
Działki pod drogami gminnymi	38,7929	810580,37

Opracowano na podstawie Zarządzenia Nr 20/2019 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 marca 2019 r.

3.2. Dane o zmianach w stanie mienia komunalnego

Zwiększenia 2018 (zakupy/darowizny/komunalizacje)			
Wyszczególnienie	Nr działki	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]
Klew-Kolonia	3/6 (darowizna akt notarialny 9818/2018)	0,0536	650,00
	3/4 (darowizna akt notarialny 9818/2018)	0,6713	7370,00
	287 (darowizna akt notarialny 9818/2018)	0,1800	1980,00
Budków	97 (zakup akt notarialny 6553/2018)	2,1800	25000,00
Malenie	18 (darowizna akt notarialny 3132/2018)	2,7400	35000,00
	41/1 (darowizna akt notarialny 3132/2018)	2,0580	25000,00
Wierzchowisko	1238/1 (komunalizacja – decyzja Wojewody Łódzkiego Nr GN.IV.7510.70.2016.EP)	0,0700	1000,00
Żarnów	298/3 (zakup akt notarialny 1390/2018)	0,1399	18818,00
	298/2	0,0850	11433,00

RAZEM	-	8,1778	126251,00
--------------	---	---------------	------------------

Opracowano na na podstawie Zarządzenia Nr 20/2019 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 marca 2019 r.

Zmniejszenia 2018 (sprzedaż)			
Wyszczególnienie	Nr działki	Powierzchnia [ha]	Wartość [zł]
Pilichowice	916 (akt notarialny 9827/2018)	0,2500	10000,00
Wierzchowisko	1133 (akt notarialny 82/2018)	0,4000	10000,00
	1238/1 (akt notarialny 9298/2018)	0,0700	1000,00
Żarnów	1565 (stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody)	0,0036	10,00
	877/4 (akt notarialny 9591/2018)	0,6742	991,00
RAZEM	-	3,3278	22001,00

Opracowano na na podstawie Zarządzenia Nr 20/2019 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 marca 2019 r.

3.3. Dochody z tytułu wykonywania praw własności

Dochody uzyskane z oddanych w najem i dzierżawę środków trwałych	Wpływy
Wynajem pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Żarnowie	11148,75
Wynajem Świetlic i Domu Kultury	6628,10
Dzierżawa gruntów	150779,91
Wynajem budynków mieszkalnych	4217,34
Wynajem placu targowego	2596,03
Wynajem pomieszczeń OSP w Żarnowie	4800,00
Wpłaty z kół łowieckich za korzystanie z obwodów łowieckich	3483,35
Dochody ze sprzedaży składników majątkowych	414686,18
DOCHODY RAZEM	598339,66

Opracowano na na podstawie Zarządzenia Nr 20/2019 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 marca 2019 r.

Gmina Żarnów obejmuje swoją powierzchnią 14060,00 ha. W oparciu o prowadzoną ewidencję gruntów komunalnych oraz przeprowadzoną szczegółową analizę danych uzyskanych z inwentaryzacji gruntów stanowiących własność Gminy Żarnów ustalono, że całkowita powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Żarnów na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 438,8871 ha o wartości księgowej 4803467,71 zł. W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. Gmina zwiększyła obszar posiadanych w swoim władaniu gruntów o 1,982 ha.

Z tabeli wynika, iż w strukturze powierzchni gruntów komunalnych stanowiących własność Gminy Żarnów największy udział, mają działki znajdujące się pod drogami pozostałymi, które stanowią 53% całości mienia komunalnego należącego do gminy.

W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. nastąpiło zbycie z gminnego zasobu następujących nieruchomości:

- Działka o nr ewidencyjnym 916, o pow. 0,2500, obręb: Pilichowice;
- Działka o nr ewidencyjnym 1133, o pow. 0,4000, obręb: Wierzchowisko;
- Działka o nr ewidencyjnym 1238/1, o pow. 0,0700, obręb: Wierzchowisko;
- Działka o nr ewidencyjnym 877/4, o pow. 0,6742, obręb: Żarnów.

Dochody Gminy Żarnów za rok 2018 r. uzyskane z oddanych w najem i dzierżawę środków trwałych na dzień 31.12.2018 r. wyniosły 598339,66 zł, w tym:

- Wynajem pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Żarnowie: 11148,75 zł,
- Wynajem Świetlic i Domu Kultury: 6628,10 zł,
- Dzierżawa gruntów: 150779,91 zł,
- Wynajem budynków mieszkalnych: 4217,34 zł,
- Wynajem placu targowego: 2596,03 zł,
- Wynajem pomieszczeń OSP w Żarnowie: 4800,00 zł,
- Wpłaty z kół łowieckich za korzystanie z obwodów łowieckich: 3483,35 zł,
- Dochody ze sprzedaży składników majątkowych: 414686,18 zł,

Informacja o stanie mienia komunalnego ujmuje w sposób szczegółowy wszelkie, sukcesywnie zachodzące zmiany stanu majątku w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, zarówno związane z jego zwiększeniem, choćby poprzez otrzymane darowizny, zakup, czy komunalizację, a także zmniejszeniem wartości wskutek sprzedaży lub stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody.

Mienie komunalne powinno być utrzymywane i wykorzystywane ze szczególną troską, gdyż stanowi podstawę rzeczową wykonywania wielu zadań realizowanych przez Gminę Żarnów, wymaga racjonalnej eksploatacji, a także zachowania szczególnej staranności przy wykonywaniu, zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochroną. Mienie komunalne stanowi także źródło dochodów.

4. INFORMACJE O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

4.1. Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2014 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016-2020 jest podstawowym oraz najważniejszym dokumentem samorządu lokalnego, określającym obszary, kierunki i cele interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy. Systematyzuje wiedzę o regionie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju i wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju całego obszaru. Jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się zewnętrzne i wewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia.

Respektując nowatorskie zasady rozwoju regionalnego w Polsce (tzw. nowy paradygmat rozwoju regionalnego), Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy samorządem oraz sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami, mającymi wpływ na realizację celów strategicznych Gminy Żarnów. Dlatego w systemie zarządzania polityką rozwoju, Strategia pełni rolę kluczową – jako generalny plan postępowania władz samorządu gminnego, a także jako narzędzie współpracy z innymi partnerami samorządowymi, pozarządowymi i prywatnymi. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji utworzonej Strategii będzie miało kluczowe znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznych zasobów finansowych.

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016-2020 jest instrumentem wspierania pozytywnych zmian na obszarze całej gminy oraz niwelowania barier pojawiających się w otoczeniu. Szczególnie ważna w tym kontekście jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Ten unikalny zarys przyszłości został sporządzony po to, aby gmina mogła korzystać ze swoich atutów oraz odważnie wykorzystywać pojawiające się szanse. Strategia stanowi z jednej strony diagnozę stanu obecnego, z drugiej zaś jest

usystematyzowanym zbiorem jasno sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działania. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom podejmowanie decyzji oraz rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, prawnych i ekologicznych, jak również racjonalne rozplanowanie przyszłych działań. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy jest warunkiem koniecznym z uwagi na to, że gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej. Kolejną przesłanką opracowania Strategii jest chęć przyśpieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład gminy miejscowości, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań.

Najważniejszym celem Strategii jest jednak poprawa warunków życia mieszkańców. Opracowanie tego dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze gminy. Strategia stanowi ponadto cenne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych przez gminę ścieżkach rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016 – 2020 jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, tj. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r.; Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.

Ten bardzo ważny dokument rozpoczyna wstęp (wprowadzenie), w skład którego wchodzi przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2016 – 2020, metodologia i harmonogram prac oraz identyfikacja głównych kierunków rozwoju gminy i sformułowanie planu operacyjnego. Następnie przeprowadzono kompleksową diagnozę społeczno – gospodarczą i dokonano oceny wszystkich działań gminy w każdym obszarze jej działalności. Przeprowadzono analizę SWOT, zaprezentowano wizję rozwoju, wyzwania rozwojowe i plan operacyjny. Działalność samorządu gminnego szczegółowo oceniono w następujących obszarach: Edukacja i gospodarka, Dziedzictwo, turystyka i rekreacja, Usługi publiczne i Zarządzanie rozwojem gminy. Określono kilkanaście celów operacyjnych i wprowadzono system monitoringu i ewaluacji Strategii.

4.2. Inne opracowania strategiczne obowiązujące w Gminie Żarnów przed uchwaleniem Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2014 – 2020

Dokumentem poprzedzającym uchwalenie Strategii Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2014 – 2020 był Plan Rozwoju Lokalnego (PRL). Plan był zgodny z Narodowym Planem Rozwoju, Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego, Strategią Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2000 – 2010 oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żarnów. Opracowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) i miał charakter trójdzielny:

- Część analityczna – diagnoza sytuacji społeczno - gospodarczej połączona z identyfikacją problemów,
- Część zadaniowa – opis działań przyczyniających się do rozwiązania problemów zdiagnozowanych w części analitycznej,
- Opis systemu wdrażania i monitorowania.

Opracowanie miało charakter poznawczy i służyło szerokiemu oraz kompleksowemu rozpoznaniu stanu rozwoju, wyodrębnieniu uwarunkowań sprzyjających rozwojowi (czyli szans), bądź ten rozwój ograniczający (czyli zagrożeń), określeniu mocnych i słabych stron gminy w rywalizacji z innymi obszarami. Część analityczna wskazywała aktualny stan rozwoju różnych sfer życia społeczno – gospodarczego istotnych z punktu widzenia

rozwoju gminy Żarnów. Część zadaniowa zawierała wykaz projektów, które mogą przyczynić się do poprawy życia mieszkańców. Ten etap opracowania został poddany konsultacjom społecznym, które zostały przeprowadzone za pomocą sondażu. Plan Rozwoju Lokalnego został opracowany w celu:

- 1) Stworzenia dokumentu niezbędnego w uzyskaniu dofinansowania z zewnętrznych środków finansowych, głównie z programu ZPORR.
- 2) Skomunikowania władz gminy z mieszkańcami w zakresie długookresowych zamierzeń inwestycyjnych.
- 3) Skonfrontowania potrzeb inwestycyjnych z możliwościami inwestycyjnymi.
- 4) Uniknięcia jednoczesnego otwierania zbyt wielu frontów inwestycyjnych w stosunku do zdolności finansowych gminy.

Realizacja Planu służyła mieszkańcom gminy Żarnów oraz instytucjom i podmiotom funkcjonującym na jej terenie. Aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego przebiegała w trybie konsultacji z mieszkańcami i przy współpracy z lokalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi.

Innymi dokumentami strategicznymi w Gminie Żarnów są:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego - 2010 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów (2006),
- Wojewódzki Program Małej Retencji (zbiorniki wodne przewidziane do budowy lub modernizacji – powyżej i poniżej 5 ha,
- Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – rzeka Czarna Maleniecka, Program ochrony środowiska dla gminy Żarnów,
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Żarnów,
- Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim,
- Plan odnowy miejscowości Pilichowice na lata 2011 – 2015,
- Plan odnowy miejscowości Żarnów na lata 2009 – 2013,
- Podstawowe informacje z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2010,

4.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów

Studium jest zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (D. U. Nr 80, poz. 715, 716, 717) i jest dokumentem planistycznym sporządzanym dla całej gminy. „Studium...” powinno spełniać rolę informacyjną i inspiracyjną, być źródłem wiedzy dla uczestników życia społeczno – gospodarczego oraz władz samorządowych w gminie o:

- uwarunkowaniach społeczno - gospodarczych i przestrzennych na terenie gminy,
- stanie zagospodarowania przestrzennego gminy,
- stanie środowiska przyrodniczego,
- stanie infrastruktury technicznej,
- potencjalnych możliwościach rozwoju w poszczególnych dziedzinach.

W opracowaniu studium wykorzystano materiały studialne i planistyczne dotyczące obszaru gminy Żarnów, strategię rozwoju gminy, materiały dotyczące planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, wytyczne do studium gminnego opracowane przez Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz wytyczne konserwatorskie i wnioski zgłoszone przez instytucje do tego uprawnione

na etapie zgłaszania wniosków do zmiany studium. Na podstawie ww. materiałów oraz badań terenowych wykonano analizę, dotyczącą stanu gospodarki przestrzennej gminy i realizacji planu w oparciu o inwentaryzację urbanistyczną i mapę geologiczno-gospodarczą oraz analizy z zakresu środowiska przyrodniczego, kulturowego, delimitacji wartości przestrzeni rolniczej, analizę komunikacji i infrastruktury technicznej.

Opracowanie składa się z części opisowej i graficznej – 2 plansze w skali 1: 25 000:

1. Uwarunkowania rozwoju gminy
2. Kierunki polityki przestrzennej

Oznaczenia graficzne ustaleń na rysunkach dostosowano do skali mapy, co oznacza, iż dopuszcza się uszczegółowienie przebiegu granic poszczególnych terenów oraz przebiegu dróg i sieci infrastruktury technicznej na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem utrzymania zamierzonej dyspozycji przestrzennej.

Głównym celem opracowania zmiany studium jest przeznaczenie terenów przewidzianych pod przemysł, usługi, komunikację, teren cmentarza i wyznaczenie obszarów elektrowni wiatrowych oraz zaktualizowanie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w zakresie interdyscyplinarnym i wytyczenie kierunków ekorozwoju tj. rozwoju zrównoważonego zagospodarowania obszaru gminy, określenie celów rozwoju gminy odnoszących się do gospodarki przestrzennej.

Studium ma za zadanie uwzględnienie następujących celów:

- cel ekonomiczny - zakładający poprawę bytu mieszkańców gminy Żarnów;
- cel społeczny - zakładający poprawę istniejących standardów;
- cele przyrodnicze - hierarchiczne uporządkowanie całości przyrody w obszarach istniejących systemów ekologicznych;
- cele kulturowe - ochrona tradycji, kultury materialnej, zabytków, miejsc pamięci historycznej;
- cele przestrzenne - traktujące przestrzeń jako dobro publiczne.

W opracowaniu wykorzystano:

1. Złożone do Urzędu Gminy Żarnów wnioski dotyczące uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy,
2. Informacje przedstawione w strategii rozwoju gminy Żarnów,
3. Dane bieżące z referatów w gminie, uwagi i postulaty zgłoszone na kilku konsultacyjnych spotkaniach roboczych w Urzędzie Gminy Żarnów,

Cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów w formie graficznej i opisowej zostały sformułowane w wyniku wszechstronnej analizy uwarunkowań przestrzennych i kierunków zagospodarowania przestrzennego, których synteza stanowi fragment przedmiotowego opracowania. Studium daje szansę na integrację przestrzeni jako określonej całości obszaru gminy. Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym stanowi podstawowy materiał określający politykę rozwoju przestrzenno-gospodarczego gminy do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

ZAKRES DZIAŁANIA STUDIUM W UJĘCIU TERYTORIALNYM:

- studium obejmuje cały obszar gminy Żarnów w obecnie obowiązujących granicach administracyjnych.

W UJĘCIU PRZEDMIOTOWYM OKREŚLA:

- obszary objęte lub przewidywane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych

- lokalne zasoby środowiska przyrodniczego oraz zagrożenia środowiskowe – obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- obszary zabudowane ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń
- obszary przeznaczone do zorganizowanej działalności inwestycyjnej
- obszary przewidziane pod zabudowę mieszkaniową
- możliwości i kierunki rozwoju komunikacji (w tym ścieżki rowerowe) i infrastruktury technicznej
- obszary dla których konieczne jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwagi na przepisy szczególne lub szczególne uwarunkowania
- obszary przewidziane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki państwa i województwa

W UJĘCIU KOMPETENCYJNYM:

- studium stanowi tzw. akt kierownictwa wewnętrznego. Jego metoda wiąże zarówno Radę i Wójta Gminy oraz jednostki organizacyjne Gminy Żarnów. Studium nie ma mocy aktu prawnego powszechnie obowiązującego, ale pełni ogromną rolę w działaniach Rady, pracy Wójta Gminy i instytucji podległych, które dotyczą gospodarki przestrzennej gminy, jest instrumentem służącym koordynacji działań.

W UJĘCIU CZASOWYM:

- terminu ważności studium nie określa się ze względu na konieczność ciągłej jego oceny przez władze gminy w warunkach dokonujących się przemian w kraju.

4.4. Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Żarnów

Zadanie sporządzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żarnów na lata 2015-2020” wynika z zapisów Ustawy OOS z dnia 3 października 2008 roku (z późn. zm.) oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001 r. Celem SOOS jest określenie czy zadania zawarte w dokumencie PGN nie stanowią zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, a raczej wspierają jego ochronę. SOOS rozpoznaje również możliwe do zdefiniowania skutki środowiskowe, jakie mogą wystąpić przy realizacji inwestycji zawartych w dokumencie PGN. Dodatkowo wskazuje działania, jakie należy rozpocząć w celu ograniczania i zapobiegania negatywnym wpływom na środowisko.

Priorytety PGN:

- Redukcja emisji CO₂ (gazów cieplarnianych);
- Redukcja niskiej emisji do powietrza z obszaru gminy;
- Promocja odnawialnych źródeł energii;
- Polepszenie efektywności energetycznej;
- Powiększanie oszczędności energii. Przedmiotowy zakres PGN obejmuje:
- Czynniki strategiczne;
- Czynniki lokalne –ogólną strategię, w tym:
  - o Cele strategiczne i szczegółowe;
  - o Sporządzenie planu dla Gminy Żarnów;
  - o Opis stanu aktualnego Gminy Żarnów;
  - o Rozpoznanie stref problemowych;

- o Ujęcie organizacyjne i finansowe;
- Rezultat bazowej inwentaryzacji emisji;
- Możliwość zmniejszenie emisji, w tym:
  - o Zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
  - o Obniżenie zużycia energii przez wzrost efektywności energetycznej;
  - o Obniżenie emisji w transporcie;
  - o Możliwości obniżenia emisji gazów cieplarnianych dla Gminy Żarnów;

Poczynania, zalecenia i fundusze zaplanowane na czas, którego dotyczy plan. Na podstawie analizy warunków prawnych oraz obecnej sytuacji wyznaczono znaczące obszary problemowe na terenie Gminy Żarnów w ramach realizacji strategii niskoemisyjnego wzrostu oraz zaprezentowano efektywne i możliwe do urzeczywistnienia działania, których przysposobienie spowoduje redukcję emisji szkodliwych gazów i wzrost efektywności energetycznej oraz zastosowania OZE. Zasięg koniecznych zadań dotyczy takie obszary jak:

- Zastosowanie alternatywnych energii;
- Wydajna produkcja, zaopatrzenie i wykorzystanie energii;
- Redukcja emisji w budynkach;
- Zastosowanie energooszczędnego oświetlenia;
- Gospodarka odpadami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Gospodarka przestrzenna;
- Promocja i edukacja;
- Administracja.

W rzeczowej Strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, w celu zdefiniowania możliwych oddziaływań na środowisko, określono skale przypuszczalnych wpływów działań dla inwestycji liniowych, dla obiektów oraz działań powiązanych z rozsądnym użytkowaniem energii i ciepła wraz z zastosowaniem OZE.

4.5. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Żarnów na lata 2015 – 2020

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, ekologicznych i społecznych, wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.

Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wiąże się z koniecznością realizacji postanowień wynikających z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (ratyfikowana przez Polskę w 1994 r.), Protokołu z Kioto z 1997 r. oraz pakietu klimatyczno – energetycznego przyjętego przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku.

Sporządzenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Żarnów wpisuje się w politykę Polski i wynika z Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 r. Dokument umożliwia również spełnienie obowiązków nałożonych na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, wynikające z ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. nr 94, poz. 551 z późn. zm.).

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest analiza i przedstawienie działań możliwych do realizacji, których wdrożenie będzie skutkowało zmniejszeniem zużycia

energii oraz ograniczeniem emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery. Główne cele dokumentu powiązane są z celami określonymi w pakiecie klimatyczno-energetycznym, tj.:

- poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej ze spalaniem paliw na terenie gminy Żarnów,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcja poziomu zużytej energii finalnej na terenie gminy Żarnów.

Powyższe cele zostaną osiągnięte głównie dzięki realizacji następujących celów operacyjnych:

- Zidentyfikowanie obszarów problemowych na terenie gminy Żarnów,
- rozwinięcie planowania energetycznego w gminie,
- optymalizacja zarządzania energią i środowiskiem,
- zmniejszenie energochłonności w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- zoptymalizowanie działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii,
- wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych,
- wzrost poziomu świadomości społeczeństwa z zakresu ochrony środowiska,
- aktywizacja lokalnej społeczności oraz poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych.

Ponadto opracowany Plan gospodarki niskoemisyjnej jest niezbędnym dokumentem, umożliwiającym ubieganie się o przyznanie środków pomocowych z budżetu Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej na lata 2014 – 2020.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został opracowany zgodnie ze szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, udostępnionymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Zgodnie z wytycznymi zalecana struktura dokumentu przedstawia się następująco:

1. Streszczenie
2. Ogólna strategia
  - Cele strategiczne i szczegółowe
  - Stan obecny
  - Identyfikacja obszarów problemowych
  - Aspekty organizacyjne i finansowe (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowane strony, budżet, źródła finansowania inwestycji, środki finansowe na monitoring i ocenę)
3. Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla
4. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem
  - Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania
  - Krótko/średnioterminowe działania/zadania

Zakres opracowania jest zgodny z wytycznymi NFOŚiGW. Zawiera wszelkie elementy wyróżniające PGN spośród innych dokumentów planistycznych funkcjonujących w mieście, a w szczególności:

- inwentaryzację emisji CO₂ związaną z wykorzystaniem energii
- określa stan istniejący w zakresie racjonalnej gospodarki energetycznej,
- wyznacza efekt w postaci redukcji emisji możliwej do osiągnięcia w roku 2020,
- wyznacza poszczególne działania pozwalające na osiągnięcie zakładanego celu oraz ich efektów środowiskowych i społecznych,
- proponuje system monitoringu efektów wdrażania przedsięwzięć.

Opracowaniem objęto całość obszaru gminy Żarnów. Uwzględniono zakres działań przewidzianych do realizacji na szczeblu gminy, skoncentrowano się na działaniach niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby.

4.6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Żarnów

Podstawą prawną opracowania programu jest Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001 r. nr 62, poz. 627) z późniejszymi zmianami. Ustawa Prawo ochrony środowiska zobowiązuje władze gminne do sporządzenia programów ochrony środowiska uwzględniając cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań ekologicznych, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe. Dokument ten ma nawiązywać, z mocy ustawy, do dokumentów wyższego rzędu, w szczególności: polityki ekologicznej kraju i programu ochrony środowiska dla województwa łódzkiego i powiatu opoczyńskiego.

Program ochrony środowiska stanowi dokument dla samorządu lokalnego w zakresie ochrony środowiska, określający cele i zadania wyznaczone do realizacji w odpowiednich horyzontach czasowych, nawiązujących do kierunków przyjętych na poziomie państwa, województwa, powiatu.

Naczelną zasadą przyjętą w opracowaniu jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego gminy z ochroną jej walorów środowiskowych.

4.7. Plan Gospodarki Odpadami w Gminie Żarnów

Plan gospodarki odpadami dla gminy Żarnów został sporządzony jako realizacja ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami), której art. 14 – 16 wprowadzają obowiązek opracowania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Plan gospodarki odpadami jest dokumentem, który pozwala uporządkować działania władz lokalnych w zakresie gospodarki odpadami. Pozwala bardziej precyzyjnie określić koszty systemu gospodarki odpadami i tworzy podstawy do analiz i ocen inwestycji niezbędnych dla potrzeb systemu.

Plan gospodarki odpadami zawiera:

- ogólne informacje dotyczące ilości odpadów, metod zbierania, odzysku i unieszkodliwiania, stanu technicznego i zdolności przerobowych istniejących instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- określa najważniejsze problemy związane z gospodarowaniem odpadami i ich systematyczne rozwiązywanie,
- określa sposób współpracy różnych instytucji i organizacji w zakresie gospodarki odpadami,
- dokonuje uzgodnień dotyczących sposobu rozwiązywania problemów,
- przedstawia propozycje co do działań, które powinny być podejmowane natychmiast oraz w bliższej i dalszej przyszłości.

Plan zawiera również:

- rodzaj, ilość i źródło pochodzenia odpadów, które mogą być poddane procesom odzysku i unieszkodliwiania,
- rozmieszczenie istniejących instalacji i urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,

- listę działań prowadzących do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości powstawania odpadów,
- listę działań prowadzących do ograniczenia negatywnego wpływu odpadów na środowisko,
- listę działań określających właściwe postępowanie z odpadami na terenie gminy Żarnów.

Szczególną uwagę zwrócono w Planie na możliwość realizacji na terenie gminy zadań i założeń przyjętych w powiatowym planie gospodarki odpadami oraz określonych w dokumencie „Polityka ekologiczna Państwa”, a także innych, obowiązujących aktach planistycznych.

4.8. Opieka nad zabytkami

Trwa opracowywanie aktualnej wersji Programu opieki nad zabytkami w Gminie Żarnów, przy aktywnej współpracy łódzkiego Konserwatora Zabytków i instytucji wspierających ochronę zabytków w województwie łódzkim i powiecie opoczyńskim. Aktualizacja obejmie również ważne dokumenty, znajdujące się w Urzędzie Gminy w Żarnowie: „Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla terenu Gminy Żarnów” i „Gminnej Ewidencji Zabytków”. Sporządzenie, konsultacje i zatwierdzenie gminnego programu opieki nad zabytkami, na bazie posiadanej i zaktualizowanej dokumentacji, planowane jest najpóźniej do końca 2019 roku.

4.9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żarnów

W związku z członkostwem Polski w strukturach Unii Europejskiej przed władzami samorządowymi postawiono zadania, wynikające z prowadzenia polityki regionalnej. Również sfera społeczna należy do zadań lokalnych samorządów. Od dnia 1 maja 2004 roku w Polsce obowiązuje nowa ustawa o „Pomocy społecznej” – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593), która reguluje sprawy związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej.

Opracowanie i stała aktualizacja gminnej „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” ma służyć ukierunkowaniu działania lokalnych władz i instytucji opieki społecznej dla poprawy jakości życia w danej społeczności. W art. 17 ust. 1. znajduje się zapis o obowiązkach Gminy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Celem Strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku bieżącej jego działalności), Urzędu Gminy, Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz instytucji i organizacji współpracujących z GOPS. Druga część Strategii ma określić kierunki strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej (m.in. bezrobocie i problemów z zatrudnieniem, pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, osób niepełnosprawnych, starszych, rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi itd.), wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązywania, a także ustalenie współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

Kolejnym etapem jest stworzenie optymalnego programu działania. Pomoc ma opierać się nie tylko na wsparciu materialnym, ale i pomocy psychologicznej (wsparciu w umacnianiu postaw aktywnych), ścisłej współpracy instytucji i organizacji społecznych. Opracowywany dokument spełnia również poniższe warunki:

- jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy Żarnów,
- kształtuje aktywny model polityki społecznej w Gminie Żarnów (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedsiębiorców).
- zakłada budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

„Strategia...” jest konsekwencją unijnych dokumentów: Strategii Lizbońskiej (marzec 2000) oraz celów nicejskich (grudzień 2000), które stanowią konkretyzację ogólnych założeń lizbońskich w zakresie integracji społecznej. Najważniejszymi celami w tym zakresie są:

- zapewnienie wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku „wykluczenia”,
- pomoc dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Działania zawarte w „Strategii...” pozwalają na zminimalizowanie przyczyn tkwiących w sferze społecznej i psychologicznej, pomogą skuteczniej rozwiązywać problemy grup docelowych i rozszerzą pomoc instytucjonalną.

4.10. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarnów

Na podstawie art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Nr XIII/108/2015 Rady Gminy Żarnów z dnia 30 grudnia 2015 roku przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarnów na lata 2016 - 2018, natomiast 28 grudnia 2018 roku Uchwałą Nr III/16/2018 przyjęto nowy Program na lata 2019 – 2021, który jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2016 – 2018.

Celem głównym Programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Realizacja celu głównego odbywa się poprzez działania w następujących obszarach:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
  - 2) wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi zagrożonych bezradnością;
  - 3) wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach
- Spodziewanym efektem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma być:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa sytuacji dziecka w rodzinie, w tym dziecka niepełnosprawnego,
- powrót dziecka z pieczy zastępczej,
- poprawa stanu zdrowia dzieci przez organizowanie aktywnych form wypoczynku oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu własnych możliwości i własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła

współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Żarnów.

4.11. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to zadanie wynikające z art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Gminny Program został uchwalony Uchwałą Nr XV/123/2016 Rady Gminy Żarnów z dnia 23 lutego 2016 roku na lata 2016 – 2020.

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie a także zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy. W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzono również szereg innych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rodziny dotknięte przemocą, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są pomocą finansową Ośrodka, ponadto korzystają z porad specjalistów w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Opocznie. W ramach współpracy z PCPR raz w miesiącu dyżur pełnił specjalista pracy z rodziną. Na rozmowy do specjalisty kierowane są między innymi osoby objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadziła obowiązek tworzenia zespołu interdyscyplinarnego. Zgodnie z ustawą zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi.

4.12. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Uchwała Nr XXXV/277/2017 z dnia 27 grudnia 2017 roku został uchwalony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych ze spożyciem alkoholu przez mieszkańców Gminy Żarnów oraz ukazywanie młodym ludziom alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego raz w miesiącu w wymiarze 3 godzin dyżuru pełnił specjalista pracy z rodziną. Na rozmowy do specjalisty kierowani są podopieczni Ośrodka przez pracowników socjalnych. Ponadto dyżuru pełniła terapeuta uzależnień. Osoby zgłaszające się do punktu to osoby uzależnione (picie ryzykowne i szkodliwe) bądź innych substancji, współuzależnione, rodziny doznające trudności w relacjach małżeńskich oraz w relacji z dziećmi. Udzielano porad, konsultacji oraz prowadzono rozmowy terapeutyczne.

W oparciu o w/w ustawę działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką

i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, która również prowadzi kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Komisja przeprowadza rozmowy z osobami uzależnionymi motywujące do leczenia odwykowego, kieruje na terapię do terapeutów uzależnień i w razie konieczności kieruje wnioski do Sądu Rejonowego w Opocznie – III Wydział Rodziny i Nieletnich – celem wydania postanowienia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego.

Ponadto Komisja opiniuje wnioski o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy w sprawie limitu oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

4.13. Program przeciwdziałania narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016 – 2020 został uchwalony Uchwałą Nr XV/122/2016 Rady Gminy Żarnów z dnia 23 lutego 2016 roku. Celem głównym Programu jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zmniejszenie popytu na narkotyki oraz minimalizowanie problemów społecznych, w tym szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

4.14. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 uchwalony został 28 listopada 2018 roku, Uchwałą Rady Gminy Żarnów Nr XXXIII/266/2017 w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 r.; po wcześniejszym przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

W ramach programu współpracy organizacje miały do wyboru jeden ze wskazanych poniżej sposobów ubiegania się o dotację w trybie konkursowym i w trybie pozakonkursowym, o którym mowa w art. 19 a ustawy – dla zadań trwających nie dłużej niż 90 dni z dofinansowaniem nie przekraczającym kwoty 10.000 zł na projekt. Założenia ogólne i szczegółowe każdego z konkursów zawarte były każdorazowo w ogłoszeniach konkursowych, zamieszczanych zgodnie z ustawą w Biuletynie Informacji Publicznej.

5. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

5.1. Szczegółowy wykaz uchwał

Skład osobowy Rady Gminy Żarnów (kadencja 2014 – 2018)

1. Baran Wojciech Przewodniczący Rady Gminy Żarnów
2. Smak Krzysztof Wiceprzewodniczący Rady Gminy Żarnów
3. Bociek Bogusława Radny Rady Gminy Żarnów
4. Brzeski Robert Radny Rady Gminy Żarnów
5. Bubis Mirosław Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
6. Gierczak Mirosław Radny Rady Gminy Żarnów
7. Grodzicka Joanna Radny Rady Gminy Żarnów
8. Kędziora Wiesław Przewodniczący Komisji Spraw Społecznych, Oświaty, Kultury i Zdrowia
9. Kubiszewski Hubert Przewodniczący Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa

10. Kwiecień Małgorzata Radny Rady Gminy Żarnów
11. Łubowski Marek Radny Rady Gminy Żarnów
12. Noori Grażyna Radny Rady Gminy Żarnów
13. Przybyła Krystyna Radny Rady Gminy Żarnów
14. Rabęda Krzysztof Radny Rady Gminy Żarnów
15. Szczegielniak Ryszard Radny Rady Gminy Żarnów

Skład osobowy Rady Gminy Żarnów (kadencja 2018 – 2023)

1. Grodzicka Joanna Przewodnicząca Rady Gminy
2. Bucewka Grażyna Wiceprzewodnicząca Rady Gminy
3. Adamczyk Sylwester Radny Rady Gminy Żarnów
4. Błażejowski Sławomir Radny Rady Gminy Żarnów
5. Borończyk Paweł Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
6. Bubis Mirosław Radny Rady Gminy Żarnów
7. Czyżykowski Leszek Radny Rady Gminy Żarnów
8. Kubiszewski Marek Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
9. Kwiatkowska Olga Przewodniczący Komisji Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa
10. Kwiecień Małgorzata Radny Rady Gminy Żarnów
11. Stępień Marzena Radny Rady Gminy Żarnów
12. Szulc Robert Radny Rady Gminy Żarnów
13. Ściubeł Arkadiusz Przewodniczący Komisji Spraw Społecznych, Oświaty, Kultury i Zdrowia
14. Twardowski Piotr Radny Rady Gminy Żarnów
15. Wojciechowska Anna Radny Rady Gminy Żarnów

Uchwały podjęte w 2018 roku

Data sesji	Numer uchwały i czego dotyczy
Kadencja 2014 – 2018	
30 stycznia 2018 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. XXXVI//280/2018 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gmin Żarnów na lata 2018 – 2027; (RIO) 2. XXXVI/281/2017 w sprawie zmian Gminy Żarnów na 2018 r.; 3. XXXVI/282/2017 w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania; 4. XXXVI/283/2018 w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt, grzebowiska i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części na terenie Gminy Żarnów; 5. XXXVI/284/2018 w sprawie apelu o uwzględnienie w planach modernizacyjnych drogi krajowej S74 zjazdu do istniejącej stacji paliw;
21 marca 2018 r.	<ol style="list-style-type: none"> 6. XXXVII/285/2018 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027; 7. XXXVII/286/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na

	<p>2018 r.;</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. XXXVII/287/2018 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Opoczyńskiego; 9. XXXVII/288/2018 w sprawie zmiany Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018; 10. XXXVII/289/2018 w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Żarnów w 2018 roku; 11. XXXVII/290/2018 w sprawie zmiany uchwały Nr XXVI/197/2017 Rady Gminy Żarnów z dnia 2 stycznia 2017 r. dotyczącej organizacji wspólnej obsługi jednostek organizacyjnych Gminy Żarnów; 12. XXXVII/291/2018 w sprawie podziału Gminy Żarnów na okręgi wyborcze oraz ustalenia ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu; 13. XXXVII/292/2018 w sprawie podziału Gminy Żarnów na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych; 14. XXXVII/293/2018 w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie Gminy Żarnów, a także trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania; 15. XXXVII/294/2018 w sprawie określenia regulaminu otwartego konkursu na zapewnienie możliwości korzystania z wychowania przedszkolnego w niepublicznych przedszkolach i niepublicznych innych formach wychowania przedszkolnego oraz określenia kryteriów wyboru ofert; 16. XXXVII/295/2018 w sprawie nadania imienia Szkole Podstawowej w Klewie; 17. XXXVII/296/2018 w sprawie ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagoga, logopedy, psychologa i doradcy zawodowego zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Żarnów; 18. XXXVII/297/2018 w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat, w prowadzonym przez Gminę Żarnów oddziale przedszkolnym w publicznej szkole podstawowej; 19. XXXVII/298/2018 w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do partnerstwa i na zawarcie Umowy Partnerskiej w zakresie realizacji budowy instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gmin: Paradyż i Żarnów; 20. XXXVII/299/2018 w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie darowizny nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym Malenie;
11 maja 2018 r. (nadzwyczajna)	<ol style="list-style-type: none"> 21. XXXVIII/300/2018 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027; 22. XXXVIII/301/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy Żarnów na 2018 r.; 23. XXXVIII/302/2018 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Komendy Powiatowej Policji w Opocznie;

	<p>24. XXXVIII/303/2018 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVII/291/2018 Rady Gminy Żarnów z dnia 21 marca 2018 r. w sprawie podziału Gminy Żarnów na okręgi wyborcze oraz ustalenia ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu;</p> <p>25. XXXVIII/304/2018 w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Żarnów;</p> <p>26. XXXVIII/305/2018 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych dla mieszkańców z terenu Gminy Żarnów;</p> <p>27. XXXVIII/306/2018 w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym Wierzchowisko;</p>
11 czerwca 2018 r.	<p>28. XXXIX/307/2018 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027;</p> <p>29. XXXIX/308/ 2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p> <p>30. XXXIX/309/2018 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Żarnów za rok 2017.;</p> <p>31. XXXIX/310/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Żarnów;</p> <p>32. XXXIX/311/2018 w sprawie wynagrodzenia Wójta Gminy Żarnów;</p> <p>33. XXXIX/312/2018 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIII/262/2017 Rady Gminy Żarnów z dnia 28 listopada 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie dotacji z budżetu Gminy Żarnów w wysokości wyższej niż wysokość określona w art. 90 ust. 1 c ustawy o systemie oświaty;</p> <p>34. XXXIX/313/2018 w sprawie nabycia na rzecz Gminy Żarnów nieruchomości zabudowanej położonej w obrębie Budkowa;</p> <p>35. XXXIX/314/2018 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie działek we wsi Pilichowice stanowiących Mienie Komunalne Gminy;</p> <p>36. XXXIX/315/2018 w sprawie ustalenia zasad udostępnienia nieruchomości będących własnością Gminy Żarnów, a nie będących drogami publicznymi z przeznaczeniem na umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej;</p> <p>37. XXXIX/316/2018 w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gminy Żarnów na terenie działania gminy Żarnów na lata 2018-2023;</p>
16 lipca 2018 r. (nadzwyczajna)	<p>38. XL/317/2018 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027;</p> <p>39. XL/318/ 2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p> <p>40. XL/319/2018 w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIII/264/2017 Rady Gminy Żarnów z dnia 28 listopada 2017 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w Żarnowie stanowiącej własność Gminy Żarnów;</p> <p>41. XL/320/2018 w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie darowizny nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym Kol. Klew;</p> <p>42. XL/321/2018 w sprawie udzielenia Parafii Rzymско - Katolickiej św. Łukasza w Skórkowicach dotacji na wykonanie prac związanych</p>

	<p>z konserwacją i odnowieniem okien;</p> <p>43. XL/322/2018 w sprawie przyjęcia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Żarnów;</p> <p>44. XL/323/2018 w sprawie uchwalenia zasad udzielania dotacji celowej w formie refundacji wymiany źródeł ciepła na obszarze Gminy Żarnów w ramach zadania pn.: „Program ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Żarnów poprzez wymianę kotłów c.o.”;</p>
10 sierpnia 2018 r. (nadzwyczajna)	45. XLI/324/2018 w sprawie utworzenia Klastra Energii Powiatu Opatowskiego;
29 sierpnia 2018 r.	<p>46. XLII/325/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p> <p>47. XLII/326/2018 w sprawie zmiany uchwały Nr VI/35/2011 Rady Gminy Żarnów z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;</p> <p>48. XLII/327/2018 w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Żarnowie;</p> <p>49. XLII/328/2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży tych napojów na terenie gminy Żarnów;</p> <p>50. XLII/329/2018 w sprawie ustalenia odrębnego obwodu głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów zarządzanych na dzień 21 października 2018r.;</p> <p>51. XLII/330/2018 w sprawie zmiany Statutu Gminy Żarnów;</p>
28 września 2018 r.	<p>52. XLIII/331/2018 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027,</p> <p>53. XLIII/332/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p> <p>54. XLIII/333/2018 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości na okres do 10 lat,</p> <p>55. XLIII/334/2018 w sprawie zaliczenia drogi w Topolicach do kategorii dróg gminnych i ustalenia jej przebiegu,</p> <p>56. XLIII/335/2018 w sprawie zaliczenia drogi w Paszkowicach do kategorii dróg gminnych i ustalenia jej przebiegu,</p> <p>57. XLIII/336/2018 w sprawie udzielenia Rzymsko – Katolickiej Parafii św. Mikołaja w Żarnowie dotacji na wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poprzez modernizację systemu ogrzewania w zabytkowym kościele pw. św. Mikołaja w Żarnowie,</p> <p>58. XLIII/337/2018 w sprawie zmiany Statutu Gminy Żarnów;</p>
15 października 2018 r.	<p>59. XLIV/338/2018 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027,</p> <p>60. XLIV/339/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p>
Kadencja 2018 - 2023	
21 listopada 2018 r.	61. I/1/2018 w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Żarnów
27 listopada 2018 r.	<p>62. II/2/2018 w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Żarnów;</p> <p>63. II/3/2018 w sprawie ustalenia składów osobowych stałych Komisji Rady Gminy Żarnów;</p> <p>64. II/4/2018 w sprawie powołania przewodniczących stałych komisji Rady Gminy Żarnów;</p> <p>65. II/5/2018 w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej</p>

	<p>do obliczenia podatku rolnego na 2019 r.;</p> <p>66. II/6/2018 w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości;</p> <p>67. II/7/2018 w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych;</p> <p>68. II/8/2018 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027,</p> <p>69. II/9/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p> <p>70. II/10/2018 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienia części działki stanowiącej drogę położoną we wsi Sielec;</p>
27 grudnia 2018 r.	<p>71. III/11/2018 w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rady Gminy na 2019 rok;</p> <p>72. III/12/2018 w sprawie uchwalenia planu pracy Rady Gminy na 2019 rok;</p> <p>73. III/13/2018 w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie zapewnienia posiłku osobom potrzebującym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;</p> <p>74. III/14/2018 w sprawie podwyższenia wysokości kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom i rodzinom w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”;</p> <p>75. III/15/2018 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu”;</p> <p>76. III/16/2018 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Żarnów na lata 2019-2021;</p> <p>77. III/17/2018 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok;</p> <p>78. III/18/2018 w sprawie przyjęcia Roczego Programu Współpracy Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 r.;</p> <p>79. III/19/2018 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żarnów na lata 2018 – 2027;(RIO)</p> <p>80. III/20/2018 w sprawie zmian w budżecie Gminy Żarnów na 2018 r.;</p>

5.2. Omówienie realizacji uchwał

Rada Gminy Żarnów liczy 15 radnych. W okresie sprawozdawczym (31 grudnia 2018 roku), radni wchodzi w skład następujących komisji:

▪ **Komisja Rewizyjna** – 8 radnych

Zakres działania Komisji Rewizyjnej obejmuje m.in. opiniowanie wykonania budżetu gminy, występowanie z wnioskiem do Rady Gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia

absolutorium Wójtowi, a także wykonywanie innych zadań zleconych przez Radę w zakresie kontroli.

▪ **Komisja Budżetu, Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa** – 11 radnych

Zakres działania Komisji obejmuje: tworzenie programów gospodarczych i ich realizacja, politykę finansową, kształtowanie dochodów i wydatków budżetowych gminy, kształtowanie podatków i opłat lokalnych, gospodarkę komunalną i mieszkaniową, wspieranie przedsiębiorczości, nadzór nad administracją samorządową.

▪ **Komisja Spraw Społecznych, Oświaty, Kultury i Zdrowia** – 5 radnych

Zakres działania komisji obejmuje m.in. edukację szkolno-przedszkolną; politykę i pomoc społeczną, sport, rekreację i turystykę, bezpieczeństwo publiczne, profilaktykę i ochronę zdrowia, promocję gminy.

Wraz z początkiem kadencji 2018-2023, oprócz wymienionych komisji, powołana została czwarta stała komisja tj. **Komisja Skarg, Wniosków i Petycji**, w skład której weszło 3 radnych, będących jednocześnie członkami innych stałych komisji. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji rozpatruje skargi na działania Wójta i gminnych jednostek organizacyjnych, a także wnioski oraz petycje składane przez obywateli.

Stale komisje są organami pomocniczymi Rady Gminy Żarnów. Mają istotny wpływ na politykę gminy i ostateczny kształt uchwał, gdyż na swych posiedzeniach prowadzą szczegółowe dyskusje w ich sprawie. W praktyce, Rada Gminy Żarnów, na podstawie prac poszczególnych komisji, podejmowała w 2018 r. strategiczne dla gminy decyzje.

W 2018 r. Rada Gminy Żarnów obradowała na 9 sesjach zwyczajnych, (3 nadzwyczajnych w kadencji 2014 – 2018), w tym 6 w kadencji 2014-2018 i 3 w kadencji 2018-2023. Podczas sesji Rada podjęła ogółem 80 uchwał, z tego 60 w kadencji 2014 – 2018 i 20 w kadencji 2018 – 2023.

Wszystkie podjęte przez Radę Gminy Żarnów uchwały zostały w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia ich podjęcia, przekazane do organów nadzoru jakimi są – w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Łódzki, a w zakresie spraw finansowych Regionalna Izba Obrachunkowa w Piotrkowie Tryb.

Największa liczba podjętych w 2018 r. uchwał dotyczyła sfery ogólnobudżetowej, w tym m.in. zmian budżetu Gminy Żarnów na 2018 r., zmian wieloletniej prognozy finansowej, udzielonych dotacji, pomocy finansowej, udzielenia Wójtowi absolutorium z tytułu wykonania budżetu gminy za rok 2017, uchwalenia budżetu gminy Żarnów na 2018 rok oraz wieloletniej prognozy finansowej na kolejne lata.

W zakresie podatków i opłat lokalnych podjęto w 2018 roku uchwały w sprawie:

- stawek podatku od nieruchomości,
- rocznych stawek podatku od środków transportowych,
- obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2019.

Realizacja budżetu za rok 2018 została szczegółowo opisana w sprawozdaniu Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 marca 2019 r. z wykonania budżetu Gminy Żarnów za 2018 rok.

Uchwałą Nr XLIII/337/2018 Rady Gminy Żarnów z dnia 28 września 2018 r. wprowadzono zmianę Statutu Gminy Żarnów. Zakres zmian wynikał wprost z ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych. Wprowadzono wówczas zapisy dotyczące obywatelskiej „komisji skarg, wniosków i petycji”, interpelacji i zapytań radnych, transmisji i utrwalania sesji, inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców gminy, głosowania jawnego za pomocą urządzeń

umożliwiających sporządzenie i utrwalenie imiennego wykazu głosowań radnych, przedkładania przez Wójta, do dnia 31 maja, raportu o stanie gminy.

6. ZARZĄDZENIA WÓJTA GMINY ŻARNÓW

W 2018 roku Wójt Gminy Żarnów – zgodnie ze swoimi kompetencjami – wydał 114 zarządzeń, dotyczących wszystkich sfer funkcjonowania samorządu gminnego. Poniżej znajduje się ich szczegółowy spis.

L.p.	Zarządzenia Wójta Gminy Żarnów 2018
1	Zarządzenie Nr 1/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 2 stycznia 2018 r. w sprawie ustalenia dnia wolnego od pracy dla pracowników Urzędu Gminy Żarnów w zamian za dzień świąteczny przypadający 6 stycznia 2018 r.
2	Zarządzenie Nr 2/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 2 stycznia 2018 r. w sprawie zasad i odpłatności za wynajem autobusów szkolnych będących własnością Gminy Żarnów.
3	Zarządzenie Nr 3/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie turystyki i krajoznawstwa na 2018 rok.
4	Zarządzenie Nr 4/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
5	Zarządzenie Nr 5/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu na 2018 rok.
6	Zarządzenie Nr 6/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
7	Zarządzenie Nr 7/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
8	Zarządzenie Nr 8/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 24 stycznia 2018 roku w sprawie powołania Komisji do brakowania dokumentacji niearchiwalnej znajdującej się w Archiwum Zakładowym Urzędu Gminy Żarnów.
9	Zarządzenie Nr 9/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26.01.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 26.01.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Topolice".
10	Zarządzenie Nr 10/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26.01.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 26.01.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice".
11	Zarządzenie Nr 11/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 29.01.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 30.01.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi na ulicy Spacerowej w Żarnowie".
12	Zarządzenie Nr 12/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31.01.2018 r. w sprawie ustalenia harmonogramu czynności w postępowaniu rekrutacyjnym oraz

	postępowaniu uzupełniającym na rok szkolny 2018/2019 do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i klas pierwszych szkół podstawowych, dla których Gmina Żarnów jest organem prowadzącym.
13	Zarządzenie Nr 13/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 9 lutego 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
14	Zarządzenie Nr 14/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 09.02.2018 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia zobowiązania cywilnoprawnego na skutek przedawnienia.
15	Zarządzenie Nr 15/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
16	Zarządzenie Nr 16/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzania przetargu: na sprzedaż drzew tzw.: "Oferta Sprzedaż drzewa na pniu".
17	Zarządzenie Nr 17/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 05 marca 2018 roku w sprawie odwołania i powołania nowego członka Zespołu Interdyscyplinarnego.
18	Zarządzenie Nr 18/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 5 marca 2018 roku w sprawie ustalenia Regulaminu wynagradzania pracowników w Urzędzie Gminy w Żarnowie.
19	Zarządzenie Nr 19/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
20	Zarządzenie Nr 20/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu gminy Żarnów oraz sprawozdania o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej gminy Żarnów za 2017 r., sprawozdania z wykonania planu finansowego samorządowej instytucji kultury za 2017 r. oraz informacji o stanie mienia komunalnego wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.
21	Zarządzenie Nr 20a/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 marca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
22	Zarządzenie Nr 21/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 04 kwietnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 04.04.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)".
23	Zarządzenie Nr 22/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 04 kwietnia 2018 r. w sprawie zasad organizacji szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Żarnów w roku szkolnym 2018/2019.
24	Zarządzenie Nr 23/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 06 kwietnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 10.04.2018 r. pn.: "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie".
25	Zarządzenie Nr 24/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 06 kwietnia 2018 r. w sprawie powołania Administratora Bezpieczeństwa Informacji w Urzędzie Gminy w Żarnowie.
26	Zarządzenie Nr 25/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego, konkurencyjnego naboru na wolne stanowisko: Referent ds. promocji, sportu i turystyki.
27	Zarządzenie Nr 26/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad polityki rachunkowości oraz zakładowego planu kont dla Dziennego Domu Pobytu "Senior Wigor"
28	Zarządzenie Nr 27/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania

	dokumentów finansowo-księgowych dla jednostki obsługiwanej Domu Dziennego Pobytu "Senior Wigor"
29	Zarządzenie Nr 28/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie zadania "Przebudowa drogi w miejscowości Topolice" realizowanego z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020.
30	Zarządzenie Nr 29/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie zadania "Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice" realizowanego z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020.
31	Zarządzenie Nr 30/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie zadania "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie" realizowanego z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020.
32	Zarządzenie Nr 31/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
33	Zarządzenie Nr 32/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 24.04.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 24.04.2018 r. pn.: "Zakup agregatów prądotwórczych".
34	Zarządzenie Nr 34/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzania przetargu: na sprzedaż drzew tzw.: "Wycinka krzaków oraz gałęzi drzew, odrostów traw i chwastów wraz z wywozem i uporządkowaniem terenu - Żarnów działka 117/1".
35	Zarządzenie Nr 35/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
36	Zarządzenie Nr 36/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wychowania przedszkolnego pod nazwą "Zapewnienie dzieciom w wieku przedszkolnym zamieszkałym na terenie Gminy Żarnów możliwości korzystania z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020"
37	Zarządzenie Nr 37/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 07 maja 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 08.05.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)".
38	Zarządzenie Nr 38/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 07 maja 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 08.05.2018 r. pn.: "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie".
39	Zarządzenie Nr 39/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 11 maja 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 11.05.2018 r. pn.: "Wykonanie elewacji na budynku szkoły (gimnazjum)".
40	Zarządzenie Nr 40/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
41	Zarządzenie Nr 41/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie

	powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 29.05.2018 r. pn.: "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie".
42	Zarządzenie Nr 42/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28. maja 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 29.05.2018 r. pn.: "Wykonanie elewacji na budynku szkoły (gimnazjum)".
43	Zarządzenie Nr 43/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
44	Zarządzenie Nr 44/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 06 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 06.06.2018 r. pn.: "Przebudowa i zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie".
45	Zarządzenie Nr 45/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 15 czerwca 2018 r. w sprawie : zmian w budżecie gminy na 2018 r.
46	Zarządzenie Nr 46/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 19.06.2018 r. pn.: "Zakup agregatów prądotwórczych"
47	Zarządzenie Nr 47/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie powołania zespołu powypadkowego do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku
48	Zarządzenie Nr 48/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia konkursu na wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej - Curie w Klewie
49	Zarządzenie Nr 49/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 22.06.2018 r. pn.: "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie"
50	Zarządzenie NR 50/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 22.06.2018 r. pn. : "Wykonanie elewacji na budynku szkoły(gimnazjum).
51	Zarządzenie NR 51/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 22.06.2018 r. pn. : "Przebudowa i zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie".
52	Zarządzenie Nr 52/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie: pomoc społeczna, w tym rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób
53	Zarządzenie Nr 53/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
54	Zarządzenie Nr 54/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
55	Zarządzenie Nr 55/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia imiennego składu osobowego gminnej komisji ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej

	spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne na terenie gminy Żarnów
56	Zarządzenie Nr 56/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie: zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów, na lata 2018-2027
57	Zarządzenie Nr 57/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 2 lipca 2018 roku w sprawie powołania Komisji Konkursowej na wyłonienie kandydata na stanowisko Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej -Curie w Klewie
58	Zarządzenie NR 58/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 02 lipca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 03.07.2018 r. pn.: "Przebudowa drogi Malków-Grabków".
59	Zarządzenie Nr 59/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 9 lipca 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
60	Zarządzenie Wójta Gminy Żarnów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie: powołania Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzenia postępowania egzaminacyjnego dla nauczyciela ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela mianowanego.
61	Zarządzenie Nr 61/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 lipca 2018 r. w sprawie: zatwierdzenia konkursu na wyłonienie kandydata na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej - Curie w Klewie
62	Zarządzenie NR 62/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 lipca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 18.07.2018 r. pn.: "Przebudowa i zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie".
63	Zarządzenie Nr 63/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 23 lipca 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
64	Zarządzenie Nr 64/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
65	Zarządzenie Nr 65/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie powołania Komisji d.s. odbioru inwestycji pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice"
66	Zarządzenie Nr 66/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie: zmiany Regulaminu Pracy Urzędu Gminy Żarnów
67	Zarządzenie Nr 67/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
68	Zarządzenie Nr 68/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 07 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji d.s. odbioru inwestycji pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Topolice"
69	Zarządzenie Nr 69/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 7 sierpnia 2018 r. w sprawie przedstawienia informacji o przebiegu wykonania budżetu gminy Żarnów oraz informacji o kształtowaniu się Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Żarnów za I półrocze 2018 r., i informacji o przebiegu wykonania planu finansowego Samorządowej Instytucji Kultury za I półrocze 2018 r.
70	Zarządzenie Nr 70/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do oceny ofert złożonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
71	Zarządzenie Nr 71/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie ogłoszenia drugiego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji

	życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób
72	Zarządzenie Nr 72/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 r.
73	Zarządzenie nr 73/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
74	Zarządzenie Nr 74/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 10 września 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
75	Zarządzenie Nr 75/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 września 2018 r. w sprawie powołania Komisji ds. odbioru inwestycji pn.: "Przebudowa drogi na ulicy Spacerowej w Żarnowie"
76	Zarządzenie 77/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 19 września 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
77	Zarządzenie Nr 77/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 września 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
78	Zarządzenie Nr 78/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 września 2018 r. w sprawie: zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów, na lata 2018-2027
79	Zarządzenie Nr 79/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 10 października 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
80	Zarządzenie Nr 80/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 11.10.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 11.10.2018 r. pn.: "Wykonanie elewacji na budynku szkoły (gimnazjum)".
81	Zarządzenie Nr 81/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 12.10.2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 12.10.2018 r. pn. : "Przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie".
82	Zarządzenie Nr 82/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 18 października 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
83	Zarządzenie Nr 83 Wójta Gminy Żarnów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad polityki rachunkowości oraz zakładowego planu kont dla Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarnowie
84	Zarządzenie Nr 84/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 października 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 30.10.2018 r. pn.: "Przebudowa i zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie".
85	Zarządzenie Nr 85/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 30 października 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
86	Zarządzenie Nr 86/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 02 listopada 2018 r. w sprawie wprowadzenia "Polityki ochrony danych osobowych" oraz "Instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych" w Urzędzie Gminy Żarnów
87	Zarządzenie Nr 87/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie: projektu uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Żarnów na lata 2019-2026.
88	Zarządzenie Nr 88/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie: projektu uchwały budżetowej Gminy Żarnów na 2019 r.
89	Zarządzenie nr 89/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie: zmiany Regulaminu Pracy Urzędu Gminy Żarnów

90	Zarządzenie nr 90/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji d.s. odbioru inwestycji pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Malków (Podgaje)".
91	Zarządzenie nr 91/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie : przeprowadzenia konsultacji społecznych w zakresie projektu uchwały w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art.3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 r.
92	Zarządzenie nr 92/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji d.s. odbioru inwestycji pn.: "Przebudowa drogi w miejscowości Malków-Grabków"
93	Zarządzenie nr 93/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie: autopoprawki do projektu budżetu Gminy Żarnów na 2019 r.
94	Zarządzenie Nr 94/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 16 listopada 2018 r. w sprawie: przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych Gminy Żarnów według stanu na 31 grudnia 2018 r.
95	Zarządzenie Nr 95/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
96	Zarządzenie Nr 96/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Regulaminie Organizacyjnym Warsztatu Terapii Zajęciowej w Żarnowie.
97	Zarządzenie Nr 97/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie: ogłoszenia otwartego, konkurencyjnego naboru na wolne stanowiska: 1. Młodszy Referent ds. projektów i dotacji, 2. Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Młodszy Referent ds. gospodarki nieruchomościami
98	Zarządzenie Nr 98/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 26 listopada 2018 roku w sprawie odwołania i powołania nowego członka Zespołu Interdyscyplinarnego.
99	Zarządzenie Nr 99/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 27 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji Przetargowej dla potrzeb postępowań o udzielenie zamówień publicznych na przetarg w dniu 28.11.2018 r. pn.: "Ubezpieczenie mienia i odpowiedzialności Zamawiającego"
100	Zarządzenie Nr 100/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
101	Zarządzenie Nr 101/2018 Wójta Gminy Żarnów w sprawie powołania Zastępcy Wójta Gminy Żarnów.
102	Zarządzenie Nr 102/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie powołania komisji do oceny wniosków o przyznanie nagród i wyróżnień za osiągnięcia w działalności sportowej.
103	Zarządzenie Nr 103/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 6 grudnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
104	Zarządzenie Nr 104/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji do odbioru przedmiotu umowy - pomocy dydaktycznych, zakupionych do Szkoły Podstawowej im. M. Skłodowskiej - Curie w Klewie
105	Zarządzenie Nr 105/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji d.s. przeprowadzenia kontroli wymiany starych źródeł ciepła na obszarze Gminy Żarnów w ramach zadania pn.: "Program ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Żarnów poprzez wymianę kotłów

	c.o."
106	Zarządzenie Nr 106/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie: Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Żarnów.
107	Zarządzenie Nr 107/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie: ogłoszenia otwartego, konkurencyjnego naboru na wolne stanowiska kierownicze: 1. Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Wodno - Kanalizacyjnej Gminy; 2. Kierownik Referatu Zagospodarowania Przestrzennego, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami; 3. Kierownik Referatu Rozwoju Strategicznego Gminy Inwestycji i Zamówień Publicznych.
108	Zarządzenie Nr 108/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
109	Zarządzenie Nr 109/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 17 grudnia 2018 roku w sprawie: zmiany Regulaminu wynagradzania pracowników w Urzędzie Gminy w Żarnowie.
110	Zarządzenie Nr 110/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
111	Zarządzenie nr 111/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej w Gminie Żarnów
112	Zarządzenie Nr 112/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie: instrukcji obiegu dokumentów – nie podjęto
113	Zarządzenie Nr 113/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie: ustanowienia koordynatora ds. współpracy z GIIF oraz wprowadzeniem instrukcji postępowania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.
114	Zarządzenie Nr 114/2018 Wójta Gminy Żarnów z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie: zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Żarnów, na lata 2018-2026

Sprawy organizacji i funkcjonowania urzędu oraz gminnych jednostek organizacyjnych, jak również sprawy z zakresu kierowania wewnętrznego przedstawione zostały w formie zarządzenia. Podjęte zarządzenia wynikają z uprawnień wójta jako kierownika Urzędu Gminy w Żarnowie pełniącego funkcję zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników, jak i również do kierowników jednostek podległym gminie. Poprzez zarządzenia Wójt jako organ Gminy określił sprawy dotyczące realizacji zadań gminy.

W 2018 r. podjęto tylko jedno zarządzenie dot. dnia wolnego od pracy dla pracowników Urzędu Gminy w Żarnowie w zamian za dzień świąteczny przypadający na dzień 6 stycznia 2018 r.

W zakresie udzielenia zamówień publicznych podjęto zarządzenia, które dotyczyły:

- przebudowa drogi w miejscowości Topolice;
- przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice;
- przebudowa drogi na ulicy Spacerowej w Żarnowie;
- przebudowa drogi w miejscowości Malków;
- przebudowa targowiska gminnego przy ul. Koneckiej w Żarnowie;
- przebudowa drogi w miejscowości Topolice;
- przebudowa drogi w miejscowości Paszkowice;
- zakup agregatów prądotwórczych;
- wykonanie elewacji na budynku szkoły – gimnazjum;
- przebudowa i zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Żarnowie,

- przebudowa drogi w miejscowości Malków- Grabków;
W grupie zarządzeń dot. ochrony środowiska założyły się zarządzenia:
- sprzedaż drzewa na pniu;
- wycinka krzaków oraz gałęzi;
- szacowania szkód w gospodarstwach rolnych.

- W zakresie kadrowo – płacowym podjęto zarządzenia dot.
- brakowania dokumentacji niearchiwalnej,
  - powołania Administratora Bezpieczeństwa w Informacji,
    - naboru na wolne stanowisko ds. Promocji, sportu i turystyki, regulaminu pracy,
  - przetwarzania danych osobowych, wynagrodzeń pracowników urzędu gminy,
  - powołania kierownika referatu inwestycji, zamówień publicznych i gospodarki komunalnej i wodno – kanalizacyjnej;
  - powołania kierownika referatu zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, rolnictwa i gospodarki nieruchomościami

W 2018 r. odnotowano największą liczbę zarządzeń dotyczących strefy budżetowej, w tym zmian Budżetu Gminy Żarnów, sprawozdań finansowych, prognoz finansowych na kolejne lata. W 2018 roku wydano również zarządzenia dotyczące oświaty, turystyki, a także o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

7. CZĘŚĆ ANALITYCZNA

7.1. Infrastruktura techniczna

Gmina Żarnów posiada aktualnie „Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów” uchwaloną Uchwałą nr XXXIII/144/06 Rady Gminy Żarnów z dnia 29.09.2006 r. Obecnie trwają prace nad aktualizacją studium z 2006 roku. Stopień pokrycia obszaru gminy Żarnów Miejscowym Ogólnym Planie Zagospodarowania Przestrzennego wynosi 0,1%. Dla tych obszarów obowiązuje aktualnie stosowany Miejscowy Ogólny Plan Zagospodarowania Przestrzennego uchwalonym Uchwałą XXXIII/14/98 Rady Gminy Żarnów z dnia 29.04.1998 roku w sprawie zmian w ogólnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Żarnów zatwierdzonym Uchwałą nr V/17/94 Rady Gminy Żarnów. Pozostała część obszarów gminy Żarnów – 99,9% nie posiada MOPZP.

W 2018 roku zostało wydanych 69 decyzji o ustaleniu warunków zabudowy oraz 11 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Gmina Żarnów jest właścicielem ośmiu przystanków komunikacyjnych w następujących miejscowościach: Nadole (lokalizacja - posesja nr 24), Niemojowice (skrzyżowanie - Kolonia), Niemojowice (skrzyżowanie - Nowiny), Paszkowice (skrzyżowanie - Kolonia), Wierzchowice (skrzyżowanie - Soczówki), Malków (k/sklepu), Myślibórz (k/leśniczówki), Widuch (skrzyżowanie - Zdyszewice), na podstawie Uchwały nr XIX/145/2012 Rady Gminy Żarnów z dnia 30.10.2012 roku w sprawie określenia warunków i zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Gmina Żarnów.

Z przystanków komunikacyjnych na terenie Gminy korzystają bezpłatnie przedsiębiorcy uprawnieni do prowadzenia działalności w zakresie przewozu osób, zwani dalej przewoźnikami. Aktualnie uprawnionych do korzystania z przystanków komunikacyjnych na terenie gminy Żarnów jest pięć firm przewozowych z powiatu opoczyńskiego i województwa świętokrzyskiego. Wydano również jedną licencję na wykonanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób taksówką ważną do 2033 roku.

Gmina wykonując zadania własne zobowiązana jest do zapewnienia ciągłości dostaw wody o odpowiedniej jakości oraz niezawodnego odprowadzania ścieków od odbiorców usług, mając na uwadze spełnienie wymagań ochrony środowiska.

Gmina Żarnów posiada dwa ujęcia wody:

1. Ujęcie wód podziemnych w **m. Ruszenice** - ujęcie składa się z trzech studni głębinowych.

2. Ujęcie wód podziemnych w **m. Straszowa Wola** – ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych.

Gmina Żarnów z ujęcia wody z **m. Ruszenice** dostarcza wodę do trzydziestu trzech miejscowości: Adamów, Afryka Antoniów, Bronów, Chełsty, Dąbie, Dłużniewice, Grębenice, Jasion, Klew, Klew-Kolonia, Ławki, Malenie, Malków, Marcinków, Młynek, Myślibórz, Nowa Góra, Paszkowice, Pilichowice, Poręba, Ruszenice, Ruszenice-Kolonia, Skumros, Skórkowice, Siedlów, Sielec, Soczówki, Tomaszów, Wierzchowisko, Widuch, Zdyszewice, Żarnów.

Ujęcie wody w **m. Straszowa Wola** dostarcza wodę do ośmiu miejscowości : Budków, Miedzna Murowana, Nadole, Niemojowice, Topolice, Trojanowice, Straszowa Wola, Żarnów ul. Opoczyńska, ul. Piotrkowska.

Długość wybudowanej sieci wodociągowej wynosi **143,30 km**. Obecnie Gmina nie posiada wodociągu jedynie w miejscowości Kamieniec. Pod koniec roku 2018 została doprowadzona sieć wodociągowa do przysiółka Czersko w miejscowości Zdyszewice. Z ujęcia wody w Straszowej Woli dostarczana jest woda do pobliskiej miejscowości Ossa w Gminie Białaczów.

Gmina Żarnów posiada jedną oczyszczalnię ścieków w m. Żarnów do której odprowadzane są ścieki bytowe z terenu 5 miejscowości Gminy Żarnów. Odbiór nieczystości ciekłych z miejscowości Miedzna Murowana i Straszowa Wola są odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Białaczowie, jest to 167 gospodarstw domowych. Do tej pory w Gminie Żarnów wybudowano **64,58 km** sieci kanalizacyjnej.

Istniejąca mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Żarnowie w technologii osadu czynnego z wydzieloną stabilizacją tlenową osadów nadmiernych została zlokalizowana w Żarnowie, przy ul. Składowej, na działce o nr ewid. 1624. Istniejącą podstawową zabudowę terenu oczyszczalni ścieków w granicach ogrodzenia stanowią:

- Pompownia ścieków,
- Punkt zlewny ścieków dowożonych,
- Zbiornik retencyjny ścieków dowożonych,
- Stanowisko sitopiaskownika,
- Oczyszczalnia ścieków – Osadnik wstępny, Komory osadu czynnego /komora anoksydacyjna, komory napowietrzania/, Osadnik wtórny, Komora stabilizacji osadu,
- Budynek techniczny z wydzielonymi pomieszczeniami:
  - pomieszczenie dmuchaw i agregatu prądotwórczego,
  - pomieszczenie odwadniania osadu z zamontowanymi z instalacjami technologicznymi: zbiornik PIX, urządzenie workowe Dramid, zbiornik polielektrolitu,
  - pomieszczenie magazynowe,
  - pomieszczenia części socjalnej.
- Wiata do składowania osadu
- Studnia pomiarowa

Istniejąca oczyszczalnia ścieków posiada uregulowany stan prawny – odnośnie odprowadzania ścieków bytowych do odbiornika – do dnia 30 czerwca 2023 r., tj.

pozwolenie wodnoprawne na odprowadzenie oczyszczonych ścieków bytowych z oczyszczalni w Żarnowie za pośrednictwem rowu melioracyjnego do rzeki Wąglanki w ilości:

$Q_{d\acute{s}r} = 226 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{h\text{max}} = 28,6 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{d\text{max}} = 251 \text{ m}^3/\text{d}$

o dopuszczalnych stężeniach zanieczyszczeń BZT5 = 40 mgO₂/l, ChZTCr = 150 mgO₂/l, zawiesiny og. = 50 mg/l

(Decyzja, pismo znak: OŚZ.III.6223/13/10 z dnia 15 września 2010 r. wydane przez Starostę Opoczyńskiego Józefa Roga).

Ilość podpisanych umów na dostarczenie wody w Gminie Żarnów – 2220.

Ilość podpisanych umów na odbiór nieczystości ciekłych w Gminie Żarnów – 686.

7.2. Remonty dróg gminnych

Gmina ma bardzo dobre położenie komunikacyjne na skrzyżowaniu dróg krajowych, wojewódzkich (opis we wcześniejszej części opracowania), powiatowych i gminnych. Długość dróg powiatowych na terenie gminy Żarnów wynosi 41 km (z czego 38,5 km o nawierzchni bitumicznej). Warto podkreślić, iż w ostatnich latach gmina wspólnie z powiatem kompleksowo wyremontowała 8 odcinków dróg (5 odcinków drogi 1504E z Żarnowa do Skórkowic i granicy powiatu, 2 odcinki drogi 1505E z Ruszenic przez Dąbie, Ławki do Klewa, a także drogę 3125E, łączącą Marcinków, Chełsty, Antoniów z Grębenicami). Drogi gminne w zdecydowanej większości są również o nawierzchni bitumicznej i są przez gminny samorząd sukcesywnie remontowane.

Lp.	Nowy numer drogi	Nazwa odcinka - przebieg	Długość (km)	Rodzaj nawierzchni
1	107351 E	Droga Krajowa 74 – Trojanowice – Droga Wojewódzka nr 726	0,6	utwardzona
2	107011 E	Droga Wojewódzka 726 - Nadole – Niemojowice – granica Gm. Białaczów (Sobień)	2,5	utwardzona
3	107352 E	Droga Gminna nr 107011E – Niemojowice – Żarnów Droga Wojewódzka nr 746	4,0	utwardzona
4	107355 E	Droga Powiatowa nr 30351 Marcinków - Myślubórz - Ruszenice Droga Powiatowa nr 30351	8,0	6,6 - utwardzona 1,4 - szutrowa
5	107354 E	Droga Gminna nr 107355E – Myślubórz – Żarnów Droga Powiatowa nr 30353E	4,4	utwardzona
6	107356 E	Droga Powiatowa nr 30351 – Sielec – Chełsty - Droga Powiatowa nr 30353	2,9	2,0 – utwardzona 0,9 - szutrowa
7	107357 E	Droga Wojewódzka 746 Soczówki – Wierzchowisko – Malków – Droga Wojewódzka nr 746	6,0	utwardzona
8	107353 E	Droga Powiatowa nr 30351 Marcinków – Adamów Droga Gminna nr 107359E	2,8	szutrowa
9	107358 E	Droga Powiatowa nr 30352E Siedłów – Malenie – Adamów – granica woj. Świętokrzyskiego (Machory)	3,0	utwardzona
10	107359 E	Droga Powiatowa nr 30355 Młynek – Siedłów – Droga Powiatowa nr 30352E	3,0	szutrowa
11*		ul. Wesoła w Żarnowie (od skrzyżowania z ul. Przedborską) – Droga Powiatowa nr 1504E do skrzyżowania z ul. Leśną - Dr. Gminna nr 107354E	0,63	utwardzona
12*		Droga od skrzyżowania z Drogą Krajową nr 74 relacje Kielce-Sulejów przez Paszkowice do miejscowości Wierzchowisko	1,2	utwardzona
13*		Droga od skrzyżowania z Drogą Krajową nr 74 relacji Kielce-Sulejów do miejscowości Topolice	0,611	utwardzona

* czynione są starania, aby wyremontowane drogi zaznaczone w tabeli pod nr 11, 12 i 13 otrzymały właściwy numer i status drogi gminnej

Na terenie Gminy Żarnów są dziesiątki kilometrów dróg, które nie mają statusu drogi gminnej, a określane są mianem dróg wewnętrznych.

Droga gminna to trakt drogowy o statusie drogi publicznej na podstawie uchwały Rady Gminy w Żarnowie, stanowiąca własność samorządu gminnego (zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych), natomiast droga wewnętrzna to droga nieposiadająca statusu drogi publicznej, stanowiąca również własność samorządu gminnego. Niezależnie od statusu drogi na gminie jako właścicielu spoczywa obowiązek utrzymania dróg.

7.3. Edukacja

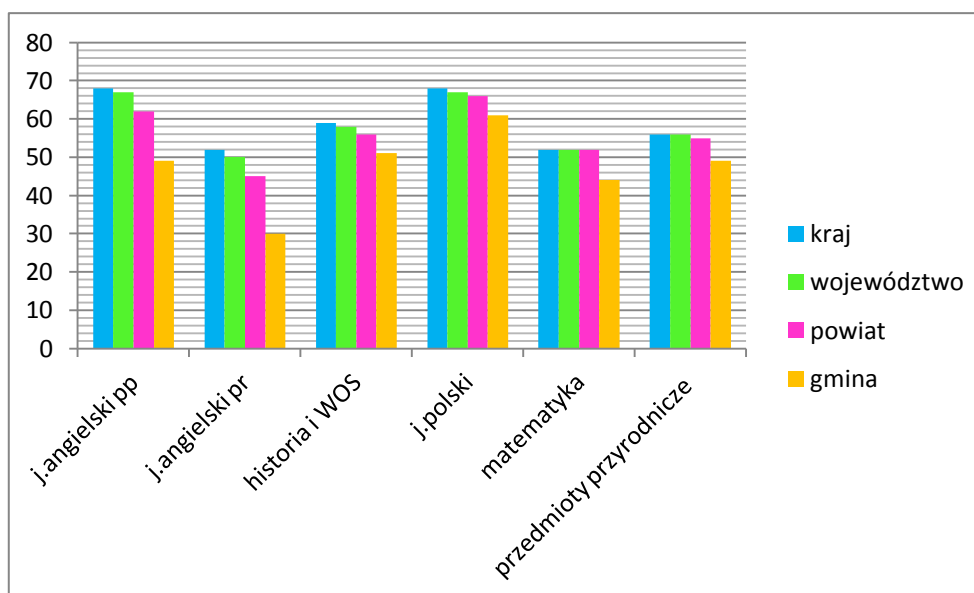
Gmina Żarnów jest organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej – Curie w Klewie oraz Szkoły Podstawowej im. Juliana Bartoszewicza w Żarnowie.

1. Uczniowie

Zgodnie z danymi zawartymi w Systemie Informacji Oświatowej, na dzień 30 września 2018 r. liczba uczniów uczęszczających do ww. szkół wynosiła 541 a liczebność w poszczególnych klasach przedstawiała się następująco:

Klasa	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Poniżej „0”	29	2
„0”	53	3
I	40	3
II	55	3
III	35	3
IV	69	4
V	68	4
VI	44	3
VII	51	3
VIII	53	3
III gimnazjum	44	2
Razem:	541	33

W 2018r. odbyły się egzaminy zewnętrzne – na zakończenie nauki w gimnazjum. Porównanie wyników naszego gimnazjum z wynikami w powiecie, województwie i kraju zaprezentowane są na poniższym wykresie (*źródło:www.oke.lodz.pl Wyniki egzaminów w % punktów*).

2. Nauczyciele

Na koniec 2018 r. w szkołach prowadzonych przez Gminę Żarnów zatrudnionych jest ogółem 59 nauczycieli, z czego 4 osoby w niepełnym wymiarze godzin. W większości nauczyciele pracujący w naszych szkołach posiadają kwalifikacje w zakresie nauczania kilku przedmiotów, lub też kwalifikacje w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Podział nauczycieli według stopnia awansu zawodowego ilustruje poniższy wykres:

3. Projekty szkolne finansowane ze źródeł zewnętrznych

W styczniu 2018r. zakończyła się realizacja projektu „Mali odkrywcy - utworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej oraz rozszerzenie oferty zajęć oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej w Klewie, w gminie Żarnów”. Projekt współfinansowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Początek tego projektu to rok 2016. W ramach projektu

utworzono oddział dla dzieci 4-5 letnich. Wyposażono go od podstaw, wyremontowano salę. Przedszkolaki i dzieci z oddziału „0” dodatkowo mogły uczestniczyć w zajęciach z rytmiki i logopedii. Gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie 130,988,74 zł a wkład własny wynosił 23 115,66 zł.

Gmina pozyskała środki w ramach programu „Aktywna tablica” – zakup tablicy multimedialnej wraz z rzutnikiem do SP w Żarnowie. Dofinansowanie to 14.000,00 zł, a wkład własny gminy – 3.500,00 zł.

Ponadto gmina jako organ prowadzący, ubiegała się o zwiększenie subwencji w części oświatowej. Dwa razy otrzymaliśmy zwiększenie tej subwencji – w wysokości 67 553,89 zł na zakup wyposażenia II piętra w budynku szkolnym przy ul. Polnej oraz na zakup pomocy dydaktycznych do nauki przedmiotów przyrodniczych dla SP w Klewie w wysokości 33 836,00 zł. W tych przypadkach gmina nie wnosi wkładu własnego.

Rok 2018 został zwieńczony podpisaniem umowy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na realizację projektu „Utworzenie punktu dydaktycznego pn. „Magiczny Ogród” przy Szkole Podstawowej im. J. Bartoszewicza w Żarnowie”. Wysokość dofinansowania to 49.984,00 zł (86,28% wartości projektu), a wkład własny gminy – 7.950,00 zł (13,72%). Realizacja – rok 2019.

4. Dowóz uczniów do szkół.

Gmina Żarnów zajmuje rozległy obszar, dlatego też organizacją dowozu uczniów do szkół wymaga zatrudniania przewoźnika zewnętrznego. Uczniowie dowożeni są przez trzy autobusy gminne. Dwie trasy obsługiwane są przez firmę zewnętrzną, która corocznie wylaniana jest zgodnie z prawem zamówień publicznych. Do szkół prowadzonych przez Gminę Żarnów dowożonych jest ogółem **409 uczniów**. Gmina zapewnia dostępność do edukacji dla uczniów niepełnosprawnych poprzez finansowanie dowozu tych uczniów do szkół poza terenem gminy (Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Skarżysku – Kam., Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Baryczy, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy „Centrum Edukacji i Rozwoju” w Opocznie).

5. Baza oświatowa

Baza lokalowa, jaką dysponują jednostki oświatowe to trzy budynki – 1 budynek Szkoły Podstawowej w Klewie oraz dwa Szkoły Podstawowej w Żarnowie (w tym jeden po byłym gimnazjum, przy którym jest hala sportowa). Szkoły są systematycznie doposażane w pomoce dydaktyczne zarówno ze środków zewnętrznych (realizacja projektów) jak i w ramach środków własnych gminy. Na rok 2019 zaplanowana została budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Klewie, przy udziale środków zewnętrznych.

Uczniowie mogą korzystać ze stołówki szkolnej (Szkoła Podstawowa w Żarnowie) lub mają zapewnione dożywianie w formie cateringu (Szkoła Podstawowa w Klewie). W roku 2019 zostały złożone wnioski o dofinansowanie modernizacji kuchni i jadalni szkolnych w obu szkołach.

6. Wychowanie przedszkolne

Na terenie Gminy Żarnów dzieci mogą korzystać z wychowania przedszkolnego, które jest dostępne w formie oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz niepublicznej formie wychowania przedszkolnego. Na koniec roku 2018 z wychowania przedszkolnego w placówkach publicznych korzystało 82 dzieci (4 i 5 latki), a do placówki niepublicznej uczęszczało 65 dzieci (3, 4, i 5-latki).

W 2018 r. placówce niepublicznej została przekazana – zgodnie z obowiązującym prawem – dotacja w wysokości 344.260,045 zł.

7.4. Polityka społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie jest realizatorem pomocy społecznej na terenie Gminy Żarnów. Pomocy udziela się w oparciu o wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania. W 2018 roku pracownicy socjalni przeprowadzili 629 wywiadów środowiskowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku realizował świadczenia:

Udzielone świadczenia w 2018 roku

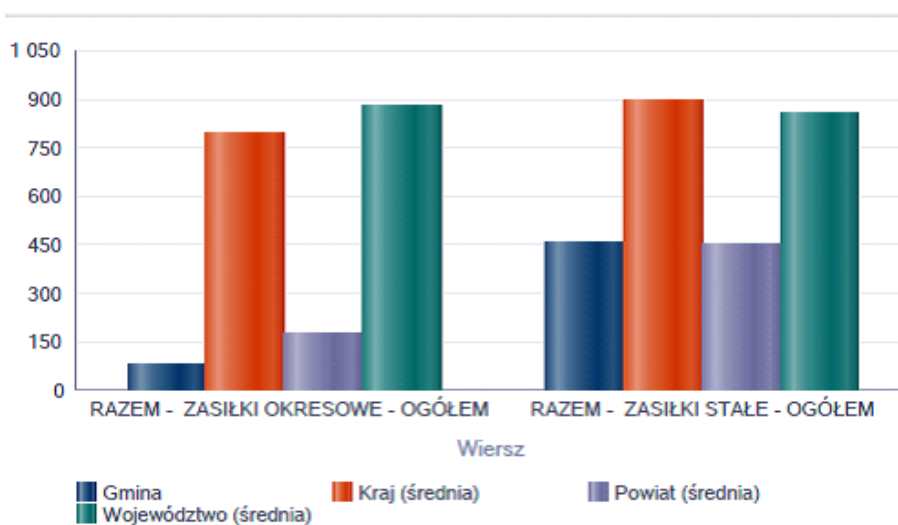
LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIDCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	
RAZEM	285	x	454 806	211	542
ZASIŁKI STAŁE OGÓLEM	44	459	242 914	43	51
z tego: środki własne	x	x	0	x	x
dotacja	x	x	242 914	x	x
w tym przyznane dla osoby: samotnie gospodarującej	39	403	226 451	39	39
pozostającej w rodzinie	5	56	16 463	4	12
ZASIŁKI OKRESOWE OGÓLEM	28	81	23 079	28	73
z tego: środki własne	x	x	0	x	x
dotacja	x	x	23 079	x	x
w tym przyznane z powodu: bezrobocia	10	19	5917	10	16
długotrwałej choroby	15	30	9 425	15	46
niepełnosprawności	5	22	6 553	5	13
Inne	3	10	1184	3	8
SCHRONIENIE	1	365	0	1	1
POSILEK	118	16 011	45 821	70	313
w tym dla: dzieci	118	16 011	45 821	70	313
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓLEM	13	3 407	61 596	13	15
ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓLEM	118	x	81 396	111	244
w tym: zasiłki specjalne celowe	34	55	20 808	32	69
PRACA SOCJALNA	x	x	x	167	318

Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	17	192	444 073	17	17
--	----	-----	---------	----	----

Liczba świadczeń w 2018 roku

Poziom	Świadczenia	Liczba świadczeń
Gmina	ZASIŁKI OKRESOWE – OGÓŁEM	81
	ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	459
Powiat (średnia)	ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	176
	ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	452
Województwo (średnia)	ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	875
	ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	854
Kraj (średnia)	ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	794
	ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	893

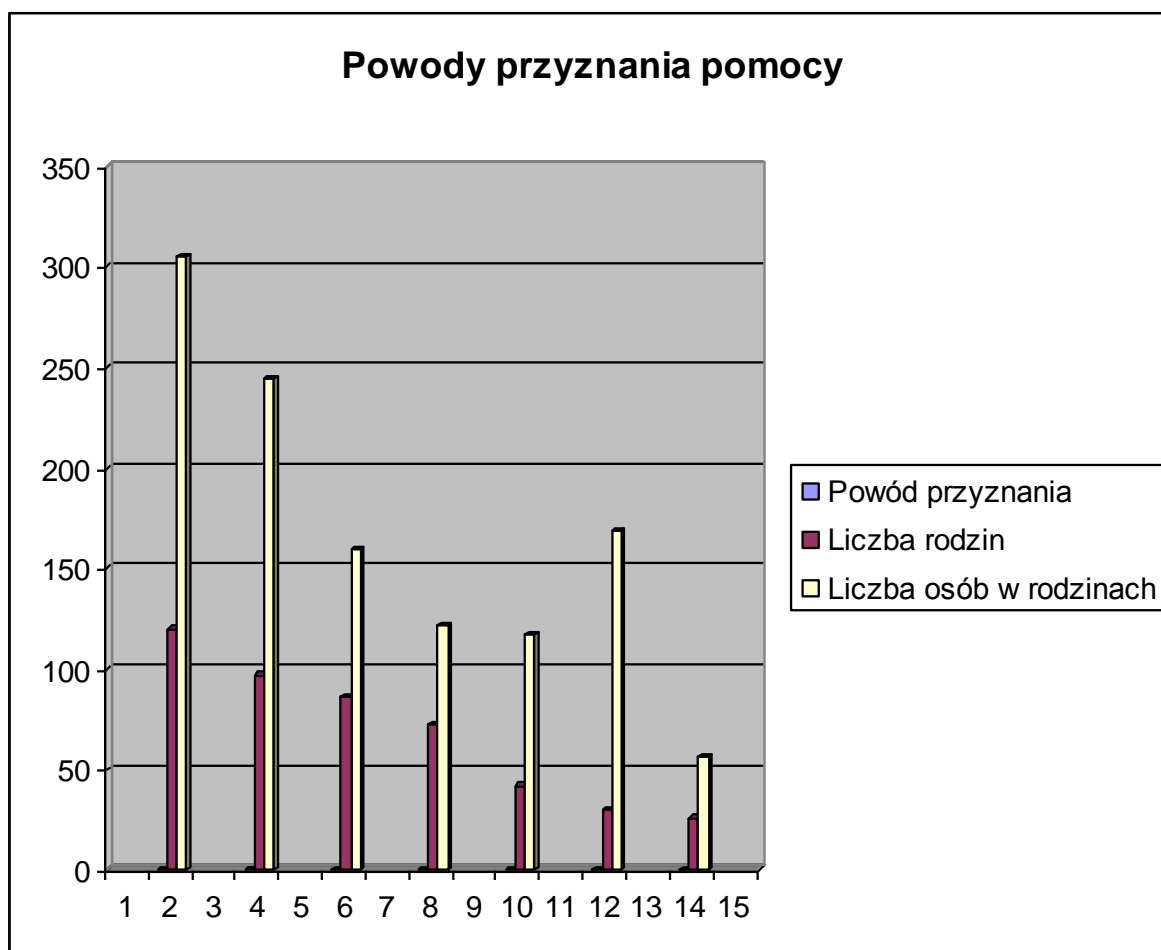

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu lub narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Powody przyznania pomocy w 2018 roku

Powód przyznania	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	120	305
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	97	244
Długotrwała lub ciężka choroba	86	159
Niepełnosprawność	72	122
Bezrobocie	42	117
Wielodzietność	30	169
Alkoholizm	26	56

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania zlecone gminie z zakresu: świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego „500+”, świadczenia „Dobry Start”, Karty Dużej Rodziny.

Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz koszty obsługi

L.p.	Wyszczególnienie	Realizacja świadczeń w roku bieżącym				Razem wykorzystana dotacja
		Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota wypłacanych świadczeń	
1	zasiłek rodzinny (a+b+c), z tego:	673	348	7 024	795 289,75	795 289,75
	a) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia	X	X	1 755	161 473,31	161 473,31
	b) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	X	X	4 643	552 635,93	552 635,93
	c) zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	X	X	626	81 180,51	81 180,51
2	dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	22	X	186	68 784,39	68 784,39
3	dodatek z tytułu urodzenia dziecka	28	X	34	24 417,98	24 417,98

4	dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	12	X	166	31 339,36	31 339,36
5	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	33	X	330	32 436,55	32 436,55
6	dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	435	X	699	38 913,30	38 913,30
7	dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	111	X	909	65 130,43	65 130,43
8	dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	102	X	1 059	96 938,69	96 938,69
9	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	43	X	43	43 000,00	43 000,00
10	świadczenie rodzicielskie	10	X	122	111 647,69	111 647,69
11	zasilek pielęgnacyjny	224	X	1 902	377 927,90	377 927,90
12	świadczenie pielęgnacyjne	26	X	317	462 633,00	462 633,00
13	specjalny zasiłek opiekuńczy	21	X	215	114 560,00	114 560,00
14	jednorazowe świadczenie za "za życiem"	0	0	0	0,00	0,00
15	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacone za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	12	X	153	54 821,05	54 821,05
16	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacone za osoby pobierające	17	X	171	24 433,00	24 433,00

	specjalny zasiłek opiekuńczy					
17	koszty obsługi ustawy o świadczeniach rodzinnych - 3% otrzymanej dotacji pomniejszonej o świadczenie rodzicielskie i koszty obsługi świadczenia rodzicielskiego	X	X	X	70 358,00	70 358,00
18	koszty obsługi ustawy o świadczeniach rodzinnych - 30 zł od wydanej decyzji administracyjnej w sprawie świadczenia rodzicielskiego	X	X	X	360,00	360,00
19	koszty obsługi ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"	X	X	X	0,00	0,00
20	zasiłek dla opiekuna	20	20	193	98 547,10	98 547,10
21	składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacone za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	3	X	73	10 424,00	10 424,00
22	koszty obsługi ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	X	X	X	3 269,00	3 269,00
23	świadczenie z funduszu alimentacyjnego	23	14	272	82 490,00	82 490,00
24	koszty obsługi ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	X	X	X	2 474,00	2 474,00
25	Ogółem	1 815	382	13 868	2 610 195,19	2 610 195,19

Ponadto w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku Ośrodek wypłacił świadczenia wychowawcze „500+” dla 802 dzieci – liczba rodzin – 482, liczba świadczeń - 8.569 na kwotę 4.271.612,50 zł oraz świadczenia „Dobry Start” dla 652 dzieci na kwotę 195.600 złotych. W 2018 roku wydano Karty Dużej Rodziny dla 16 rodzin - 85 kart. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowie informuje w 2018 r. wydawał skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014 – 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Żywność wydawana była przez Fundację "INTERREGION", Centrum Integracji Społecznej "Zielone Światło" w Żarnowie, na terenie Gminy Żarnów w dwóch punktach: w Żarnowie i Chełstach. W 2018 roku wydano 403 skierowania dla 985 osób w rodzinie.

Poza wymienionymi świadczeniami pracownicy Ośrodka świadczą pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom czy rodzinom we wzmacnianiu i częściowym odzyskaniu przez nich zdolności do funkcjonowania w środowisku poprzez poradnictwo czy pośrednictwo w załatwianiu spraw bytowych, z którymi niejednokrotnie klienci Ośrodka nie mogli się sami uporać. Jest to głównie:

- pomoc przy kompletowaniu dokumentów do różnych instytucji,
- pomoc informacyjno – doradcza we wszelkich koniecznych sytuacjach,
- pomoc w wypełnianiu różnego rodzaju druków, np. rozliczanie PIT
- pisanie pism, podań, wniosków do różnych instytucji, głównie do sądu, ZUS-u, KRUS-u, o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- pełnienie pośrednika pomiędzy klientem, a różnymi instytucjami, szczególnie w przypadku osób niezaradnych życiowo,
- motywowanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych
- kierowanie wniosków na leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

II. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarnów na lata 2016 - 2018

Na podstawie art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Nr XIII/108/2015 Rady Gminy Żarnów z dnia 30 grudnia 2015 roku przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarnów na lata 2016 - 2018, natomiast 28 grudnia 2018 roku Uchwałą Nr III/16/2018 przyjęto nowy Program na lata 2019 - 2021, który jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2016 - 2018.

Celem głównym Programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Realizacja celu głównego odbywa się poprzez działania w następujących obszarach:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- 2) wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 3) wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach

Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy GOPS w Żarnowie w 2018 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	% w stosunku do ogólnej liczby rodzin
------------------	----------------------	-------------------------	---------------------------------------

Rodziny z dziećmi ogółem	90	387	100
1	25	82	27,8
2	42	173	46,7
3	13	64	14,4
4	5	31	5,6
5	4	27	4,4
6	1	10	1,1
7 i więcej	0	0	0

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej najczęściej korzystają rodziny z dwojgiem dzieci, w dalszej kolejności z jednym dzieckiem oraz rodziny wielodzietne.

Rodziny z dziećmi korzystają z różnych form pomocy:

- zasiłków celowych i okresowych, z dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.

Ponadto rodziny z dziećmi objęte są pomocą z systemu świadczeń rodzinnych i wychowawczych (500+), funduszu alimentacyjnego oraz w ramach rządowego programu „Dobry Start”, rodzinom wydawane są skierowania do banku żywności - pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 oraz dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza rodzicielska zostaje ograniczona, sąd postanawia o objęciu rodziny nadzorem kuratora lub ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych z terenu Gminy Żarnów

	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Liczba rodzin zastępczych na terenie gminy Żarnów	3	2	3
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Żarnów	4	3	4
Liczba dzieci pochodzących z gminy Żarnów, a umieszczonych w pieczy poza terenem Gminy	1	1	1
Liczba dzieci pochodzących z gminy Żarnów, a umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	4	3

Ponadto w 2018 roku nadzorem kuratora ze względu na ograniczenie władzy rodzicielskiej objęta była 1 rodzina z terenu Gminy Żarnów, w której wychowywane jest 1 dziecko.

W związku z problemem bezradności rodzin niewydolnych wychowawczo objęto je szczególną opieką pracowników socjalnych, którzy diagnozują sytuację rodziny i w razie konieczności wprowadzają asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny był zatrudniony na umowę zlecenie w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”.

W 2018 roku wsparciem objętych zostały ogółem 4 rodziny, w których wychowuje się 7 dzieci.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Rola asystenta rodziny polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę. Asystent rodziny współpracuje z osobami reprezentującymi instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny (szkoła, sąd, policja, służba zdrowia, itp.).

Na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny gmina Żarnów w 2018 roku wydatkowała ogółem środki finansowe w kwocie 67.840,26 zł, a mianowicie na:

- wynagrodzenia osobowe pracownika
- ryczałt na dojazdy oraz delegacje
- szkolenie asystenta rodziny
- oraz na pobyt dzieci w pieczy i placówce opiekuńczo - wychowawczej – w 2015 roku umieszczono jedno dziecko z terenu gminy Żarnów w rodzinie zastępczej, w związku z tym w 2018 roku Gmina ponosiła koszty zgodnie z ustawą o pieczy zastępczej w wysokości 50% wydatków na opiekę i wychowanie. Ponadto od 28 października 2016 roku 2 dzieci przebywa w placówce opiekuńczo - wychowawczej i Gmina w 2018 roku ponosiła koszty do 29 października 2018 roku 30 % wydatków na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, a od 30 października 2018 roku 50% wydatków.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma być:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa sytuacji dziecka w rodzinie, w tym dziecka niepełnosprawnego,
- powrót dziecka z pieczy zastępczej,
- poprawa stanu zdrowia dzieci przez organizowanie aktywnych form wypoczynku oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu własnych możliwości i własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Żarnów.

III. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to zadanie wynikające z art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Gminny Program został uchwalony Uchwałą Nr XV/123/2016 Rady Gminy Żarnów z dnia 23 lutego 2016 roku na lata 2016-2020.

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występowania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie a także zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadziła obowiązek tworzenia zespołu interdyscyplinarnego. Zgodnie z ustawą zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna, informacyjna i pomoc rodzinom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych. W 2018 roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. W trakcie posiedzeń Zespołu na bieżąco omawiano stan realizacji procedury "Niebieskie Karty". Podejmowane były tematy dotyczące przepisów prawa regulujące działania instytucjonalne związane ze zwalczaniem przemocy w rodzinie. Praca nad konkretnym problemem należy do grupy roboczej Zespołu. Skład grupy roboczej nie jest stały, zależy od problemu występującego w rodzinie. Na posiedzenia grupy roboczej zapraszane są zarówno osoby wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, jak i osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, z którymi ustala się plan pracy. Od początku działalności Zespołu, t.j. od 02 grudnia 2011 roku do końca 2018 roku zostało założonych 78 Niebieskich Kart, a w 2018 roku 11 Niebieskich Kart. Ogółem w 2018 roku prowadzonych było 15 procedur (ofiarami przemocy było 12 kobiet i 3 mężczyzn), odbyło się 17 posiedzeń grup roboczych. Zakończono 9 procedur "Niebieskie Karty" z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie związana jest głównie z nadużywaniem alkoholu. Sytuacja w rodzinie jest monitorowana na bieżąco – 1 raz w miesiącu pracownik socjalny wspólnie z Policją odwiedza rodzinę, w której istnieje podejrzenie stosowania przemocy, osoby uzależnione są kierowane na rozmowę motywującą do leczenia do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z przebiegu spotkań grup roboczych wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet – szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i wykluczających się wzajemnie. W trakcie spotkań grup roboczych planowany jest sposób realizacji procedury "Niebieskie Karty" przez poszczególne instytucje.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzono również szereg innych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rodziny dotknięte przemocą, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są pomocą finansową Ośrodka, ponadto korzystają z porad specjalistów w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Opocznie. W ramach współpracy z PCPR raz w miesiącu dyżur pełnił specjalista pracy z rodziną. Na

rozmowy do specjalisty kierowane są między innymi osoby objęte procedurą "Niebieskie Karty".

W ramach podnoszenia świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie dla dzieci ze Szkoły Podstawowej w Żarnowie zorganizowano spektakl profilaktyczny "Zakłète granie" oraz warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania cyberprzemocy, ponadto odbyły się spotkania z Policją dot. bezpieczeństwa, lekcje wychowawcze na temat zagrożeń wieku dojrzewania, uzależnień i zachowań ryzykownych. Dzieci i młodzież z terenu Gminy Żarnów uczestniczyła w różnych formach spędzania czasu wolnego promujące zachowania nieagresywne, tj. udział w konkursach, rajdach oraz zajęciach i turniejach sportowych. W ramach podnoszenia świadomości mieszkańców na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zamieszczane są materiały edukacyjno - informacyjne, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, w Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej wykładane są ulotki dotyczące zjawiska przemocy.

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Żarnów,
- Zwiększenie skuteczności działań,
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy,
- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działania związane z ograniczeniem zjawiska przemocy na terenie Gminy Żarnów,
- Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

IV. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Uchwała Nr XXXV/277/2017 z dnia 27 grudnia 2017 roku został uchwalony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych ze spożyciem alkoholu przez mieszkańców Gminy Żarnów oraz ukazywanie młodym ludziom alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W 2018 roku w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego raz w miesiącu w wymiarze 3 godzin dyżury pełnił specjalista pracy z rodziną. Na rozmowy do specjalisty kierowani są podopieczni Ośrodka przez pracowników socjalnych. Ponadto w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku 3 razy w tygodniu po 3 godziny na umowę zlecenia dyżury pełniła terapeuta uzależnień. Osoby zgłaszające się do punktu to osoby uzależnione (picie ryzykowne i szkodliwe) bądź innych substancji, współuzależnione, rodziny doznające trudności w relacjach małżeńskich oraz w relacji z dziećmi. Udzielano porad, konsultacji oraz prowadzono rozmowy terapeutyczne. Łącznie w 2018 roku przyjęto 35 osób, w tym 8 osób regularnie korzystało z terapii indywidualnej. Z terapii małżeńskiej skorzystały 3 rodziny.

W oparciu o w/w ustawę działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W skład Komisji wchodzi 8 członków. Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku odbyło się 9 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym dwie kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Komisja przeprowadza rozmowy z osobami uzależnionymi motywujące do leczenia odwykowego, kieruje na terapię do terapeuty uzależnień i w razie konieczności kieruje wnioski do Sądu Rejonowego w Opocznie – III Wydział Rodziny i Nieletnich – celem wydania postanowienia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego.

W 2018 roku Komisja wystosowała 14 wezwań na rozmowy motywujące do leczenia odwykowego z osobami uzależnionymi. Z tego 3 osoby skierowano na przymusowe leczenie odwykowe w zakładzie lecznictwa odwykowego. Po wydaniu postanowienia przez Sąd Rejonowy w Opocznie o skierowaniu na leczenie odwykowe okres oczekiwania na leczenie trwa około 2 lat. W tym czasie osoba objęta jest nadzorem kuratora społecznego.

Ponadto Komisja opiniuje wnioski o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy w sprawie limitu oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Gminna Komisja w 2018 roku wydała 10 postanowień w sprawie opinii dotyczącej wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, skontrolowała 8 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W 2018 roku na terenie Gminy funkcjonowało 21 sklepów i 6 barów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Wydatki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku wyniosły 90.205,95 i przedstawiają się następująco:

Rodzaj wydatków	Kwota w zł
Wynagrodzenie dla terapeuty za prowadzenie terapii oraz wynagrodzenie dla biegłego lekarza i biegłego psychologa za wystawienie opinii lekarskiej dot. uzależnień oraz opłata sądowa	8.992,00
Wynagrodzenie członków Komisji	11.340,00
Wydatki na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych bieżących dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego	5.000,00
Dofinansowanie programów, warsztatów profilaktycznych i edukacyjnych, pogadarek, spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, a także szkolenia radnych, rodziców celem prowadzenia powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w tym tzw. dopalaczy; wywiadówka profilaktyczna, itp. oraz szkolenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień	3.114,70
Dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych ("Ferie z Pasją", "Wakacje z Pasją")	4.500,00

Udział dzieci i młodzieży w imprezach artystyczno – edukacyjnych, warsztatach profilaktycznych oraz zakup nagród, słodyczy, art. spożywczych dla dzieci i młodzieży biorących udział w konkursach o tematyce uzależnień oraz w imprezach, turniejach, zawodach sportowych promujących zdrowy styl życia i propagujących życie i zabawę bez alkoholu, w tym wynagrodzenie dla animatora sportowego oraz współpraca z Grupą AA „Nadzieja” w Żarnowie i wspieranie działań grupy – zabawa bezalkoholowa, festyn rodzinny, trzeźwościowy, wycieczki, Dzień Dziecka, spotkanie wielkanocne, opłatkowe, itp.). Utrzymanie bazy sportowej na zajęcia pozalekcyjne	45.576,80
Zakup piłek i sprzętu sportowego do realizacji pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży szkolnej biorących udział w pozalekcyjnych zajęciach profilaktycznych i sportowych oraz doposażenie świetlic środowiskowych	11.682,45

V. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016 – 2020 został uchwalony Uchwałą Nr XV/122/2016 Rady Gminy Żarnów z dnia 23 lutego 2016 roku.

Zjawisko narkomanii jest jednym z poważniejszych zagrożeń dla dzieci i młodzieży, tym groźniejszym, że dokonujące się zmiany społeczno – ekonomiczne sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Problem ten staje się coraz bardziej powszechny w szkołach, dyskotekach i innych miejscach, w których można w sposób łatwy i anonimowy sprzedać czy zażyć narkotyk.

Koniecznym jest promowanie działań zmierzających do upowszechniania zdrowego stylu życia, a jednym z elementów zdrowego stylu życia jest powstrzymanie się od używania substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków. Osiągnięcie takiego celu ogólnego jest możliwe poprzez ścisłą współpracę i ścisłą koordynację działań wielu instytucji.

Celem głównym Programu jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zmniejszenie popytu na narkotyki oraz minimalizowanie problemów społecznych, w tym szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii ma wiele wspólnych zadań z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Takie zadania jak spektakle profilaktyczne, warsztaty, prelekcje, spotkania z Policją, aktywne spędzanie czasu wolnego bez używek, szkolenia uwzględniają zarówno problemy związane z nadużywaniem alkoholu jak i z narkomanią. W związku z powyższym działania były realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie zostały utworzone 27 grudnia 2012 roku. Są placówką pobytu dziennego o 30-osobowej liczbie uczestników (17 kobiet

i 13 mężczyzn). W WTZ pracuje wysoko kwalifikowana i profesjonalna kadra. Liczba uczestników w przedziale wiekowym:

Do czerwca 2018 roku:

- do lat 20	- 0
- 21-29	- 15
- 30-39	- 6
- 40-49	- 7
- 50-59	- 1
- 60	- 1

Od lipca 2018 roku:

- do lat 20	- 1
- 21-29	- 15
- 30-39	- 6
- 40-49	- 6
- 50-59	- 1
- 60	- 1

Plan działalności WTZ określa cztery płaszczyzny oddziaływań rehabilitacyjnych:

- rehabilitacja społeczna
- rehabilitacja zawodowa
- rehabilitacja psychologiczna
- rehabilitacja fizyczna.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach 5-osobowych w pracowniach terapeutycznych: gospodarstwa domowego, rękodzielniczej, techniczno – stolarskiej, artystycznej, komputerowo – poligraficznej, krawieckiej.

W warsztacie działa również sala fizjoterapii oraz pomoc psychologiczna.

Metody pracy stosowane w Warsztatach Terapii Zawodowej:

- słowne
- praktyczne
- oglądowe
- waloryzacyjne
- objaśniająco-poglądowe
- samodzielnego dochodzenia do wiedzy
- programowane weryfikujące

Trening umiejętności zachowań społecznych uczestników:

- trening podstawowych umiejętności komunikacji społecznej
- trening w zakresie wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej
- trening w zakresie umiejętności kulinarnych i zdrowego żywienia
- trening zachowań rynkowych i ekonomicznych
- trening rozwiązywania problemów w trudnych sytuacjach międzyludzkich
- trening przygotowania do podjęcia pracy

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowana jest ze środków Państwowego Funduszu rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 90%, środków powiatu – 10% oraz środków własnych, pochodzących ze sprzedaży wyrobów. W 2018 roku środki na działalność WTZ to: 561 108,98 zł (497 257,98 zł – PFRON, 55 251,00 zł – powiat oraz 8 600,00 zł – środki własne.)

VIII. Dom Dziennego Pobytu Senior – WIGOR w Niemojowicach

Dom Dziennego Pobytu Senior – WIGOR w Niemojowicach jest placówką pobytu dziennego. Liczba uczestników: 25 osób. Działania Domu Dziennego Pobytu Senior – WIGOR ukierunkowane są na wsparcie i aktywizację osób po 60 roku życia, pozostających w stanie spoczynku. Usługi kierowane do seniorów obejmują:

- usługi socjalne (jeden gorący posiłek dziennie)
- edukacyjne (wykłady dotyczące profilaktyki zdrowotnej, spadków i darowizn, przestrzeni medialnej)
- kulturalno – oświatowe (wyjazdy do kina, teatru, wycieczka do Sejmu)
- sportowo – rekreacyjne (ćwiczenia kręgosłupa z instruktorem, spacery)
- aktywności ruchowej i kinezyterapii (gimnastyka, masaże)
- aktywizujące społecznie (integracja, aktywny udział w spotkaniach świątecznych, okolicznościowych, wspólne biesiadowanie)
- terapii zajęciowej (ergoterapia, socjoterapia, atreterapia)

Działalność Domu Dziennego Pobytu Senior - WIGOR w 2018 roku finansowana była ze środków dotacji Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 90 000,00 zł oraz środków Urzędu Gminy w wysokości 135 000,00 zł. Funkcjonowanie jednostki Senior - WIGOR dowiodło, że jej utworzenie było bardzo ważne i potrzebne dla mieszkańców naszej gminy. Pozwoliło osobom starszym nawiązywać różne relacje społeczne i integrować się ze społeczeństwem poprzez korzystanie z wielu wydarzeń organizowanych przez jednostkę. Uczestnicy Domu Dziennego Pobytu Senior – WIGOR korzystali z licznych atrakcyjnych usług, które pozytywnie wpłynęły na ich kondycję psychiczną, fizyczną i społeczną.

7.5. Kultura

Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie istnieje od 1949 roku. Działała w różnych strukturach organizacyjnych np. jako Gromadzka Biblioteka Publiczna skupiając się jedynie na gromadzeniu, i udostępnianiu zbiorów. Sytuacja ostatecznie zmieniła się w 2006 r., kiedy stała się samodzielną jednostką posiadającą osobowość prawną. Jako Gminna Biblioteka Publiczna funkcjonuje od 1 września 2006 r., kiedy to zyskała status Samorządowej Instytucji Kultury. Od tego momentu zakres jej działań bardzo mocno się zmienił. W nowej strukturze biblioteka posiada osobowość prawną, zarządza nią kierownik, prowadzi własną księgowość a głównym źródłem finansowania jest dotacja podmiotowa przyznawana przez organizatora.

W skład struktury gminnej biblioteki wchodzi jednostki filialne w Miedznej Murowanej i Skórkowicach. Działalność biblioteki można podzielić na 4 grupy:

1. działalność podstawowa (gromadzenie, opracowanie i udostępnienie zbiorów oraz wszelkie formy propagowania czytelnictwa);
2. działalność kulturalna (spotkania autorskie, imprezy cykliczne, wycieczki, konkursy itp.);
3. działalność edukacyjna (kursy i warsztaty tematyczna, prelekcje, pogadanki, koordynacja pracy Klubu Aktywnego Seniora i Młodzieżowej Grupy Tanecznej);
4. działalność pozostała, która jest najtrudniejsza do sprecyzowania ale ma szeroki zakres (np. usługi typu internet, ksero, skan, e-mail - świadczone bezpłatnie, współpraca z wieloma instytucjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy, powiatu i województwa).

W roku 2015 biblioteka rozpoczęła tworzenie inwentarza elektronicznego, który jest obsługiwany za pomocą programu bibliotecznego Sowa2 SQL Standard. Zbiory biblieczne są katalogowane elektronicznie. Łącznie stan księgozbiorów na koniec 2018 r. wynosi 26042 woluminów, gdzie 13 % stanowi literatura popularno-naukowa, 33% literatura dziecięca i młodzieżowa a 54 % to beletrystyka. Ilość czytelników czynnych to 549 osób co stanowi 8,6 % mieszkańców gminy. W ciągu roku biblioteki odwiedziły ok. 8933 osoby. Są to wizyty w czytelni, wypożyczalni, pracowni komputerowej oraz na imprezach czytelniczych.

Najważniejsze imprezy kulturalno – oświatowe adresowane do dorosłego czytelnika

Nazwa biblioteki, filii	Nazwa imprezy	Data (miesiąc), inne uwagi
GBP Żarnów	1.Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” – inscenizacja w wykonaniu uczniów S.P. w Żarnowie, prezentacja multimedialna o „Bohaterach tamtych czasów”, złożenie wieńców i zapalenie zniczy przy tablicy pamiątkowej.	1 marca 2018 r.
	2. Udział biblioteki w Ogólnopolskiej Akcji Czytelniczej „Noc Bibliotek” – współpraca z Gminną Biblioteką Publiczną w Białaczowie. Prezentacja montażu słowno-muzycznego na okoliczność Dnia Matki i 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę.	9 czerwca 2018 r.
	3. Udział biblioteki w Ogólnopolskiej Akcji Narodowego Czytania – dorośli czytelnicy biblioteki brali czynny udział w głośnym czytaniu powieści „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego z podziałem na role.	8 września 2018 r.
GBP – Filia Miedzna Murowana	1.Współorganizacja spotkanie z mieszkańcami z okazji Dnia Babci i Dziadka – „Kochamy swoich dziadków”	20 stycznia 2018 r.
	2. Andrzejkowe spotkanie czytelnicze	27 listopada 2018 r.
	3. Warsztaty z ozdób bożonarodzeniowych – stroiki, gwiazdy, bombki.	03 – 04 października 2018 r.
	4. Warsztaty z ozdób bożonarodzeniowych – stroiki, gwiazdy, bombki.	10 – 11 grudnia 2018 r.
GBP – Filia Skórkowice	1. Warsztaty wielkanocne – „Pisanki ozdabiane metodą quillingu”	7 marca 2018 r.
	2. Warsztaty robótek ręcznych – „Szydelkowe cudeńka”	17 – 18 października 2018 r.
	3. Warsztaty robótek ręcznych – „Szydelkowe cudeńka”	07 – 08 października 2018r.

	4. Warsztaty bożonarodzeniowe – „ <i>Stroiki i gwiazdy papierowe</i> ”.	05 – 06 października 2018 r.
Razem	11 imprez	

Najważniejsze imprezy kulturalno-oświatowe adresowane do dzieci i młodzieży

Nazwa biblioteki, filii, oddziału dla dzieci i młodzieży	Nazwa imprezy	Data (miesiąc), inne uwagi
GBP Żarnów	1. Warsztaty taneczne dla dzieci klas I-III prowadzone przez instruktorkę tańca zatrudnioną przez GBP w Żarnowie	Cyklicznie 5 spotkań w miesiącu po 2 h każde
	2. Współorganizacja Konkursu Poetycznego „ <i>Krajobrazy Polskie</i> ” – 22 edycja. Jest to międzygminny konkurs recytatorski dla dzieci i młodzieży.	6 marca 2018 r.
	3. Współorganizacja X Konkursu „ <i>Rodzinnych Palm Wielkanocnych</i> ” – jubileuszowy konkurs wykonania najpiękniejszych palm rodzinnych w okresie przedświątecznym.	20 marca 2018 r.
	4. Cykl lekcji bibliotecznych dla dzieci i młodzieży ze S.P. w Żarnowie: zatytułowany: „ <i>Biblioteka to spoko miejsce</i> ” – 5 lekcji	8 – 15 maja 2018 r.
	5. Udział biblioteki w Ogólnopolskiej Akcji Czytelniczej „ <i>Noc Bibliotek</i> ” – występy uzdolnionych dzieci i młodzieży z naszej gminy w programie artystycznym.	9 czerwca
	6. Coroczne spotkania dla dzieci zatytułowane „ <i>Wakacje w bibliotece</i> ” - warsztaty czytelnicze, manualne, kulinarne, gry i zabawy ruchowe, różne	Od 3 do 31 sierpnia 2018 r. spotkanie w każdy piątek (pięć spotkań)
	7. Udział biblioteki w Ogólnopolskiej Akcji Narodowego Czytania – Dzieci i młodzież brała czynny udział w głośnym czytaniu „ <i>Przedwiośnia</i> ” Stefana Żeromskiego z podziałem na role.	8 września 2018 r.
	8. Współorganizacja „ <i>IX Żarnowskiego Rajdu z Mikołajem</i> ” – piesza wędrówka uczestników rajdu i finałowe spotkanie z Mikołajem w sali Domu Kultury w Żarnowie.	1 grudnia 2018 r.
GBP – Filia Miedzna Murowana	1. „ <i>Zaczarowany świat wycinanek</i> ” – warsztaty dla dzieci	05 lutego 2018 r.
	2. Warsztaty dla dzieci z tworzenia palm wielkanocnych	12 marca 2018 r.
	3. Udział w akcji Tydzień Bibliotek - Zajęcia plastyczne dla dzieci „ <i>Moja pierwsza książka</i> ” - głośne czytanie bajek	14 – 15 maja 2018 r.

GBP – Filia Skórkowice	1. Ferie w bibliotece – Ulubiona postać bajkowa (technika dowolna: rysowanie, malowanie, tworzenie z plasteliny), wspólne czytanie ulubionych książek, bajek, - Zajęcia plastyczne (przygotowywanie pudełek na popcorn) - Seans filmowy, -Zajęcia wokalne (karaoke piosenek zimowych), Pocztówka z ferii (zajęcia rozwijające wyobraźnię i ruchy manualne)	29 stycznia – 11 lutego 2018 r.
	2. Tydzień Bibliotek – warsztaty z historii produkcji papieru czerpanego	8 – 15 maja 2018 r.
	3. Dzień Matki – „Kochamy nasze mamy” – spotkanie z dziećmi, warsztaty z wykonania laurki i balonu z niespodzianką dla mamy – uczniowie S.P. w Klewie	24 maja 2018 r.
	4. „W zdrowym ciele, zdrowy duch”- warsztaty dla dzieci o zasadach zdrowego żywienia	11 czerwca 2018 r.
	5. „Z historią i przyrodą za pan brat” – lekcja terenowa i zwiedzanie Izby regionalnej Barbary i Przemysława Ciszewskich w Klewie	14 czerwca 2018 r.
	6. Wakacje w bibliotece: Zajęcia plastyczne; Zabawy ruchowe na powietrzu; Z biblioteką na co dzień (wspólne czytanie bajek i baśni); Gry planszowe; Tańczyć i śpiewać każdy może (Konkursy taneczne i wokalne); Mali kucharze (wspólne robienie ciasta we własnoręcznie wcześniej przygotowanych czapkach kucharza)	od 02 do 31 lipca 2018r.
	7. W 100-lecie Niepodległości Polski konkurs plastyczny dla dzieci klas 0 –VI S.P. w Klewie. Wystawka książek o tematyce patriotycznej; Jak to kiedyś bywało (przybliżenie dzieciom historii Polski i wspólne czytanie baśni o powstaniu naszego państwa); Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego	09 – 13 listopada 2018 r.
Razem	18 imprez	

Formy pracy z czytelnikiem chorym, starszym i niepełnosprawnym

Nazwa biblioteki, filii	Nazwa imprezy	Data (miesiąc), inne uwagi
-------------------------	---------------	----------------------------

GBP Żarnów	1.Zorganizowanie spotkanie Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie, zatytułowanego „Podsumowanie działalności KAS w roku 2017” - prezentacja multimedialna, przygotowana przez bibliotekarki o działalności Klubu - część artystyczna w wykonaniu młodzieży - zabawa integracyjna	28 kwietnia 2018 r.
	2. Zorganizowanie wyjazdu członków Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie, na teren Lasów Państwowych w Januszewicach z okazji zbliżającego się Dnia Matki i Ojca. W programie: - zwiedzanie ścieżki edukacyjnej - ognisko integracyjne z muzyką i śpiewem	24 maja 2018 r.
	3.Zorganizowanie wyjazdu 6-osobowej delegacji Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie, do Skierniewic na Wojewódzkie Dni Seniora.	25 sierpnia 2018 r.
	4.Zorganizowanie dla członków i sympatyków Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie, wycieczki turystyczno-literackiej do Zwierzyńca i Zamościa. W programie: pomnik chrząszcza, muzeum Zamoyskich, biblioteka, zwiedzanie katedry, historycznej rotundy, starego miasta i inne	13 września 2018 r.
	5. Zorganizowanie wyjazdu 15 – osobowej delegacji Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie, do Mniszkowa na Powiatowe Dni Seniora.	12 października 2018 r.
	6.Współorganizacja spotkania andrzejkowego dla członków Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie.	17 listopada 2018 r.
	7.Współorganizacja spotkania sylwestrowego dla członków Klubu Aktywnego Seniora, działającego przy GBP w Żarnowie.	31 grudnia 2018 r.
GBP – Filia Miedzna Murowana	1.Spotkanie opłatkowe dla starszych mieszkańców wsi „Przybieżeli do Betlejem...”	21 stycznia 2018 r.
GBP – Filia Skórkowice	1. Warsztaty bożonarodzeniowe „Stroiki i gwiazdy papierowe” dla seniorów	12 – 13 października 2018 r.
Razem	9 imprez	

7.6. Turystyka, sport i rekreacja

Instytucjami i podmiotami najczęściej organizującymi wydarzenia kulturalne, turystyczne, sportowe i rekreacyjne na terenie gminy są:

- Urząd Gminy Żarnów
- Stajnia Artystyczna Marcinków

- Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie (wraz z filiami)
  - Szkoła Podstawowa im. Juliana Bartoszewicza w Żarnowie
  - Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Klewie
  - Warsztaty Terapii Zajęciowej w Żarnowie
  - Dom Dziennego Pobytu Seniorów Senior – WIGOR w Niemojowicach
  - Dom Pomocy Społecznej w Niemojowicach
  - Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze / Oddział w Żarnowie
  - Klub Sportowy Kasztelan Żarnów (dla seniorów KS Kasztelan Żarnów Gmina Żarnów funduje stypendia sportowe)
  - inne podmioty, w tym jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich i inne organizacje pozarządowe
- Wśród wydarzeń kulturalnych od lat, cyklicznie i na stałe podejmowanych przez wspomniane podmioty podmioty, znajdują się m.in.

- Dni Żarnowa i Dożynki Gminne (wraz z występami artystycznymi),
- koncerty muzyczne,
- konferencje popularno – naukowe o tematyce regionalnej
- przeglądy poezji,
- wyjazdy do teatru,
- spotkania integracyjne – wigilijne, noworoczne i np. z okazji Dnia Kobiet,
- zawody i turnieje sportowe dla różnych grup wiekowych
- konkursy wokalne i muzyczne,
- pokazy filmów regionalnych i historycznych
- warsztaty biblioteczne
- inne

Część wydarzeń kulturalnych jest dofinansowana przez gminę na obowiązujących prawem przepisach. Większość wydarzeń społeczno – kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych ilustruje przedstawiony poniżej, Ramowy kalendarz uroczystości oraz imprez w każdym roku kalendarzowym.

Ramowy kalendarz uroczystości oraz imprez patriotycznych, kulturalnych, sportowych i integracyjnych, organizowanych lub współorganizowanych przez Wójta Gminy Żarnów w każdym roku kalendarzowym

- Uroczystość podsumowania roku turystycznego PTTK w Żarnowie
- Gminny Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Żarnowie
- Kolejne coroczne edycje Memoriału Piłkarskiego im. Krzysztofa Podlewskiego w Żarnowie *(dla klubów piłkarskich)*
- Spotkanie świąteczno – noworoczne dla członków samorządu gminnego, sołtysów i rad sołeckich, strażaków OSP, nauczycieli, pracowników instytucji, przedsiębiorców, członków organizacji i stowarzyszeń, a także seniorów i osób samotnych
- Kolejne edycje Ogólnopolskiego Turnieju „Siatkonogi” w Żarnowie
- „Ferie z pasją” organizowane przez Stajnię Artystyczną Marcinków i Gminę Żarnów
- Spotkanie Świąteczno – Noworoczne dla niepełnosprawnych, organizowane przez Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych w Żarnowie oraz Gminę Żarnów
- „Ferie w bibliotece” w Żarnowie i w Skórkowicach
- Koncert zespołów ludowych lub chórów w hali sportowej Szkoły Podstawowej w Żarnowie *(w 2018 roku – chór z miasta Bogusław na Ukrainie)*

- Turniej Piłki Nożnej halowej o puchar Wójta Gminy Żarnów
  - Uroczystość z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Żarnowie
  - Kolejne coroczne edycje Przeglądu Poezji „Krajobrazy Polskie”, organizowanego przez Oddział PTTK w Żarnowie i Gminę Żarnów
  - Konkursy plastyczne, promujące działalność przeciwpożarową
  - Eliminacje gminne Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej dla uczniów trzech grup wiekowych w Żarnowie
  - Występ artystyczny w Domu Kultury z okazji Dnia Kobiet
  - Turniej Piłki Siatkowej o puchar Wójta Gminy Żarnów „Powitanie wiosny” w Żarnowie
  - Turniej Służb Mundurowych w Żarnowie (organizowany co kilka lat)
  - Patriotyczne uroczystości Święta 3 Maja w Żarnowie
  - Kolejne edycje Gminnego Turnieju w Tenisie Stołowym
  - Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze jednostek OSP z Gminy Żarnów (co dwa lata)
  - Cykl imprez pn. „Noc Bibliotek” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Żarnowie
  - Uroczystości ku czci 25 pułku piechoty Armii Krajowej w Szkole Podstawowej w Żarnowie
  - „Wakacje z pasją” dla dzieci w Stajni Artystycznej Marcinków organizowane przez Stajnię Artystyczną Marcinków i Gminę Żarnów
  - Turniej Piłki Nożnej „Powitanie Lata`2018” w Skórkowicach
  - Cykliczne pokazy cyrkowe, organizowane latem na placu targowym w Żarnowie
  - Kolejne edycje Turnieju Tenisa Ziemnego w Żarnowie
  - Konferencje popularno – naukowe o tematyce regionalnej, organizowane przez Oddział PTTK w Żarnowie i Gminę Żarnów
  - Wakacyjny Turniej Piłki Nożnej o puchar Wójta Gminy Żarnów `2018
  - Festyn Rodzinny w Soczówkach (w 2018 roku – również w Chelstach)
  - Coroczne uroczystości kolejnej rocznicy bitwy pod Diablą Górą
  - Festyn Rodzinny w Malkowie
  - Dni Żarnowa i Dożynki Gminne w Żarnowie
  - Festyn Rodzinny w Pilichowicach (ze współzawodnictwem sportowym)
  - Kolejne edycje Rajdu Rodzinnego PTTK wokół Żarnowa
  - Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości w Żarnowie
  - Spotkania integracyjne Grupy Anonimowych Alkoholików „Nadzieja” w Żarnowie (wraz z prelekcjami terapeutów)
  - Kolejne edycje Turnieju Mikołajkowego w piłkę nożną chłopców w Żarnowie
  - Coroczne uroczystości podsumowujące pracę Klubu Aktywnego Seniora w Żarnowie
  - Kolejne edycje Żarnowskiego Rajdu z Mikołajem, organizowanego przez Oddział PTTK w Żarnowie i Gminę Żarnów
  - Cykliczne spotkania wigilijne dla mieszkańców (ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, osób samotnych i niepełnosprawnych), organizowane przez stowarzyszenia (Trojanowice, Miedzna Murowana, Topolice i inne) oraz Gminę Żarnów
  - Inne uroczystości, doraźnie organizowane w różnych miejscowościach Gminy Żarnów w zależności od okoliczności, potrzeb i np. rocznic historycznych
- Liczbę i poziom organizacji działań w zakresie turystyki, sportu i rekreacji w gminie Żarnów można uznać za bardzo wysoki. Przez teren gminy Żarnów przebiegają

liczne szlaki turystyczno – rekreacyjne, dające możliwość poznania walorów gminy o różnej tematyce. Gruntownej modernizacji oznakowania i dostosowania nawierzchni wymaga Piekielny Szlak (przebiegający przez 9 gmin z obszaru Lokalnej Grupy Działania „U Źródle”, do której od 2008 roku należy Gmina Żarnów). Niestety, drewniane elementy konstrukcyjne oznakowania oraz wyposażenie punktów wypoczynkowych ulegają zniszczeniu wskutek biodegradacji oraz niekorzystnemu wpływowi warunków atmosferycznych.

W roku 2018 rozpoczęto realizację zadania „Zagospodarowanie brzegu zalewie w Miedznej Murowanej atrakcją turystyczną gminy Żarnów”. W ramach realizacji tego zadania powstaje duży, zorganizowany kompleks turystyczno – rekreacyjny, który ma za zadanie m.in. promocję gminy i regionu.

Ogromny i dominujący wkład w działalność turystyczną i kulturalną w gminie Żarnów ma przede wszystkim Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze / Oddział w Żarnowie. Organizacja ta przeprowadza corocznie kilkadziesiąt wydarzeń turystyczno – rekreacyjnych (często o charakterze ogólnowojewódzkim i nawet ogólnopolskim), w znacznej mierze promujących tego rodzaju walory gminy Żarnów.

W zarządzie gminy i jednostek organizacyjnych znajdują się m.in.:

- siłownia zewnętrzna,
- stadion piłkarski KS Kasztelan Żarnów,
- kompleks boisk i urządzeń sportowych boisko sportowe „Orlik 2012”
- kort tenisowy
- inne obiekty sportowe i urządzenia rekreacyjne, które w dużej mierze zlokalizowane są w wiejskich domach kultury, świetlicach wiejskich i strażnicach jednostek OSP.

Działalność sportowa na terenie gminy Żarnów w przeważającej mierze prowadzona jest przez pracowników UG Żarnów, nauczycieli wychowania fizycznego, zatrudnionego animatora sportu, Zarząd Klubu Sportowego Kasztelan Żarnów oraz zaangażowanych działaczy społecznych. Hala sportowa, stadion piłkarski i boiska sportowe są stale odwiedzane przez użytkowników w każdym dniu tygodnia. Za organizację zajęć sportowych odpowiedzialny jest zatrudniony animator sportu.

7.7. Gospodarowanie odpadami

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jednym z zadań gminy jest dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Od 01 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. odbiór odpadów komunalnych oraz ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości, realizowało Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Opocznie, z którą Gmina Żarnów ma zawartą umowę na okres od 1 lipca 2017 roku do 30 czerwca 2019 roku.

Liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31 grudnia 2018 r. – 5983 osób. Systemem objęto 1851 gospodarstw domowych. Liczba mieszkańców segregująca odpady komunalne: 4628 osób

Osiągnięte poziomy recyklingu:

1. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji osiągnięty przez Gminę Żarnów w 2018 roku wyniósł 32,07 %.
2. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji
3. odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła osiągnięty

przez Gminę Żarnów w 2018 roku wyniósł 19,89%.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w 2018 roku został osiągnięty zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła nie został osiągnięty.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy.

Na terenie Gminy Żarnów w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wytworzono następujące ilości odpadów:

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych
15 01 07	Opakowania ze szkła	53,340 Mg
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	19,620 Mg
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	15,380 Mg
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	663,500 Mg
16 01 03	Zużyte opony	1,880 Mg
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	36,460 Mg
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	7,660 Mg

Analiza finansowa funkcjonowania systemu:

a) Opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2018 rok.

Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 388 240,57 zł

Należności pozostałe do zapłaty ogółem - 67353,48 zł, w tym zaległości na dzień 31.12.2018 r. – 35442,78 zł

Nadpłaty na dzień 31.12.2018 r. – 1380,12 zł

Należności z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 454 213,93 zł

b) Koszty funkcjonowania systemu w 2018 roku.

Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych – 334 800,00 zł

Koszty administracyjne obsługi systemu – 55 938,02 zł Ogółem – 390 738,02 zł

7.8 Współpraca Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi

Zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz.688), poniżej znajduje się sprawozdanie za rok 2018 z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w ustawie.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 uchwalony został 28 listopada 2018 roku, Uchwałą Rady Gminy Żarnów Nr XXXIII/266/2017 w sprawie przyjęcia Rocznej Programu Współpracy Gminy Żarnów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 r.; po wcześniejszym przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

Program współpracy obowiązywał od 01 stycznia do 31 grudnia 2018 roku. W ramach programu współpracy organizacje miały do wyboru jeden ze wskazanych poniżej sposobów ubiegania się o dotację:

1. w trybie konkursowym,
2. w trybie pozakonkursowym, o którym mowa w art. 19 a ustawy – dla zadań trwających nie dłużej niż 90 dni z dofinansowaniem nie przekraczającym kwoty 10.000 zł na projekt.

Łącznie w okresie sprawozdawczym złożono 8 ofert, w tym:

1. w trybie konkursowym – 2 oferty,
2. w trybie pozakonkursowym – 6 ofert.

Założenia ogólne i szczegółowe każdego z konkursów zawarte były każdorazowo w ogłoszeniach konkursowych, zamieszczanych zgodnie z ustawą w Biuletynie Informacji Publicznej.

W terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego organizacje pozarządowe zobowiązane były do złożenia sprawozdania z wykonania zadania (według wzoru określonego w Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego oraz Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw pożytku publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań). Wszystkie sprawozdania złożone zostały w terminach określonych w umowach.

Na realizację zadań publicznych, wspieranych przez organizacje pozarządowe w 2018 roku, przeznaczono kwotę 59.000 zł dla:

Lp.	Nazwa Stowarzyszenia i tytuł zadania	Udzielona dotacja	Tryb (konkursowy/ pozakonkursowy)
1	PTTK w Żarnowie Propagowanie turystyki i krajoznawstwa wśród mieszkańców gminy Żarnów	2.000	konkursowy
2	Stowarzyszenie Przyjaciół Miejscowości Soczówki Festyn rodzinny w Soczówkach	2.000	pozakonkursowy
3	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Miejscowości Malków Festyn rodzinny w Malkowie	2.000	pozakonkursowy
4	Stowarzyszenie Nasze Pilichowice Festyn rodzinny w Pilichowicach	2.000	pozakonkursowy
5	Stowarzyszenie Nasze Topolice Spotkanie wigilijne dla mieszkańców Topolic	2.000	pozakonkursowy
6	Stowarzyszenie Przyjaciół Miejscowości Trojanowice	2.000	pozakonkursowy

	Wigilia dla mieszkańców Trojanowic		
7	KS Kasztelan Żarnów Mistrzostwo jest nasze	45.000	konkursowy
8	Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych Świąteczna paczka	2.000	pozakonkursowy
		Razem: 59.000 zł	

7.9. Działalność jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych

Na terenie Gminy Żarnów funkcjonuje 8 jednostek OSP Żarnów. OSP KSRG Żarnów, OSP KSRG Skórkowice, OSP Chelsty, OSP Zdyszewice, OSP Skórkowice, OSP Paszkowice, OSP Topolice, OSP Straszowa Wola i OSP Miedzna Murowana. Jednostki są wyposażone w sprzęt ratowniczo gaśniczy.

OSP KSRG Żarnów to najlepiej wyposażona jednostka w sprzęt ratowniczo gaśniczy. Na wyposażeniu posiada 2 samochody tj. VOLVO FLX R2 i MAN 18 290, a także m.in. łódź do ratownictwa wodnego. Ponadto posiada wyposażenie w zakresie ratownictwa medycznego. W roku 2017 dla jednostki OSP Żarnów została zakupiona motopompa Tohatsu za kwotę 36 955,01 zł. W roku 2018 zakupiono sprzęt: torbę ratowniczą, defibrylator, zestaw uniwersalnych podpór i klinów do stabilizacji pojazdów, detektor napięcia i latarkę akumulatorową za kwotę 18 382,51 zł. Jednostka skupia 43 druhów strażaków.

Kolejną dobrze prosperującą jednostką na terenie Gminy jest **OSP KSRG Skórkowice** posiada na wyposażeniu dwa samochody: Star 266 GBVM i Star 244 GBA. Skupia 40 druhów. W roku 2018 zakupiono sprzęt: torbę ratowniczą, defibrylator, zestaw uniwersalnych podpór i klinów do stabilizacji pojazdów, detektor napięcia oraz latarkę akumulatorową za kwotę 18 382,51.

Ponadto pozyskano środki finansowe w wysokości 11 477,38 zł z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, które zostały przeznaczone na zakup ubrań specjalnych niezbędnych podczas akcji ratowniczo – gaśniczych dla jednostek **OSP Żarnów** oraz **OSP Skórkowice**.

OSP Straszowa Wola posiadana wyposażeniu samochód Lublin. Skupia 27 druhów. Zakupiono pilarkę do drewna STHIL. **OSP Topolice** na wyposażeniu posiada samochód IVECO 175-24. Skupia 26 druhów. **OSP Chelsty** na wyposażeniu posiada samochód Star 244 GBA. Skupia 22 druhów. Za kwotę 4 206,17 zł, zakupiono agregat prądowłórczy. **OSP Zdyszewice** posiada na wyposażeniu samochód Lublin. Skupia 20 druhów. W 2018 Zakupiono motopompę KIPOR KDP30M za kwotę 3 939,00 zł. **OSP Paszkowice** posiada również samochód Lublin. Skupia 15 druhów. Najmłodszą jednostką w gminie jest **OSP Miedzna Murowana**, która skupia 31 strażaków – ochotników.

7.10. Sprawy obronne i wojskowe

Gmina Żarnów w 2018 r. brała udział w realizacji zadań wynikających z przepisów prawa oraz wytycznych organów nadrzędnych, dotyczących spraw obronnych i wojskowych:

- Udział w przeprowadzeniu kwalifikacji wojskowej. Podczas niej stawilo się przed Powiatową Komisją Lekarską w Opocznie 24 mężczyzn z rocznika 1999 z terenu naszej Gminy oraz dwie kobiety (Źródło: Lista stawiennictwa osób do kwalifikacji

wojskowej rocznik 1999). Wzywanych było 26 mężczyzn. Dla porównania z terenu Gminy Paradyż wezwaniu podlegało 35 osób, z Gminy Sławno 48 osób, a z Gminy Białaczów 42 osoby. (Źródło: Harmonogram wzywania osób na kwalifikację wojskową w 2018 r. Powiat Opoczyński).

Dodatkowo sporządzono rejestr osób objętych rejestracją z terenu Gminy Żarnów. Wpisanych zostało do niego 23 mężczyzn i 33 kobiety urodzonych w 1999 r.

- Udział w wojewódzkim ćwiczeniu obronnym pk. „TARCZA-2018” na temat „Doskonalenie działania wybranych organów administracji publicznej w sytuacji zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa województwa”, które odbyło się w dniach 27-29 listopada 2018 r. Podczas ćwiczenia miał miejsce trening stałego dyżuru oraz trening dystrybucji tabletek jodku potasu w razie wystąpienia zagrożenia radiacyjnego do punktów wydawania preparatów jodowych. Punkty, te na mocy porozumień z Dyrektorem Szpitala Powiatowego w Opocznie i Kierownikiem Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Żarnowie na terenie naszej Gminy przewidziane są w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Żarnowie oraz Ośrodku Zdrowia w Skórkowicach.
- Przeprowadzono w dniu 01 sierpnia 2018 r. trening systemu wykrywania i alarmowania, w którym wzięły udział jednostki OSP z terenu Gminy.
- Dokonano bilansu personelu medycznego oraz Zastępczych Miejsc Szpitalnych, uruchamianych na podstawie decyzji Wojewody Łódzkiego. Na terenie Gminy Żarnów Zastępcze Miejsca Szpitalne w ilości 50 przewidziane są do rozwinięcia w budynku Szkoły Podstawowej w Żarnowie.
- Opracowano dokumenty o charakterze planistycznym i sprawozdawczym, takie jak: Roczny plan działania Gminy Żarnów w zakresie obrony cywilnej, Wieloletni plan działania Gminy Żarnów w zakresie obrony cywilnej na lata 2018-2021, Ocenę stanu obrony cywilnej, Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych za rok 2017.

7.11. Systemy i usługi informatyczne wspierające kontakt i obsługę z mieszkańcami

Urząd Gminy w Żarnowie wykorzystuje następujące systemy informatyczne wspomagające kontakt z mieszkańcami :

Portal Gminy Żarnów – umieszczane są na nim wszystkie aktualności z wydarzeń z terenu gminy Żarnów oraz informacje dotyczące mieszkańców. Link do portalu zarnow.eu

Biuletyn Informacji Publicznej - Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) został stworzony w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej w postaci elektronicznej. Biuletyn ten składa się z witryn WWW, na których władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne udostępniają informacje publiczne wymagane przez polskie prawo.. Link do BIP bip.zarnow.eu

Powiadomienia SMS – system do masowej wysyłki SMS-em zawierających informację o:

- terminach płatności podatków i opłat, tj. podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego, łącznego zobowiązania pieniężnego, podatku od środków transportowych,
- zaległościach w ww. podatkach i opłatach,
- informacjach o wydarzeniach kulturalnych,
- ostrzeżeniach o zagrożeniach,
- wszelkich innych informacjach istotnych dla mieszkańców gminy na wskazany poniżej nr telefonu

Skrzynka podawcza ePUAP - ogólnopolska platforma teleinformatyczna służąca do komunikacji obywateli z jednostkami administracji publicznej w ujednolicony,

standardowy sposób. Zbudowana w ramach projektu ePUAP-WKP (Plan Informatyzacji Państwa). Usługodawcami są jednostki administracji publicznej oraz instytucje publiczne (zwłaszcza podmioty wykonujące zadania zlecone przez państwo). Platforma udostępnia usługodawcom infrastrukturę technologiczną do świadczenia usług obywatelom (usługobiorcom). Wśród uczestników ePUAP znajdują się zarówno jednostki administracji centralnej, jak i samorządy, a wśród nich urzędy gminne. Wśród usług oferowanych przez ePUAP jest także Profil Zaufany, umożliwiający składanie pism elektronicznych ze skutkiem prawnym bez konieczności stosowania podpisu kwalifikowanego oraz oparty na SAML mechanizmie pojedynczego logowania (single sign-on), który umożliwia stosowanie tego samego konta ePUAP do logowania się na stronach różnych usługodawców. Podstawą prawną funkcjonowania ePUAP i Profilu Zaufanego jest ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 700). ePUAP to skrót nazwy Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej. To miejsce, gdzie usługi są udostępniane. Dzięki ePUAP załatwisz wiele spraw w różnych urzędach bez wychodzenia z domu — przez internet, w wybranym przez siebie czasie i w dowolnym miejscu.

Geo-System moduł GEO-MPA - służy do prowadzenia bazy punktów adresowych w architekturze klient-serwer i w pełni współpracuje z systemem informacji o terenie GEO-MAP. Dzięki tej współpracy możliwa jest graficzna prezentacja zgromadzonych punktów adresowych na tle mapy numerycznej. Moduł zapewnia jednoczesny dostęp do bazy punktów adresowych wielu użytkownikom. Link do aplikacji <http://zarnow.e-mapa.net>

Geoportal Powiatu Opoczyńskiego - portal internetowy zapewniający dostęp do usług danych przestrzennych, wykorzystywanych przy użyciu oprogramowania komputerowego, do publicznego udostępniania zasobów geodezyjnych z metadanymi, w celach poglądowych. Portal ten umożliwia korzystanie z usług pobierania, wyszukiwania i ogólnego analizowania danych geodezyjnych.

Konta indywidualne mieszkańców - konto wirtualne jest to bardzo ciekawe rozwiązanie dla osób, firm oraz instytucji, które są odbiorcami dużej ilości wpłat i przelewów. Posiadając takie konto można w prosty sposób zarządzać płatnościami poprzez automatyczną identyfikację wpłacających. Każdemu płatnikowi przydzielany jest oddzielny numer rachunku, dzięki czemu od razu wiadomo komu należy przypisać daną wpłatę. Poprzez identyfikację masowych płatności, firmy lub inne instytucje mają możliwość sprawnego księgowania wpłat od kontrahentów. Najczęściej stosowane jest to w przypadku wszelkiego rodzaju wpłat związanych z abonamentem, czynszem, albo usługami dostarczonymi systematycznie. Rachunki wirtualne tworzone są do głównego rachunku bankowego, na który trafiają wpłaty z poszczególnych rachunków utworzonych dla każdego klienta indywidualnie. Dla każdego z nich zostaje przyporządkowany indywidualny rachunek wirtualny w 26-cyfrowym formacie NRB z umieszczonym w nim identyfikatorem płatnika. Operacje wpłat identyfikowane są przez rachunki wirtualne powiązane ze wskazanym rachunkiem do płatności masowych. Dzięki czemu zniwelowane zostaje ryzyko pomyłki przy identyfikacji kto dokonał wpłaty.

Karta dużej rodziny - Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

8. PODSUMOWANIE

Gmina Żarnów, chcąc spełnić oczekiwania mieszkańców, musi stawić czoła trudnemu wyzwaniu poprawy warunków życia. Pod tym hasłem kryje się wiele zagadnień związanych z zamieszkiwaniem, wypoczynkiem, rekreacją, infrastrukturą, dbaniem o środowisko naturalne, pielęgnowaniem tradycji i kultury lokalnej, stymulowaniem rozwoju społecznego, podniesieniem atrakcyjności gminy jako miejsca, gdzie można spędzać wolny czas. Równoległe ze wzmacnianiem potencjału społecznego i gospodarczego gminy konieczne jest wykazanie dbałości o zasoby infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców.

Położenie komunikacyjne gminy Żarnów jest bardzo korzystne, jednak aby móc czerpać z niego wymierne korzyści (nowi mieszkańcy, inwestorzy, turyści) potrzebne są inwestycje w lokalny układ drogowy. Chodzi tutaj zarówno o bieżące utwardzanie dróg gruntowych, budowanie nowych dróg wewnętrznych, które są niezbędne, aby możliwy był dojazd do nowobudowanych posesji, ale również o budowę ciągów pieszo – rowerowych (które m.in. powstaną przy planowanej do realizacji drodze wojewódzkiej nr 726 Żarnów – Opoczno). Zwiększenie stopnia skomunikowania wewnętrznego oraz poprawa stanu technicznego dróg w gminie są niezbędne dla zrównoważonego rozwoju.

Rok 2018 okazał się rokiem obfitym jeśli chodzi o przeznaczanie środków na poprawę infrastruktury turystycznej (budowa Ośrodka Sportu i Rekreacji w Miedznej Murowanej), ale też stanu infrastruktury drogowej. Od lat gmina nie tylko przeznacza coraz większą pulę środków na asfaltowanie dróg gminnych, ale również partycypuje i angażuje się w pozyskiwanie środków na remont dróg, które nie są w jej zarządzie. Podejmuje ponadto interwencję w sprawie modernizacji dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych usytuowanych na terenie gminy.

Temat dróg gminnych nie jest już tematem wiodącym na zebraniach wiejskich. Wątkiem przewodnim stała się natomiast rozbudowa żarnowskiej oczyszczalni ścieków i budowa kanalizacji sanitarnej w nieskanalizowanych dotychczas miejscowościach. Ze względu na wysokie koszty inwestycji, których gmina nie jest w stanie pokryć w całości z własnych środków, dąży do opracowania kosztorysów na mniejsze zakresy zadań tak, aby móc skorzystać z dostępnych na rynku projektów umożliwiających pozyskanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania.

Znacząca część gminnego budżetu przeznaczane jest corocznie na oświatę. Z uwagi na fakt, że jest to inwestycja w przyszłość naszych dzieci, nie można na niej oszczędzać.

Gmina od lat organizuje wiele różnorodnych wydarzeń, by na miejscu zapewnić mieszkańcom szeroką ofertę kulturalną, skierowaną do zróżnicowanych grup odbiorców. Na terenie gminy Żarnów dzieje się wiele, aby być na bieżąco, zachęcamy do odwiedzania stron internetowych prowadzonych przez Urząd Gminy w Żarnowie: www.zarnow.eu oraz www.bip.zarnow.tensoft.pl oraz śledzenia naszego profilu na facebooku. Z każdą informacją staramy się dotrzeć do mieszkańców za pośrednictwem sieci Internet oraz tablic ogłoszeń w naszych sołectwach i urzędzie.

Roku 2018 nie należy oceniać wyłącznie przez pryzmat wykonanych zadań, ale również należy postrzegać jako początek kolejnych projektów i inwestycji, bowiem wykonano w nim nowe plany i koncepcje na kolejne lata.

Wyzwania stojące przed samorządem gminy Żarnów są bardzo duże, ponieważ oczekiwania dużej części mieszkańców (cechujących się dużym potencjałem intelektualnym i gospodarczym) są coraz większe. W sposób strategiczny i przemyślany należy dążyć do ich realizacji, starając się jednocześnie pamiętać o utrzymaniu historycznego, atrakcyjnego krajobrazowo i bardzo urokliwego charakteru naszej Gminy Żarnów.

Gmina Żarnów

Urząd Gminy	Dom Kultury
Kościół	Dom Ludowy
Informacja Turystyczna	Szkoła
Ośrodek Zdrowia	Obiekt zabytkowy
Restauracja	Stacja benzynowa
Apteka	Leśnictwo
Weterynarz	Zabytkowy park
Hotel	
OSP	
Poczta	

